

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA O STAVE MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA V SR

2024

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2024

Bratislava

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2025

Všetky práva vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod.....	9
1 Význam a podpora MSP v roku 2024.....	10
1.1 Prístup EÚ k podpore MSP	10
1.2 Prístup Vlády SR k podpore MSP	19
2 Prehľad najdôležitejších legislatívnych zmien v roku 2024 v súvislosti s MSP.....	23
2.1 Zákony schválené v roku 2023 s účinnosťou od roku 2024	25
2.1.1 Zákony s pozitívnym vplyvom na podnikanie MSP	25
2.1.2 Zákony s negatívnym vplyvom na podnikanie MSP	25
2.2 Zákony schválené v roku 2024 s účinnosťou od roku 2024	26
2.2.1 Zákony s pozitívnym vplyvom na podnikanie MSP	26
2.2.2 Zákony s pozitívno-negatívnym vplyvom na podnikanie MSP	27
3 Vývoj ekonomického prostredia v roku 2024	29
3.1 Vývoj kvantitatívnych ukazovateľov MSP v roku 2024.....	30
3.2 Postavenie Slovenska v rebríčkoch konkurencieschopnosti (rok 2023).....	42
4 Podpora malého a stredného podnikania.....	49
4.1 Prehľad čerpanej priamej a nepriamej podpory pre MSP v roku 2024.....	49
4.2 Priama forma podpory pre MSP	51
4.2.1 Dotácie, nenávratné finančné príspevky, granty	51
4.2.2 Bankové úvery/pôžičky	64
4.2.3 Rizikový kapitál	69
4.3 Nepriama forma podpory pre MSP	69
4.3.1 Bankové záruky	69
4.3.2 Iné (poradenstvo a služby)	70
4.3.3 Oblasť zlepšovania podnikateľského prostredia	96
Európske regulácie a ich dopady na malé a stredné podniky	97
5 Návrhy na zlepšenie podnikateľského prostredia pre MSP	108
5.1 Konkrétne návrhy zmeny regulácie	109
Záver.....	119
Zoznam použitej literatúry.....	120

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1: Podiel MSP z hľadiska počtu a zamestnanosti v SR a krajinách EÚ 27	10
Tab. č. 2: Charakteristika vybraných programov a fondov EÚ s vplyvom na MSP	15
Tab. č. 3: Vybrané opatrenia SR na podporu MSP	19
Tab. č. 4: Novelizácie najvýznamnejších zákonov týkajúcich sa podnikateľského prostredia	24
Tab. č. 5: Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2024.....	31
Tab. č. 6: Postavenie vybraných krajín v rebríčku WDCR v r. 2024.....	43
Tab. č. 7: Celkové postavenie SR v rebríčku WDCR v r. 2016 - 2024.....	43
Tab. č. 8: Postavenie vybraných krajín v rebríčku WCY v r. 2024.....	45
Tab. č. 9: Celkové postavenie SR v rebríčku WCY v r. 2014 - 2024.....	45
Tab. č. 10: Postavenie a hodnotenie vybraných krajín v rebríčku IEF v r. 2024.....	46
Tab. č. 11: Postavenie a hodnotenie vybraných krajín v rebríčku B-READY	48
Tab. č. 12: Celková verejná podpora MSP podľa druhov podpory	51
Tab. č. 13: MH SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024.....	55
Tab. č. 14: SIEA: realizovaná podpora MSP v r. 2024	55
Tab. č. 15: SARIO: realizovaná podpora MSP v r. 2024	56
Tab. č. 16: ÚPSVaR: poskytnutá štátna pomoc v rámci OP Ľudské zdroje a ŠR SR (Zákon č. 5/2004 Z. z. a Zákon č. 112/2018 Z. z. a Zákon č. 215/2021 Z. z. v r. 2024 podľa veľkosti podniku.)	57
Tab. č. 17: ÚPSVaR: poskytnutá štátna pomoc v rámci Zákon č. 215/2021 Z. z. v r. 2024 podľa veľkosti podniku	58
Tab. č. 18: MŠVVaŠ SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024.....	58
Tab. č. 19: CVTI SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024.....	59
Tab. č. 20: APVV: realizovaná podpora MSP v r. 2024	59
Tab. č. 21: PPA: realizovaná podpora MSP v r. 2024.....	60
Tab. č. 22: Ministerstvo kultúry: realizovaná podpora MSP v r. 2024	61
Tab. č. 23: Fond na podporu kultúry národnostných menšín: realizovaná podpora MSP v r. 2024.....	61
Tab. č. 24: Audiovizuálny Fond: realizovaná podpora MSP v r. 2024	62
Tab. č. 25: MZVaEZ SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024.....	63
Tab. č. 26: MIRRI SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024.....	63
Tab. č. 27: MZ SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024	63
Tab. č. 28: BSK: vyčerpaná podpora MSP v oblasti BRDS v r. 2024	64
Tab. č. 29: SZRB: priame úvery poskytnuté pre MSP v r. 2024.....	65
Tab. č. 30: EXIMBANKA SR: priame úvery poskytnuté pre MSP – štruktúra pohľadávok k 31.12.2024.....	65
Tab. č. 31: SLSP: Špeciálne úverové programy poskytnuté pre MSP v r. 2024	66
Tab. č. 32: VÚB: úverové linky poskytnuté pre MSP v r. 2024	67
Tab. č. 33: ČSOB: úverové linky poskytnuté pre MSP v r. 2024	68
Tab. č. 34: UniCredit: úverové linky so zárukou poskytnuté pre MSP v r. 2024.....	68
Tab. č. 35: SBA: poskytnuté mikropôžičky pre MSP z Mikropôžičkového programu v r. 2023.....	68
Tab. č. 36: SIH: rizikový kapitál poskytnutý pre MSP v r. 2024	69
Tab. č. 37: SZRB: bankové záruky pre MSP v r. 2024.....	70
Tab. č. 38: EXIMBANKA SR: záručný program poskytnutý pre MSP v r. 2024	70
Tab. č. 39: Medziročné porovnanie čerpania pomoci formou odborného poradenstva na podporu rodinného podnikania v rámci Schémy RP	81
Tab. č. 40: Prehľad služieb ÚPV SR pre MSP a ich dopad.....	91
Tab. č. 41: IZPI Podpora (nefinančná) v roku 2024.....	94
Tab. č. 42: MZV Podpora (nefinančná) v roku 2024	95
Tab. č. 43: SOPK: podnikateľské misie realizované v r. 2024.....	103
Tab. č. 44: Vybrané aktivity realizované UTI STU v r. 2024	107

Zoznam obrázkov

Obr. č. 1: Viacročný finančný rámec a Nástroj NextGenerationEU	13
Obr. č. 2: Programy a fondy EÚ financované z viacročného finančného rámca s vplyvom na MSP	14
Obr. č. 3: SBA: poskytnuté mikropôžičky pre MSP v r. 2024 z pohľadu odvetví	69
Obr. č. 4: Monitorovanie podnikateľského prostredia a aktivity realizované v r. 2023	88

Zoznam grafov

Graf č. 1: Medziročná zmena HDP v stálych cenách v krajinách V4 a v EÚ-27	29
Graf č. 2: Vývoj početnosti MSP v období 2020-2024	32
Graf č. 3: Odvetvová štruktúra MSP v r. 2024	32
Graf č. 4: Vznik, zánik a čistý prírastok podnikateľských subjektov v r. 2024	34
Graf č. 5: Rodová štruktúra FO – podnikateľov v r. 2024	35
Graf č. 6: Veková štruktúra FO – podnikateľov v r. 2024	35
Graf č. 7: Počet zamestnaných osôb v MSP a podiel MSP na zamestnanosti v podnikovej ekonomike	37
Graf č. 8: Zamestnanosť v podnikovej ekonomike podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2024	37
Graf č. 9: Vývoj pridanej hodnoty MSP (v mil. eur)	39
Graf č. 10: Vývoj vývozu MSP (v mil. eur)	40
Graf č. 11: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP v r. 2024	40
Graf č. 12: Podiel MSP (10-249) predávajúcich online, 2024 a 2015	41
Graf č. 13: Zastúpenie výstupov podpory Komponentu 2	83

Zoznam máp

Mapa č. 1: Regionálna miera podnikateľskej aktivity v okresoch SR v roku 2024	36
---	----

Zoznam použitých skratiek

APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
APZD	Asociácia priemyselných zväzov dopravy
AVF	Audiovizuálny fond
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CLR	Centrum legislatívnych riešení
CVTI	Centrum vedecko-technických informácií SR
ČSOB	Československá obchodná banka
FRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EIB	Európska investičná banka
EÚ	Európska únia
Eximbanka	Exportno-importná banka Slovenskej republiky
FMUK	Fakulta managementu Univerzity Komenského
FO	fyzická osoba
IEF	Index ekonomickej slobody
IKT	informačné a komunikačné technológie
IPCEI	Important Projects of Common European Interest
IT	informačné technológie
MH	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MK	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPRV	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVaR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVaM	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR
MŽP	Ministerstvo životného prostredia SR
MZVaEZ	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
MSP	malé a stredné podniky
NFP	nenávratný finančný príspevok
NGEU	Next Generation EU
NSK	Nitriansky samosprávny kraj
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PO	právnická osoba
PPM	podpora podnikateľských modelov
PPP	verejno-súkromné partnerstvo
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAV	Slovenská akadémia vied
SBA	Slovak Business Agency
SIH	Slovak Investment Holding
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SLSP	Slovenská sporiteľňa
SME	Small and Medium-sized Enterprises
SOŠ	stredná odborná škola
SPŠ	stredná priemyselná škola
SR	Slovenská republika
STU	Slovenská technická univerzita v Bratislave
STEP	Strategic Technologies for Europe Platform
SZČO	samostatne zárobkovo činná osoba
SZRB	Slovenská záručná a rozvojová banka
SŽZ	Slovenský živnostenský zväz
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠR	štátny rozpočet
UNIZA	Žilinská univerzita v Žiline
UPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚOOÚ	Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky
ÚPV	Úrad priemyselného vlastníctva
VFR	Viacročný finančný rámec
VÚB	Všeobecná úverová banka
WCY	World Competitiveness Yearbook
WDCR	World Digital Competitiveness Ranking

Úvod

Správa o stave MSP predstavuje kontinuálny prehľad malého a stredného podnikania za ostatný rok už od roku 1993. Úloha malých a stredných podnikov v ekonomike je počas celej doby modernej Slovenskej republiky

Správa o stave MSP v SR v roku 2024 (ďalej len „Správa o stave MSP“) je unikátnou publikáciou, ktorá poskytuje komplexný prehľad o stave MSP a prostredí, v ktorom MSP na Slovensku podnikajú, resp. podnikali v uplynulom roku.

Oproti minulosti došlo opäť k ďalším zmenám, ktoré sa podpísali na podobe tohtoročnej Správy o stave MSP. V prvom rade sa správa za rok 2024 viac orientuje na posledný rok a neberie do úvahy, tak ako to bolo zvykom v skorších vydaniach, predošlé obdobie. Tento poznatok je dôležitým pre čitateľa správy, že ide o hodnotenie predchádzajúceho roka.

Prvá kapitola je opäť venovaná podpore MSP v roku 2024 z pohľadu strategických iniciatív, avšak tento rok sme pre zvýšenie prehľadnosti zvolili stručnejšiu tabuľkovú formu.

V druhej kapitole sa venujeme regulačnému prostrediu z pohľadu hodnotenia najvýznamnejších zákonov s dopadom na podnikanie MSP. Z pohľadu SBA tieto zmeny hodnotíme od roku 2023 s ešte väčším dôrazom – či sa dajú považovať pre MSP za pozitívne, negatívne alebo také, ktoré sú na jednej strane negatívne, ale zároveň na druhej strane podnikateľské prostredie pre MSP zlepšujú.

V tretej kapitole sme sa zamerali na podnikateľské prostredie v SR z hľadiska makroekonomického, ako i kvantitatívnych ukazovateľov MSP. Do tejto kapitoly sme navyše zaradili hodnotenie Slovenska v medzinárodných rebríčkoch konkurencieschopnosti a porovnania podnikateľského prostredia pre MSP u nás a v zahraničí.

Súčasťou Správy o stave MSP je naďalej aj bilancovanie realizovanej podpory, ktorá bola poskytovaná pre MSP na Slovensku v roku 2024. Zámerom predloženej Správy je, s ohľadom na zistenia, ktoré sú predmetom spracovania, poskytnúť relevantné odporúčania vo väzbe na zlepšovanie podnikateľského prostredia, a to prioritne v sektore MSP a podpory dynamiky ich rastu.

V piatej kapitole sa venujeme nástrojom, ktoré by z nášho pohľadu pomohli výrazne zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku. Pri ich formulácii bolo vychádzané z najnovších poznatkov ako i poznatkov externých analýz, ktoré SBA pravidelne realizuje a publikuje na svojich webových stránkach.

Dokument je využívaný ako údajová báza pre sprostredkovanie informácií inštitúciám Európskej únie, OECD a ďalším subjektom, pričom slúži aj ako podklad pri spracovaní rôznych analýz a štúdií podnikateľského prostredia na Slovensku. Správa o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2024 je rovnako ako jej predchádzajúce ročníky prístupná verejnosti prostredníctvom webstránky SBA.

Autori Správy o stave MSP ďakujú spolupracovníkom z organizácií štátnej správy, verejnej správy, podnikateľských zväzov a združení, ako aj z mimovládneho sektora za ich ochotu, čas a dodané podklady, bez ktorých by nebolo možné pripraviť dokument v požadovanom rozsahu a kvalite.

1 Význam a podpora MSP v roku 2024

Zámerom kapitoly je poskytnúť stručný prehľad vybraných podporných programov pre MSP¹ kreovaných na Európskej a národnej úrovni (kontinuálne platných alebo aktuálne schválených resp. účinných). Európska únia vytvorila viacero programov na podporu MSP, pričom jej snahou je podporiť fyzické osoby, aby sa vo väčšej miere zapájali do podnikateľskej činnosti. Vláda SR má svojou činnosťou v úmysle podporiť MSP viacerými opatreniami s cieľom vytvoriť stabilné a motivujúce podnikateľské prostredie a zabezpečiť rozvoj mikro, malého a stredného podnikania na Slovensku.

Dôležitosť sektora malých a stredne veľkých podnikov je na Slovensku dokonca vyššia ako v iných krajinách.

Celkový podiel podnikov na ekonomike bol podľa odhadovaných údajov EK (2024) v uplynulom roku vyšší ako je priemer EÚ. Kým v EÚ bol podiel MSP na celkovom počte podnikov 99,8 %, na Slovensku to bolo 99,9 % podnikov. Oproti minulému roku sa podiel nezmenil. Podiel MSP na zamestnanosti v SR predstavoval 74,5 %, v EÚ je to menej a síce 65,1 %. Podiel vytvorenej pridanej hodnoty je na Slovensku v prípade MSP 53,6 %, v EÚ je to na úrovni 53,6 %, čo bolo rovnako. Číslo dokumentuje potrebu podpory MSP, aby tieto podniky nielen zamestnávali významné percento ľudí, ale tiež poskytovali služby a produkovali tovary s vyššou pridanou hodnotou.

Tab. č. 1: Podiel MSP z hľadiska počtu a zamestnanosti v SR a krajinách EÚ 27

	Podniky		Zamestnanosť		Pridaná hodnota	
	SR	EÚ 27	SR	EÚ 27	SR	EÚ 27
Mikropodniky	97,50 %	93,60%	45,80%	30,10%	22,40%	20,10%
Malé podniky	2,0 %	5,40%	14,10%	19,50%	14,10%	16,60%
Stredné podniky	0,40 %	0,80%	14,60%	15,50%	17,20%	16,90%
Celkovo MSP spolu	99,90 %	99,80%	74,50%	65,10%	53,60%	53,60%
Veľké podniky	0,10%	0,20%	25,50%	34,90%	46,40%	46,40%

Zdroj: Európska komisia, SME Country Fact Sheet

1.1 Prístup EÚ k podpore MSP

Bezprostredne po prepuknutí pandémie COVID-19 začala prijímať EÚ rôzne opatrenia určené na podporu najmä pracovných miest (vznik a udržanie), podnikov a členských štátov. Základom je stimulačný balík v celkovej hodnote **2 018 mld. eur** (v bežných cenách), ktorý pozostáva z **viacročného finančného rámca (VFR)** a mimoriadneho nástroja na obnovu **NextGenerationEU (NGEU)**.

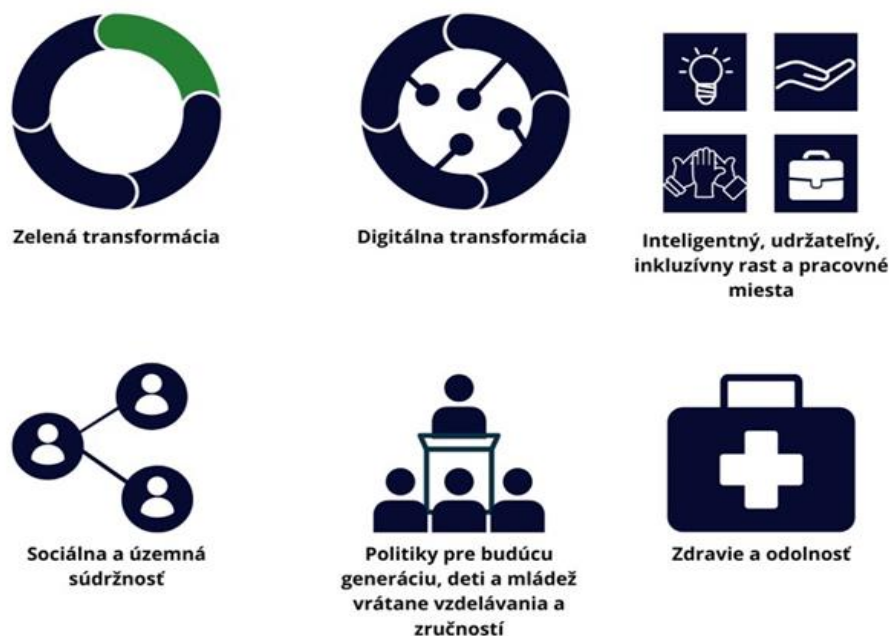
Viacročný finančný rámec (VFR) zabezpečuje financovanie programov a činností v rôznych oblastiach politiky v súlade s dlhodobými prioritami EÚ, pričom na roky 2021-2027 sa vzťahuje na 7 oblastí výdavkov a to:

- Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika,
- Súdržnosť, odolnosť a hodnoty,

¹ Súčasťou podporných programov je aj prehľad Európskych štrukturálnych a investičných fondov s dôrazom na podporu MSP.

- Prírodné zdroje a životné prostredie,
- Migrácia a riadenie hraníc,
- Bezpečnosť a obrana,
- Susedstvo a svet,
- Európska verejná správa

NextGenerationEU (NGEU) poskytuje finančné prostriedky na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov spôsobených pandémiou COVID-19 a zároveň podporuje ekologické a digitálne priority EÚ. Kľúčovým prvkom NGEU je **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti**, ktorý poskytuje granty a úvery na podporu reforiem a investícií v členských štátoch EÚ.² **Investičné a reformné opatrenia** definované v jednotlivých komponentoch plánov obnovy a odolnosti krajín EÚ prispievajú k napĺňaniu **šiestich pilierov definovaných v programe „Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti“**.

Na podporu podnikateľského prostredia (najmä MSP) prispievajú najmä komponenty pokrývajúce **prvý pilier** – Zelená transformácia, **druhý pilier** – Digitálna transformácia, **tretí pilier** - Inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a pracovné miesta a **štvrtý a piaty pilier** - Odolnosť zdravotníctva, hospodárstva, sociálna a inštitucionálna odolnosť (s dôrazom na inštitucionálnu odolnosť). **Cielená podpora MSP** je obsiahnutá v samostatných komponentoch, subkomponentoch (opatreniach), alebo v rámci komponentov na podporu vybraných odvetví resp. sektorov.³

² Dostupné online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3e77637-a963-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en>

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

Okrem toho program NextGenerationEU posilňuje aj niekoľko existujúcich programov a politík EÚ:

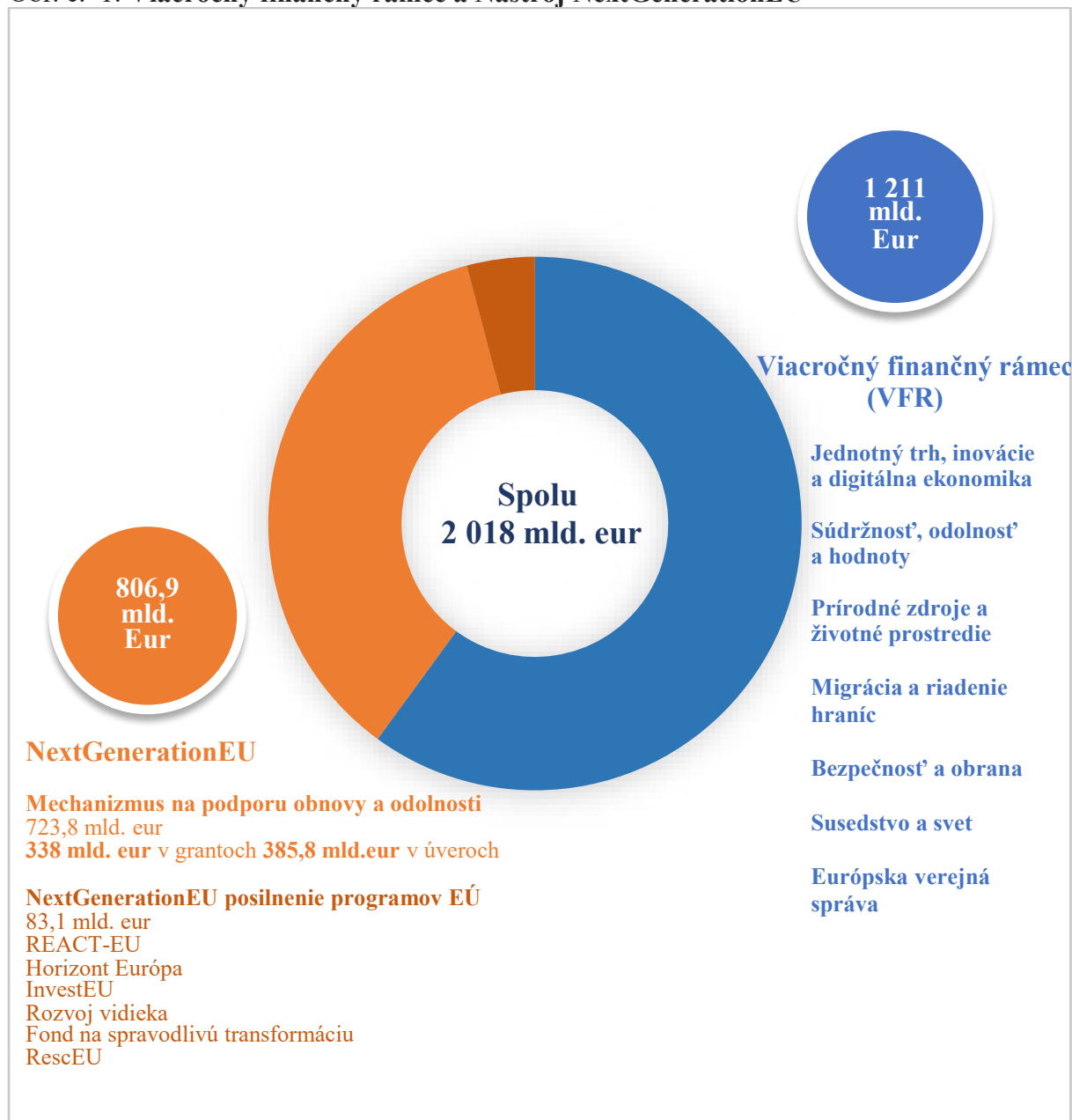
- Politiku súdržnosti ⁴
- Horizont Európa
- Program InvestEU
- Európsky poľnohospodársky fond na rozvoj vidieka
- Fond na spravodlivú transformáciu (FST)
- RescEU

S cieľom znížiť závislosť EÚ od ruských fosílnych palív, najmä investovaním do obnoviteľných zdrojov energie a diverzifikáciou dodávok energie a zároveň urýchliť zelenú transformáciu, bol v roku 2022 predstavený **plán REPowerEU**. **Hlavným zdrojom financovania** plánu REPowerEU je **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti**, ktorý bol zriadený v nadväznosti na pandémiu COVID-19. Rada formálne prijala nové pravidlá vo februári 2023.⁵

⁴ Ako súčasť Pomoci pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe REACT-EU

⁵ Dostupné online: <https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/repowereu/>

Obr. č. 1: Viacročný finančný rámec a Nástroj NextGenerationEU

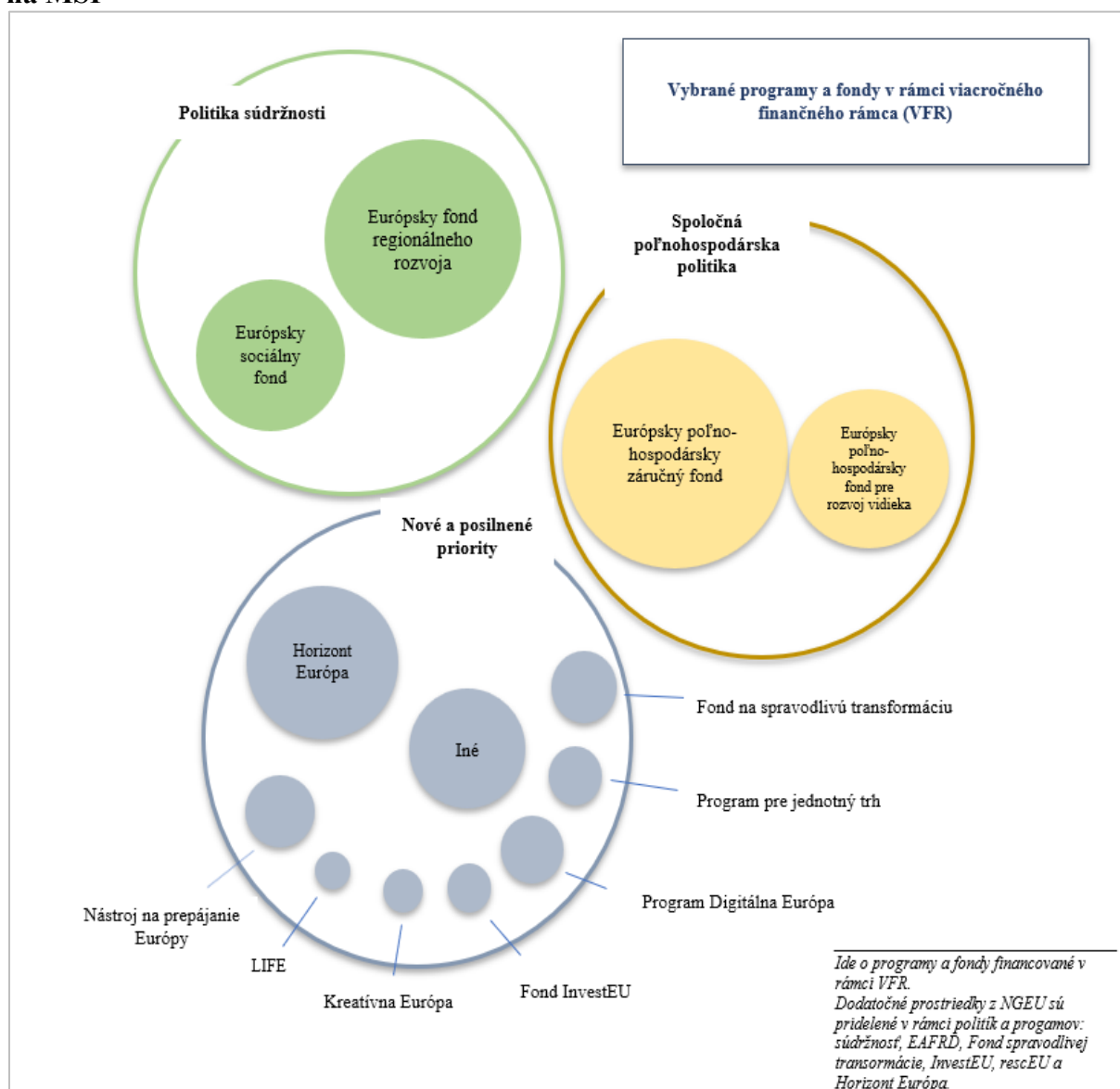
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU

Viacročný finančný rámec (VFR) bol vo februári 2024 revidovaný vzhľadom na nové výzvy, ktorým EÚ čelí, napríklad vojna na Ukrajine či nárasty nelegálnej migrácie. **Celkovo sa VFR navýšil sa o 64,6 mld. eur.** Revízia zahŕňa posilnenie Nástroja pre Ukrajinu, posilnenie Európskeho obranného fondu, posilnenie európskej rezervy na solidaritu a rezervy pre núdzovú pomoc, posilnenie Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán, úpravu rezervy Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie. Okrem toho zriaďuje **platformu STEP**, ktorá podporí kľúčové priemyselné odvetvia a kritické technológie v EÚ. Revízia sa bude financovať prostredníctvom kombinácie nových zdrojov a presunov v rámci rozpočtu EÚ.⁶

⁶Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32024R0765&qid=1711037313792>

[https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32024R0765&qid=1711037313792)

Obr. č. 2: Programy a fondy EÚ financované z viacročného finančného rámca s vplyvom na MSP

Zdroj: vlastné spracovanie podľa The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU

Tab. č. 2: Charakteristika vybraných programov a fondov EÚ s vplyvom na MSP

<i>Vybrané programy a fondy EÚ s vplyvom na MSP</i>	<i>Obdobie</i>	<i>Charakteristika</i>	<i>Vybrané novinky za rok 2024</i>	<i>Oblasť podpory</i>	<i>Viac informácií</i>
Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)	2021-2027	Podpora investícií s cieľom znižovať rozdiely medzi úrovňami rozvoja jednotlivých regiónov EÚ. Z EFRR sa podporujú investície napr. do podnikateľských aktivít MSP, najmä s cieľom zachovať a vytvárať pracovné miesta. ⁷	Zmenou a doplnením nariadenia 2021/1058 sa pridávajú nové špecifické ciele pre EFRR, aby zahŕňali podporu investícií, ktoré prispievajú k cieľom STEP. Popri zachovaní dôrazu na MSP, sa majú podporiť investície aj do podnikov iných ako MSP, ktoré by mohli prispieť k rozvoju menej rozvinutých a prechodných regiónov a v rozvinutejších regiónoch členských štátov s hrubým domácim produktom na obyvateľa pod priemerom EÚ-27. ⁸	regionálny rozvoj	
Európsky sociálny fond+ (ESF+)	2021-2027	Podpora vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia. ⁹	Do nariadenia (EÚ) 2021/1057 sa začleňuje nový článok týkajúci sa podpory cieľov platformy STEP. ¹⁰	ľudské zdroje a vzdelávanie	
Európsky poľnohospodársky záručný fond	2021-2027	Financovanie priamych platieb a opatrení zameraných na reguláciu alebo podporu poľnohospodárskych trhov. ¹¹	V nadväznosti na žiadosti poľnohospodárov, boli v roku 2024 prijaté opatrenia na zníženie niektorých požiadaviek podmienenosti s cieľom znížiť administratívnu záťaž pre poľnohospodárov v EÚ. Revízia SPP mení pravidlá pre 3 environmentálne podmienky pre žiadosti o finančnú podporu z EÚ, poskytuje väčšiu flexibilitu členským štátom EÚ pri udeľovaní výnimiek z noriem SPP a malí poľnohospodári, ktorí vlastnia menej ako 10 ha, sú oslobodení od kontrol	poľnohospodárstvo	
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka	2021-2027	Podpora udržateľného rozvoja vidieckych oblastí. ¹⁴			

⁷ Dostupné na: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/erdf_en

⁸ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/european-regional-development-and-cohesion-funds-2021-2027.html>

⁹ Dostupné na: <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en>

¹⁰ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=legisum:4536659>

¹¹ Dostupné na: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-agricultural-guarantee-fund-eagf_en

¹⁴ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/european-agricultural-fund-for-rural-development.html>

<i>Vybrané programy a fondy EÚ s vplyvom na MSP</i>	<i>Obdobie</i>	<i>Charakteristika</i>	<i>Vybrané novinky za rok 2024</i>	<i>Oblasť podpory</i>	<i>Viac informácií</i>
			a pokút súvisiacich s podmienenosťou. ^{12 13}		
Fond na spravodlivú transformáciu (FST)	2021-2027	Podpora regiónov a odvetví, ktoré sú najviac zasiahnuté transformáciou vzhľadom na ich závislosť od fosilných palív, vrátane podpory udržateľných investícií do MSP a startupov. ¹⁵	Po prijatí pozmeňujúceho nariadenia (EÚ) č. 2024/795, ktorým sa zavádza iniciatíva STEP, môže FST podporovať aj produktívne investície do iných podnikov ako MSP, pričom sa však zachováva zameranie na MSP. ¹⁶	životné prostredie	
Horizont Európa	2021-2027	Podpora výskumu, vývoja a inovácií od fázy konceptu až po uvedenie na trh. Skladá sa z 3 pilierov: Excelentná veda, globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a inovatívna Európa. Európska rada pre inovácie (EIC) v programe Horizont Európa je obzvlášť dôležitým prvkom pre MSP, pričom zameriava sa na podporu všetkých foriem inovácií, najmä prelomových inovácií riskantných pre súkromných investorov, a to počas celého životného cyklu. ¹⁷	Aktualizovaný pracovný program Horizont Európa na roky 2023-2024 podporuje väčšie financovanie výskumu a inovácií, ekologickú a digitálnu transformáciu. Zmena zahŕňa investíciu do misií EÚ s cieľom prispieť k riešeniu výziev, ktorým EÚ čelí. ¹⁸ Medzi hlavné zmeny v EIC v programe Horizont Európa patrí napr. zníženie rozpočtu pre financovanie projektov v porovnaní s rokom 2023, zmena v spôsobe podávania krátkych návrhov prostredníctvom platformy EIC, zavedenie paušálneho financovania či väčšie otvorenie schémy EIC Transition. ¹⁹ V roku 2024 bol tiež spustený program SPIN4EIC, cieľom ktorého je poskytovanie podporných služieb inovátorom EIC v získaní prístupu na trh verejného obstarávania v EÚ a vo svete, vrátane podpory	výskum, vývoj a inovácie	

¹² Dostupné na: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-20/SR-2024-20_SK.pdf

¹³ Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20240419IPR20582/parlament-schvalil-reviziu-spolocnej-polnohospodarskej-politiky-eu>

¹⁵ Dostupné na: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/just-transition-fund_en?etran=sk

¹⁶ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/the-just-transition-fund.html>

¹⁷ Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/horizon-europe/>

¹⁸ Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2104

¹⁹ Dostupné na: <https://eraportal.sk/horizont-europa/aktualita/novy-pracovny-program-eic-prinasa-od-noveho-roku-viacere-zmeny/>

<i>Vybrané programy a fondy EÚ s vplyvom na MSP</i>	<i>Obdobie</i>	<i>Charakteristika</i>	<i>Vybrané novinky za rok 2024</i>	<i>Oblasť podpory</i>	<i>Viac informácií</i>
			inovatívnych MSP a startupov. ^{20 21}		
Program pre jednotný trh	2021-2027	Zlepšenie fungovania vnútorného trhu vrátane podpory konkurencieschopnosti a udržateľnosti MSP. ²²	V máji 2024 vyzvala Európska Rada Komisiu, aby vypracovala horizontálnu stratégiu jednotného trhu na posilnenie vnútorného trhu EÚ so zameraním na efektívnejší regulačný rámec prispôsobený zelenej a digitálnej transformácii a posilnenie štyroch slobôd. ^{23 24}	jednotný trh	
Program Digitálna Európa	2021-2027	Zavádzanie digitálnych technológií v oblasti vysoko výkonnej výpočtovej techniky, umelej inteligencie, kyberbezpečnosti a rozšírenie digitálnych zručností v prospech podnikov, verejnej správy a občanov. ²⁵	Hlavný pracovný program 2023-2024 podporuje oblasť dát, umelej inteligencie či pokročilých digitálnych zručností. Finančné prostriedky sú vyčlenené na projekty zamerané na urýchlenie zavádzania technológií umelej inteligencie v EÚ, vrátane podpory MSP pri zavádzaní AI v súlade s Aktom o AI. ²⁶	digitalizácia	
Program Invest EÚ	2021-2027	Podpora investícií, inovácií a tvorby pracovných miest vrátane uľahčenia prístupu MSP k financovaniu. ²⁷	Z priebežného hodnotenia Európskej Komisie z roku 2024 vyplýva, že Invest EÚ zohráva kľúčovú úlohu v preklenovaní investičných medzier v rámci strategických politických priorít EÚ, pričom v prvej polovici svojej existencie uvoľnil dodatočné investície vo výške 218 miliárd eur, pričom sa pridelilo 90 % záruky EÚ. ²⁸	strategické investície	

²⁰Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/aktualne-temy/aktualita/europska-inovacna-rada-spusta-program-strategickeho-obstaravania-inovacii-spin4eic>

²¹Dostupné na: https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-launches-spin4eic-strategic-innovation-procurement-programme-2024-02-09_en

²² Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/single-market-programme.html>

²³ Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/deeper-single-market/#programme>

²⁴ Dostupné na: <https://europske.noviny.sk/2025/05/21/jednoduchsi-jednotny-trh-vdaka-ktoremu-si-spolocnosti-vyberu-europu/>

²⁵ Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/activities/digital-programme>

²⁶ Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-digital-europe-programme-invests-over-eu176-million-european-digital-capacities-and-tech>

²⁷ Dostupné na: <https://europske.noviny.sk/2024/10/02/investeu-vyznamne-prispieva-k-investiciam-do-udrzatelnejsej-a-konkurencieschopnejsej-eu/>

²⁸ Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_4888

<i>Vybrané programy a fondy EÚ s vplyvom na MSP</i>	<i>Obdobie</i>	<i>Charakteristika</i>	<i>Vybrané novinky za rok 2024</i>	<i>Oblasť podpory</i>	<i>Viac informácií</i>
Program LIFE	2021-2027	Podpora projektov v oblastiach ochrany prírody a biodiverzity, obehového hospodárstva, ochrany životného prostredia a zvýšenia odolnosti voči klimatickým zmenám a prechodu na čistú energiu. ²⁹	V roku 2024 bolo v rámci programu LIFE prijatých rekordných 895 žiadostí v oblasti prírody, životného prostredia, klímy a čistej energie, čo je o 37 % viac v porovnaní s počtom žiadostí za rok 2023. ³⁰	životné prostredie	
Nástroj na prepájanie Európy (NPE)	2021-2027	Podpora rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti prostredníctvom investícií do infraštruktúry v troch oblastiach - doprava, energetika, digitálne technológie. ³¹	Bol prijatý 2. pracovný program pre digitálnu časť NPE, ktorý podporuje zlepšenie európskych infraštruktúr digitálnej pripojiteľnosti s cieľom dosiahnuť ciele európskeho digitálneho desaťročia do roku 2030. ³²	mobilita a doprava	
Kreatívna Európa	2021-2027	Podpora kultúry a audiovizuálneho sektora. ³³		kultúra	
STEP	2024-2027	Podpora európskeho priemyslu s cieľom dosiahnuť digitálnu a zelenú transformáciu. ^{34 35}		strategické technológie	
Fond pre MSP 2024	2024	Poskytovanie finančnej podpory MSP pri ochrane práv duševného vlastníctva. ³⁶	Obnovený Fond pre MSP okrem finančnej podpory na služby na správu a ochranu práv duševného vlastníctva čiastočne uhrádza napr. právne náklady na vypracovanie a podanie európskej patentovej prihlášky či právne poradenstvo v oblasti presadzovania práva ³⁷	duševné vlastníctvo	

Zdroj: Vlastné spracovanie

²⁹ Dostupné na: <https://www.minzp.sk/life-2021-2027/>

³⁰ Dostupné na: <https://eraportal.sk/aktualita/rekordna-odozva-na-vyzvu-life-2024-na-predkladanie-projektovych-navrhov/>

³¹ Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM:connecting_europe_facility

³² Dostupné na: <https://europske.noviny.sk/2024/10/14/nastroja-na-prepajanie-europy-865-milionov-na-podporu-rychlych-a-bezpecnych-sieti-digitalnej-pripojitelnosti/>

³³ Dostupné na: <https://culture.ec.europa.eu/sk/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

³⁴ Dostupné na: <https://www.minzp.sk/klima/inovacny-fond/platforma-step/>

³⁵ Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj/slk>

³⁶ Dostupné na: <https://www.euipo.europa.eu/sk/help-centre/websites/faq-sme-fund>

³⁷ Dostupné na: https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-launches-2024-sme-fund-protect-small-and-medium-sized-enterprises-intangible-assets-2024-01-22_en

1.2 Prístup Vlády SR k podpore MSP

V zmysle **Programového vyhlásenia vlády SR na roku 2023-2027** (ďalej len „*Programové vyhlásenie vlády SR*“ alebo „*PVV SR*“) chce vláda SR stimulovať rozvoj mikro, malého a stredného podnikania a preto zväži nasledovné zmeny uvedené nižšie v tabuľke 3:

Tab. č. 3: **Vybrané opatrenia SR na podporu MSP**

Programové vyhlásenie vlády	
Charakteristika	Vybrané novinky za rok 2024
• úpravu limitu obratu pre povinnú registráciu platiteľa DPH, • možnosti úpravy limitu paušálnych výdavkov pre fyzické osoby – podnikateľov, • vytvorenie podmienok pre uľahčenie generačnej výmeny v rodinných firmách, • rozšírenie možností zrýchleného odpisovania hmotného a nehmotného majetku, • rozšírenie možností a uvoľnenie limitov pre vykázanie daňovej straty, • zníženie byrokratickej záťaže a administratívnej náročnosti zakladania obchodných spoločností, • implementáciu opatrení a schém pomoci malým a stredným podnikom vrátane startupov, • zjednodušenie čerpania finančných prostriedkov z Európskych programov, zjednodušenie pravidiel verejného obstarávania a zavedenie záväzného uplatňovania prvkov sociálneho a zeleného verejného obstarávania v maximálnom možnom rozsahu.³⁸	Novelou zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty³⁹, sa zvyšuje obrat pre povinnú registráciu za platiteľa DPH. Povinnosť registrácie za platiteľa DPH bude od roku 2025 pre tuzemské podniky s obratom za predchádzajúci rok väčším ako 50 000 eur. Podniky budú platiteľmi DPH od januára nasledujúceho roka, v ktorom dosiahnu tento obrat, no pokiaľ podnik v kalendárnom roku dodaním tovaru alebo služby prekročí obrat 62 500 eur, stane sa platiteľom dane dňom, v ktorom dodá tento tovar. Novelou zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov sa s účinnosťou od 1.1.2024⁴⁰ ruší previazanosť hranice výšky zdaniteľných príjmov pre určenie statusu mikrodaňovníka v §2 písm. w) ZDP na zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty a stanovuje sa v pevnej číselnej výške 60 000 eur.
Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov	
Charakteristika	
Dňa 1. 6. 2021 vstúpila do platnosti aktualizovaná Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov (JM), ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 234/2021. • Aktualizáciou JM bol s účinnosťou od 1.1.2022 zavedený princíp „1 in 2 out“. • Uznesením vlády SR č. 382/2022, bolo s účinnosťou od 10.6.2022 zavedené ex post hodnotenie opatrení s vplyvom na podnikateľské prostredie vyplývajúcich z legislatívnych materiálov. • Uznesením vlády SR č. 383/2022, bolo s účinnosťou od 31.marca 2023 zavedené ex post hodnotenie opatrení s vplyvom na podnikateľské prostredie vyplývajúcich z nelegislatívnych materiálov. • Uznesením vlády č. 479/2023 s účinnosťou od 1.10.2023 sa sfinalizovalo zavedenie inštitútu ochrany pred neopodstatneným goldplatingom, jednej z reforiem komponentu č. 14 Plánu obnovy a odolnosti SR, prostredníctvom upresnenia niektorých ustanovení jednotnej metodiky.⁴¹	

³⁸ Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>

³⁹ Národná rada SR schválila dňa 24. apríla 2024 zákon č. 102/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

⁴⁰ Národná rada SR dňa 19. decembra 2023 schválila zákon č. 530/2023 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšením stavu verejných financií

⁴¹ Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/jednotna-metodika>

Plán Obnovy a odolnosti	
Charakteristika	Vybrané novinky za rok 2024
Ucelený balík reforiem a investícií, ktoré sa realizujú do roku 2026 a ktoré sú podporené z mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Medzi cieľové oblasti podpory patria zelená ekonomika, vzdelávanie, veda, výskum a inovácie, zdravotníctvo, efektívna verejná správa a digitalizácia. V roku 2023 prešiel Plán obnovy aktualizáciou, v rámci ktorej pribudla do plánu nová kapitola s názvom REPowerEU, cieľom ktorej je prispieť k zníženiu závislosti na ruských fosílnych palivách a bojovať s klimatickou krízou.⁴²	Dňa 16.12. 2024 bola preložená 5. žiadosť o platbu za splnenie opatrení vyplývajúcich z Plánu obnovy vo výške takmer 598 miliónov eur. Míľniky a ciele, ktoré sú súčasťou 5. žiadosti o platbu, sa týkajú napr. obnovy budov, udržateľnej dopravy, dekarbonizácie priemyslu, adaptácie na zmenu klímy, vzdelávania a podpory vedy výskumu a inovácií, digitalizácie či zverejnenia Akčného plánu pre vodík.⁴³
Národný program reforiem SR 2024	
Charakteristika	Vybrané novinky za rok 2024
Popisuje reformné snaženie vlády SR v kľúčových štrukturálnych oblastiach a zároveň reaguje na špecifické odporúčania Rady EÚ pre Slovensko vytvorenými opatreniami. Reformné úsilie je v súčasnosti sústredené v Pláne obnovy a odolnosti, preto sa POO zameriava najmä na tieto opatrenia a ich plnenie.⁴⁴	<u>Oblasť: Trh práce, sociálne veci a bývanie</u> Zákonom č. 160/2024 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov s účinnosťou od 15. júla 2024, bola implementovaná Smernica o modrej karte, ktorou sa zjednodušuje prijímanie vysokokvalifikovaných zamestnancov na trh práce. <u>Oblasť: Kvalita inštitúcií</u> Bol prijatý zákon č. 109/2024 ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia a znižovaním administratívnej záťaže, cieľom ktorého je podpora podnikateľského sektora pomocou opatrení, ktoré prispievajú k odbúravaniu nadmernej regulačnej záťaže a uľahčeniu podnikania v rôznych oblastiach hospodárstva. <u>Oblasť: Výskum, vývoj, inovácie a digitalizácia</u> V rámci opatrení POO boli v roku 2023 vyhlásené výzvy v objeme 551 miliónov eur, predovšetkým ide o podporu zapájania do Európskeho výskumného priestoru, spolupráce medzi akademickými inštitúciami a priemyslom, podporu excelentných výskumníkov, podporu výskumu a inovácií zameraných na digitalizáciu a dekarbonizáciu a finančné nástroje. Kľúčovým prvkom digitálnej transformácie SR je Vnútroštátny plán digitálnej dekády schválený vládou Slovenskej republiky uznesením 714/2024 zo dňa 20.11.2024. <u>Oblasť: Zelená transformácia</u> Cieľom je do roku 2026 vybudovať nové kapacity na výrobu elektriny z OZE aspoň v objeme 120 MW, pričom v januári 2024 bola uzavretá druhý výzva s takmer 64 mil. eur.

⁴² Dostupné na: <https://www.planobnovy.sk/>

⁴³ Dostupné na: <https://www.planobnovy.sk/aktuality/slovensko-poziadalo-o-vyplatenie-598-milionov-eur-z-planu-obnovy/>

⁴⁴ Dostupné na: <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforiem/npr-2024.pdf>

Vnútroštátny plán digitálnej dekády	
Charakteristika	
Vznikol na základe Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje politický program Cesta k digitálnemu desaťročiu do roku 2030. Ide o súhrnný dokument, schválený vládou SR uznesením 714/2024 zo dňa 20.11.2024, ktorý sumarizuje súčasný stav a plánovaný vývoj SR do roku 2030 v oblastiach digitálnych zručností, digitálnej infraštruktúry, digitálnej transformácie podnikov a digitalizácie verejných služieb. Cieľom v dimenzií Digitálna transformácia podnikov do roku 2030 je aby viac ako 90 % MSP dosiahlo základnú úroveň digitálnej intenzity, aspoň 75 % podnikov v EÚ bude v súlade so svojimi obchodnými operáciami využívať jednu alebo viacero z technológií – služby computingu, veľké dáta, umelú inteligenciu a umožnenie rastu inovatívnych podnikov a zlepšenie ich prístupu k financiam.⁴⁵	
Akčný plán digitálnej transformácie SR 2023-2026	
Charakteristika	
Kľúčový dokument pre digitálnu transformáciu Slovenska, aby SR dosiahla ciele EÚ v digitálnej konkurencieschopnosti. Dôraz sa kladie najmä na podporu digitálnej transformácie podnikov, so zameraním na MSP či inovatívne firmy, vývoj a nasadenie digitálnych technológií a budovanie odolnej spoločnosti. Niektoré opatrenia sú zamerané špecificky na podporu MSP, cez spolufinancovanie investícií do základných technologických nástrojov a procesov v MSP, ale aj na veľké podniky cez podporu zvyšovania miery zavádzania pokročilých digitálnych technológií vo výrobe a službách. Strategickým cieľom je tiež zvýšenie počtu inovatívnych podnikov a zlepšenie ich prístupu k financiam, pričom podpora je zameraná na scale-up podniky a jednorozce.⁴⁶	
Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030	
Charakteristika	Vybrané novinky za rok 2024
Strategický dokument, ktorý určuje zámery, ciele a priority Slovenskej republiky a princípy dobrého riadenia a efektívnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Stratégia spolu s akčným plánom nastavuje opatrenia zamerané na zefektívnenie a sprehľadnenie systému riadenia a financovania, zvýšenie investícií do fungujúceho systému podpory, rozvoj a lákanie talentu, ako aj rámec na určovanie tematickej špecializácie vo výskume a v inováciách.⁴⁷	Bol spustený nový výskumno-inovačný portál, ktorý združuje všetky výzvy z verejných zdrojov na jednom mieste. Vytvorenie portálu je jedným z kľúčových opatrení akčného plánu Národnej stratégie pre výskum, vývoj a inovácie pre zjednodušenie procesov z pohľadu výskumníkov a inovátorov.⁴⁸ Z hodnotenia SR v Európskom inovačnom rebríčku (EIS) za rok 2024 vyplýva, že najväčšie rezervy má Slovensko v dimenzii Inovátori, merajúcej podiel MSP realizujúcich inovácie, pričom iba 15 % MSP realizovalo produktovú inováciu za 3 roky pred zisťovaním a 24 % firiem realizovalo procesnú inováciu za uplynulé 3 roky.⁴⁹ 10. 12. 2024 bola schválená novela zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií s účinnosťou od 1. marca 2025, ktorou sa proces uznávania zahraničného vzdelania na Slovensku zjednoduší. Novela zákona podporuje cieľ Národnej stratégie uľahčiť príchod zahraničných odborníkov na Slovensko.

⁴⁵ Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2024/03/Vnutrostatny-plan-Digitalnej-dekady-za-Slovensku-republiku-1.pdf>

⁴⁶ Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2023/01/APDTS-2023-2026.pdf>

⁴⁷ Dostupné na: https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/05/01_Narodna-strategia-vyskumu-vyvoja-a-inovacii_vlastny-material_V2.pdf

⁴⁸ Dostupné na: <https://vaia.gov.sk/sk/2024/11/predstavujeme-novy-vyskumno-inovacny-portal-vyzvy-z-verejnych-zdrojov-na-jednom-mieste/>

⁴⁹ Dostupné na: <https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2024/10/Komentar-k-hodnoteniu-Slovenska-v-Europskom-inovacnom-rebricku.pdf>

Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR 2021-2027 (SK RIS3 2021+)	
Charakteristika	Vybrané novinky za rok 2024
Strategický dokument určujúci ciele, politiky a opatrenie v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v tých sektoroch ekonomiky SR, ktoré majú najväčší potenciál transformácie smerom k činnostiam a aktivitám s vyššou pridanou hodnotou a zároveň disponujú dostatočnou výskumnou a inovačnou kapacitou. Slúži tiež ako základný dokument pre alokáciu fondov politiky súdržnosti EÚ pre oblasť VVAI na obdobie 2021 – 2027. ⁵⁰	V priebehu roka 2024 prebiehala aktualizácia SK RIS3 2021+, cieľom ktorej je zohľadnenie globálnych aj trhových zmien v národnom aj medzinárodnom kontexte, ku ktorým došlo od schválenia aktuálne platnej Súhrnnej správy v roku 2021. ⁵¹
Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030	
Charakteristika	
Určuje strategické smerovanie hospodárskej politiky SR do roku 2030 s cieľom zabezpečiť zvýšenie konkurencieschopnosti hospodárstva SR. Stanovené priority sú orientované na podporu tvorby a kvalifikovanú štruktúru pracovných miest s dôrazom na odstraňovanie regionálnych rozdielov, vytvorenie optimálneho podnikateľského prostredia, aktívny prístup k zlepšovaniu dynamiky rozvoja výskumu a inovácií a udržateľnosť rozvoja vo vzťahu k životnému prostrediu. ⁵²	
Envirostratégia 2030	
Charakteristika	
Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 „Envirostratégia 2030“ definuje víziu do roku 2030 zohľadňujúc možný, pravdepodobný a želaný budúci vývoj, identifikuje základné systémové problémy, nastavuje ciele pre rok 2030, navrhuje rámcové opatrenia na zlepšenie súčasnej situácie a obsahuje aj základné výsledkové indikátory, ktoré umožnia overovať dosiahnuté výsledky.	

Zdroj: vlastné spracovanie

⁵⁰ Dostupné na: <https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2022/12/Strategia-vyskumu-a-inovacii-pre-inteligentnu-specializaciju.pdf>

⁵¹ Dostupné na: <https://vaia.gov.sk/sk/2024/11/aktualizacia-strategie-inteligentnej-specializacie-ris3/>

⁵² Dostupné na: <https://www.mhsr.sk/uploads/files/T3H3k8da.pdf?csrt=480506168176863821>

2 Prehľad najdôležitejších legislatívnych zmien v roku 2024 v súvislosti s MSP

Aj v roku 2024 schválili zákonodarcovia množstvo legislatívnych zmien. Podnikatelia však časté zmeny legislatívy vnímajú prevažne negatívne, keďže ich sledovanie a prispôbovanie sa im predstavuje časovo náročný a málo efektívny proces. Dlhodobá stabilita legislatívneho prostredia je pritom jedným z kľúčových predpokladov pre udržateľný ekonomický rast. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby legislatívny proces prebiehal transparentne a v súlade so štandardnými pravidlami legislatívnej tvorby.

11 najdôležitejších zákonov (*Obchodný zákonník, Živnostenský zákon, Zákon o obchodnom registri, Zákon o dani z pridanej hodnoty, Zákon o správe daní, Zákon o účtovníctve, Zákonník práce, Zákon o dani z príjmov, Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice, Zákon o zdravotnom poistení, Zákon o sociálnom poistení*), ktoré by MSP mali pravidelne sledovať, keďže sa ich úzko dotýkajú, bolo v uplynulom roku menených **celkovo 33-krát (počet zmien s účinnosťou v roku 2024)**.

V porovnaní s rokom 2023, kedy boli vyššie uvedené zákony ovplyvňujúce podnikateľské prostredie upravené **až celkovo 38-krát** (počet zmien s účinnosťou v roku 2023), sa teda **jedná o medziročný pokles o 13,2 % (v porovnaní s rokom 2023)**.

Nadalej pretrváva vysoká novelizácia zákonov a **miera novelizácií zákonov zostala relatívne vysoká**.

Tieto legislatívne zmeny priniesli **pozitívne zmeny v podnikateľskom prostredí, no zároveň mali aj negatívne dopady na malé a stredné podniky (MSP)**. Niektoré nové právne úpravy, akou je napríklad zákon o ochrane spotrebiteľa **mali zmiešaný vplyv** – čiže priniesli isté výhody, no aj nové povinnosti pre MSP.⁵³

Významný dosah na MSP malo aj **prijatie viacerých legislatívnych úprav v rámci konsolidácie verejných financií**, najmä v oblasti daňovej politiky. Išlo napríklad o zvýšenie DPH na alkohol v gastrosektore, ako aj zvýšenie dane z liehu a tabakových výrobkov. Zároveň bol zavedený aj tzv. staro-nový inštitút – minimálna daň pre právnické osoby na základe novely zákona č. 530/2023 Z. z. Hoci sa táto daň nevzťahuje na fyzické osoby (zamestnancov, živnostníkov a iné SZČO), právnické osoby sú povinné ju platiť vo výške od 340 eur do 3 840 eur ročne, v závislosti od ich obratu.

Nižšie uvádzame prehľad početnosti zmien top **11 najdôležitejších zákonov pre MSP** za posledných 5 rokov.

⁵³ Dané zmeny hodnotíme podľa toho, či ide o prevažujúci pozitívny alebo negatívny vplyv, v prípade nejednoznačných hodnotíme ako pozitívno – negatívny. Niektoré zmeny môžu byť pozitívne pre väčšinu podnikateľov, zároveň v iných sektoroch môžu pôsobiť čiastočne negatívne. Preto hodnotíme najmä prevažujúci vplyv a ak je prevažujúco pozitívny, resp. dochádza k uvoľňovaniu pravidiel podnikania, či k zníženiu finančného zaťaženia podnikania, hodnotíme ako pozitívny, v opačnom prípade ako negatívny.

Tab. č. 4: **Novelizácie najvýznamnejších zákonov týkajúcich sa podnikateľského prostredia**

TOP 11 najdôležitejších zákonov pre MSP	Počet novelizačných dátumov od 1.1. do 31.12. kalendárneho roka				
Názov právneho predpisu	2020	2021	2022	2023	2024
Obchodný zákonník	2	1	1	2	2
Zákon o dani z pridanej hodnoty	1	4	2	2	4
Zákon o dani z príjmov	5	5	6	6	4
Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice	2	1	0	0	0
Zákon o správe daní (Daňový poriadok)	5	3	7	3	3
Zákon o účtovníctve	2	1	3	2	2
Zákon o obchodnom registri	1	2	1	5	2
Zákon o sociálnom poistení	16	10	10	9	5
Zákon o zdravotnom poistení	4	8	7	3	3
Zákonník práce	5	3	7	3	3
Živnostenský zákon	6	2	3	3	5
Počet noviel celkom	49	40	47	38	33
Priemerný počet noviel zákonov za mesiac	4,1	3,3	3,9	3,2	2,8

Zdroj: SBA, spracované na základe portálu Slov-lex a stránky Národnej rady SR

V roku 2023 a 2024 bolo schválených niekoľko legislatívnych zmien, ktoré **zásadne ovplyvnili podnikanie MSP v roku 2024**, zároveň **viacero** významných noviel zákonov nadobudlo účinnosť v roku 2024.

Legislatívne zmeny pre MSP sú preto rozdelené do nasledovných častí:

§ **Zákony schválené v roku 2023 s účinnosťou od roku 2024**

§ **Zákony schválené v roku 2024 s účinnosťou od roku 2024**

Z hľadiska dopadu na MSP sú jednotlivé zmeny rozdelené do troch kategórií:

- s **pozitívnym** dopadom na podnikanie MSP,
- s **negatívnym** dopadom na podnikanie MSP
- s **pozitívno-negatívnym** dopadom pre MSP.

2.1 Zákony schválené v roku 2023 s účinnosťou od roku 2024

Nižšie uvedené zákony boli schválené Národnou radou SR v roku 2023, s nadobudnutím účinnosti až od 1. januára 2024 a neskôr.

2.1.1 Zákony s **pozitívnym** vplyvom na podnikanie MSP

Z pohľadu MSP sa v roku 2023 schválilo niekoľko zákonov s účinnosťou od roku 2024, ktoré majú **pozitívny vplyv** na podnikanie:

Prvý september už nie je dňom pracovného pokoja

Na základe novely č. 530/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2024 je **1. september (Deň Ústavy SR) štátnym sviatkom, ale už nie je dňom pracovného pokoja, ani sviatkom v zmysle Zákonníka práce a bol vypustený aj zo zoznamu dní, počas ktorých platí zákaz maloobchodného predaja**. Po novom je teda umožnené zamestnancovi nariadiť alebo s ním dohodnúť prácu, ktorou je predaj tovaru konečnému spotrebiteľovi.

Zaviedlo sa oslobodenie nepeňažného plnenia od dane u zamestnanca

Na základe novely č. 309/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2024 sa zaviedlo **oslobodenie nepeňažného plnenia od dane u zamestnanca, ktoré prijal formou zamestnaneckej akcie na spoločnosti svojho zamestnávateľa** alebo obchodného podielu na spoločnosti svojho zamestnávateľa, pričom takto prijaté nepeňažné plnenie sa ocení nominálnou hodnotou akcie alebo hodnotou vkladu, ktorý takto prijal. Táto zmena by mohla podporiť väčšie zaangažovanie zamestnancov do rastu a rozvoja slovenských podnikov.

Zaviedli sa nové inštitúty v práve obchodných spoločností

Bol prijatý nový zákon č. 309/2023 Z. z. o premenách obchodných spoločností a družstiev s účinnosťou od 1. marca 2024, ktorým sa **zaviedli nové inštitúty v práve obchodných spoločností**. Jedná sa o: odštiepenie, cezhraničnú premenu, cezhraničnú fúziu, cezhraničné rozdelenie či cezhraničnú zmenu právnej formy, ktoré slúžia na podporu cezhraničnej mobility spoločností v EÚ.

2.1.2 Zákony s **negatívnym** vplyvom na podnikanie MSP

Z pohľadu MSP sa v roku 2023 schválilo niekoľko zákonov s účinnosťou od roku 2024, ktoré majú **negatívny vplyv** na podnikanie:

Zvýšenie minimálnej mzdy na rok 2024

V roku 2024 sa minimálna mesačná mzda zvýšila na sumu **750 eur** (o 50 eur oproti roku 2023, čo predstavuje nárast o 7,14 %), pričom táto suma platí pre zamestnancov, ktorí pracujú na plný pracovný úväzok v rozsahu 40 hodín týždenne. Zvýšením minimálnej mzdy sa **automaticky zvýšili aj niektoré príplatky za prácu** v neštandardnom čase (v noci a počas víkendov).

Zvýšenie zdravotných odvodov pre zamestnávateľov, SZČO a samoplátiteľov

Na základe novely č. 530/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2024 sa **zamestnávateľom, SZČO a samoplátiteľom zvýšili zdravotné odvody**. Minimálny vymeriavací základ vzhľadom na rast priemernej mzdy na Slovensku stúpol zo 605,50 eura na 652 eura. Minimálne zdravotné odvody pre živnostníkov a ostatných SZČO išli nahor zo 84,77 Eura na 97,80 eura mesačne. Sadzba poistného pre zamestnávateľov **stúpila z 10 % na 11 % z hrubej mzdy**

zamestnanca a sadzba poistného pre SZČO a samoplatiteľa **zo 14 % na 15 %** z ich vymeriavacieho základu.

Zavedenie minimálnej dane právnickej osoby

Na základe novely č. 530/2023 Z. z. sa s účinnosťou od 1. januára 2024 zaviedol staronový inštitút v **podobe minimálnej dane pre právnické osoby**. Táto minimálna daň sa týka len právnických osôb a nevzťahuje sa na fyzické osoby (zamestnancov, živnostníkov a iné SZČO). **Výška minimálnej dane** závisí od dosiahnutých zdaniteľných príjmov za zdaňovacie obdobie, pričom môže byť v rozmedzí **od 340 eur do 3 840 eur**.

Zvýšenie súdnych a správnych poplatkov

Na základe novely zákona č. 530/2023 Z. z. sa s účinnosťou od 1. apríla 2024 **zvýšili súdne a správne poplatky**. Poplatok pri elektronických podaniach do elektronickej schránky, elektronických podaniach prostredníctvom jednotného kontaktného miesta alebo poštou po novom možno znížiť najviac o 50 eur (nie 70 eur). Za výpis z registra trestov je poplatok zvýšený o 2 eurá na 6 eur. **Rovnako boli výrazne zvýšené aj poplatky za prvozápisy do Obchodného registra SR** (napr. akciová spoločnosť 550 eur, iné právnické osoby 220 eur a pri zmene alebo doplnení údajov do obchodného registra je poplatok vo výške 50 eur).

Zvýšenie dane z dividend na 10 %

Na základe novely č. 530/2023 Z. z. sa s účinnosťou od 1. januára 2024 zvýšila sadzba zrážkovej dane z dividend **zo 7 % na 10 %**.

Zvýšenie DPH na alkohol pre gastro prevádzky

Na základe novely č. 530/2023 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2024 sa vylúčilo podávanie alkoholických nápojov, v ktorých obsah alkoholu prevyšuje 0,5 % jeho objemu z uplatňovania zníženej sadzby dane na reštauračné a stravovacie služby. Podávanie alkoholických nápojov v rámci poskytovania reštauračných a stravovacích služieb preto **podlieha základnej sadzbe dane vo výške 20 % zo základu dane**.

2.2 Zákony schválené v roku 2024 s účinnosťou od roku 2024

Nižšie uvedené zákony boli schválené Národnou radou SR v roku 2024 s nadobudnutím účinnosti tiež v roku 2024. Jedná sa o zákony, ktoré výrazne menia doterajšie platné legislatívne predpisy.

2.2.1 Zákony s **pozitívnym** vplyvom na podnikanie MSP

Z pohľadu MSP sa v roku 2024 schválilo niekoľko zákonov s účinnosťou od roku 2024, ktoré majú **pozitívny vplyv** na podnikanie:

Urýchlenie procesov verejného obstarávania

Bola prijatá novela zákona č. 179/2024 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2024, ktorej cieľom je **urýchlenie procesu verejného obstarávania**. Novelou sa zjednocujú pravidlá pre podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou, zlúčením týchto kategórií a zjednotením pravidiel zadávania zákaziek (minimálna hodnota podlimitnej zákazky sa zvýšila zo 10 000 eur na 50 000 eur). Novela zákona navyšuje hranice pri podlimitných zákazkách na stavebné práce, pri ktorých nemožno podať námietky z 800 000 eur na 1,5 milióna eur a zavádza aj výnimku

zo zákona na podlimitnú zákazku na dodanie potravín pre školské stravovanie a poskytovanie sociálnej služby.

Elektronizácia územného plánovania

Na základe prijatia **novely č. 46/2024 Z. z. s účinnosťou od 1. apríla 2024 a 2025 dochádza k elektronizácii procesov územného plánovania**, tým, že sa spustil nový informačný systém – Portál pre územné plánovanie⁵⁴, na ktorom prebiehajú všetky územnoplánovacie procesy (účastník na jednom mieste vybaví všetky podania, v stanovených lehotách sa dozvie výsledok konaní a nájde príslušné rozhodnutia atď.) Zákon o územnom plánovaní prináša aj nový typ územnoplánovacej dokumentácie - **územný plán mikroregiónu**, ktorý zohľadňuje osobitné potreby rozvoja špecifických regiónov Slovenska, obstarávať ho budú samosprávne kraje po dohode s dotknutými obcami.

Zjednodušenie podmienok prijatia vysokokvalifikovaných zamestnancov na územie SR

Bola prijatá novela zákona č. 160/2024 Z. z. s účinnosťou od 15. júla 2024, ktorá **zjednodušila niektoré podmienky prijatia vysokokvalifikovaných zamestnancov na územie SR** tým, že sa: zaviedlo uznanie odbornej kvalifikácie ako kritéria na vydanie modrej karty, upravila výška platového prahu v rámci mesačného príjmu vysokokvalifikovaného zamestnanca (znížila sa), zaviedla možnosť podať žiadosť o udelenie národného víza aj prostredníctvom externého poskytovateľa služieb, a tiež sa vypustila povinnosť preukazovať finančné zabezpečenie pobytu pri podaní žiadosti o udelenie jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie.

Zrušenie povinnosti žiadať o povolenie na zamestnanie 15-ročného študenta od inšpektorátu práce

Na základe prijatej novely č. 178/2024 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2024 **zamestnávateľ už nemusí žiadať o povolenie na zamestnanie 15-ročného študenta od inšpektorátu práce**. Obdobie od 1. júla do 31. augusta posledného školského roka povinnej školskej dochádzky sa už nebude považovať za čas, kedy je práca fyzickej osoby zakázaná.

Zníženie byrokracie pre dopravné spoločnosti

Prijatou novelou zákona č. 162/2024 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2024 sa ustanovilo, že dopravné spoločnosti so sídlom v SR budú môcť disponovať určitým počtom prenajatých nákladných vozidiel evidovaných v inom členskom štáte EÚ bez potreby ich evidencie v SR.

2.2.2 Zákony s pozitívno-negatívnym vplyvom na podnikanie MSP

Z pohľadu MSP sa v roku 2024 schválilo niekoľko zákonov s účinnosťou od roku 2024, ktoré majú **pozitívno-negatívny vplyv** na podnikanie:

Prijatie nového zákona o ochrane spotrebiteľa

Bol prijatý **komplexný nový zákon o ochrane spotrebiteľa č. 108/2024 s účinnosťou od 1. júla 2024**, ktorý predstavuje základný právny predpis v tejto oblasti a nahradil viacero

⁵⁴ Webstránka Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR – portál pre územné plánovanie je spustený od 1. apríla 2024. Dostupný na: <https://www.stavebnyurad.info/>

zákonov, čo možno hodnotiť pozitívne, nakoľko tento zákon **modernizuje spotrebiteľskú legislatívu** a detailnejšie ju zosúladuje s právnymi predpismi EÚ.

Najvýraznejšími pozitívnymi vplyvmi sú: zjednotenie používaných termínov v súlade s legislatívou EÚ, zavedenie mechanizmu tzv. druhej šance, zavedenie nových zásad ukladania sankcií s cieľom zabrániť uloženiu likvidačných pokút, vypustenie povinnosti zverejňovať oznam o plánovanom dočasnom zatvorení prevádzkarne aspoň 24 hodín vopred či zavedenie nových definícií digitálneho obsahu, digitálnej služby a veci s digitálnymi prvkami.

Najvýraznejšími negatívnymi vplyvmi sú: nová úprava informačných povinností prevádzkovateľov online trhov, spotrebiteľom sa predĺžila lehota na odstúpenie od zmluvy bez uvedenia dôvodu z doterajších 14 až na 30 dní, zaviedla sa nová regulácia pri znižovaní cien a požiadavka na informovanie spotrebiteľa o tom, či a akým spôsobom obchodník zabezpečuje autenticitu spotrebiteľských hodnotení produktov.

Zavedenie registrácie dronov a nových povinností pre prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov

Na základe prijatej novely zákona č. 161/2024 Z. z. *s účinnosťou od 15. júla 2024* sa vytvoril **právnny rámec pre registráciu dronov**.

Najvýraznejšími pozitívnymi vplyvmi sú: zriadil sa register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel, , upravili sa aj základné požiadavky na kluby alebo združenia leteckých modelárov, ktoré môžu požiadať o povolenie na prevádzku bezpilotných lietadiel a bezpilotných leteckých systémov.

Najvýraznejšími negatívnymi vplyvmi sú: upravili sa povinnosti prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov i povinnosti vlastníkov bezpilotných lietadiel, pribudla povinnosť pre prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov uzavrieť zmluvu o poistení za škodu, ktorú by mohli spôsobiť a došlo aj k úprave sankcií (pri opakovanom porušovaní zákon umožňuje nielen udeliť pokutu, ale na určitý čas aj zakázať činnosť, pričom bol zavedený aj inštitút tzv. objektívnej zodpovednosti).

3 Vývoj ekonomického prostredia v roku 2024

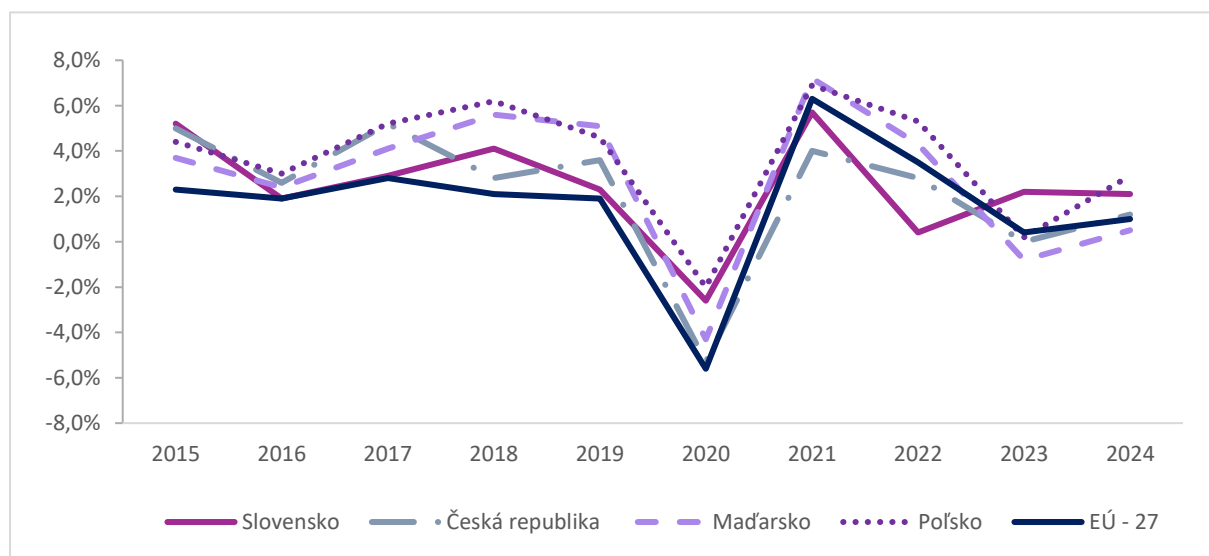
Výkonnosť národného hospodárstva determinuje aj podnikateľskú aktivitu malých a stredných podnikov. Počas hospodárskeho rastu majú podnikatelia viac možností na rozvoj a expanziu, zatiaľ čo v obdobiach poklesu sa podnikateľské aktivity a investície často obmedzujú v dôsledku slabšieho dopytu.

Hrubý domáci produkt (HDP) Slovenska zaznamenal v roku 2024 podľa predbežných údajov Štatistického úradu SR o 2,1 %. Dosiahnutý rast bol mierne nižší v porovnaní s rokom 2023, keď HDP vzrástol o 2,2 %. Vývoj podporil domáci aj zahraničný dopyt. Konečná spotreba vzrástla o 3,1 %, najmä vďaka 3,0 % nárastu spotreby domácností a 3,7 % zvýšeniu výdavkov verejnej správy. Tvorba hrubého kapitálu stúpala o 6,8 %, pričom tvorba fixného kapitálu vzrástla o 1,8 %. V medziročnom porovnaní sa vývoz tovarov a služieb zo Slovenska zvýšil len mierne, o 0,3 %, zatiaľ čo dovoz vzrástol výraznejšie, o 2,3 %.

Z jednotlivých krajín V4 dosiahlo Poľsko najvyšší hospodársky rast (2,9 %), nasledované Slovenskom s 2,1 %. Česká republika rástla miernejším tempom (1,2 %) a Maďarsko len o 0,5 %. Slovensko si tak aj naďalej udržalo solídny hospodársky rast, ktorý bol druhý najvyšší v regióne, pričom jeho výkon prekonal priemer Európskej únie (1,0 %) aj eurozóny (0,9 %).

Väčšina Európskych krajín si udržala pozitívny ekonomický vývoj. Do záporných čísiel sa však opäť dostali niektoré významné ekonomiky EÚ, medzi nimi aj kľúčový obchodný partner Slovenska, Nemecko.

Graf č. 1: Medziročná zmena HDP v stálych cenách v krajinách V4 a v EÚ-27

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Zamestnanosť v národnom hospodárstve SR v roku 2024 po predchádzajúcom náraste mierne klesla. Priemerný počet zamestnaných osôb sa znížil o 0,2 % na 2 393,6 tisíce (podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). Zamestnanosť v podnikovom sektore v roku 2024 klesla o 0,5 % na 1 888,2 tisíce osôb. Podiel pracujúcich v tomto sektore na celkovej zamestnanosti sa tak znížil na 78,9 %. Nárast zamestnanosti si udržal len verejný sektor, ktorý čiastočne zmiernil celkové oslabenie trhu práce. Hoci sa počet zamestnaných osôb znížil, miera

evidovanej nezamestnanosti na Slovensku pokračovala v mierne poklese aj v roku 2024, podľa UPSVaR dosiahla 5,0%⁵⁵.

Priemerná nominálna mzda v slovenskom hospodárstve pokračovala v raste aj v roku 2024. V medziročnom porovnaní sa zvýšila o 6,6 % a dosiahla 1 524 eur. Reálna mzda po predchádzajúcom poklese vzrástla, a to o 3,7 %.

V minulom roku pokračovalo spomaľovanie rastu spotrebiteľských cien. Inflácia medziročne klesla na 2,8 %, čo predstavuje výrazné spomalenie oproti dvojciferným hodnotám z predchádzajúcich rokov.

Podnikateľskú aktivitu ovplyvňujú aj rastúce ceny výrobcov. V roku 2024 došlo po predchádzajúcich rokoch rastu k poklesu cien priemyselných výrobcov. Na domácom trhu sa znížili v priemere o 1,4 %, zatiaľ čo ceny priemyselných výrobcov určených na export klesli o 2,0 %. Tento vývoj znamenal výrazné uvoľnenie tlaku na vstupné náklady podnikateľov a prispel k celkovej stabilizácii cenového prostredia v slovenskej ekonomike.

V stavebníctve pokračoval rast cien stavebných prác, ktoré sa v roku 2024 zvýšili v priemere o 5,4 %. Naopak, ceny materiálov a výrobkov spotrebovaných v stavebníctve po predchádzajúcich dvoch rokoch rastu mierne poklesli, medziročne o 0,6 %.

Pre podnikateľov tvoria významnú nákladovú položku aj ceny pohonných látok. Ich vývoj priamo ovplyvňuje náklady na dopravu a logistiku, čo sa môže premietiť do cien výrobkov a služieb. V roku 2024 pokračoval pokles cien pohonných látok, hoci miernejším tempom ako v predchádzajúcom roku, medziročne klesli o 1,7 %.

Úverová aktivita podnikového sektora sa podľa údajov NBS⁵⁶ v roku 2024 mierne utlmovala, nastal pokles nových úverových prírastkov. Dopyt firiem po úveroch bol utlmený najmä pre vysoké úrokové sadzby, neistotu v ekonomickom výhľade a obmedzené investičné zámery. Úrokové sadzby na nových podnikových úveroch dosiahli vrchol v prvej polovici roka, následne sa mierne znižovali, ale boli stále výrazne vyššie ako pred obdobím intenzívneho zvyšovania sadzieb.

3.1 Vývoj kvantitatívnych ukazovateľov MSP v roku 2024

Početnosť MSP

Početnosť malých a stredných podnikov predstavuje jeden zo základných kvantitatívnych ukazovateľov, prostredníctvom ktorého možno hodnotiť stav sektora MSP, ako aj jeho postavenie v národnom hospodárstve. Podnikateľské prostredie na Slovensku v roku 2024 naďalej ovplyvňovali viaceré negatívne faktory, medzi ktoré patrili vysoké úrokové miery, pokračujúce geopolitické napätie, obavy z vývoja cien energetických vstupov a pretrvávajúca nestabilita daňovo-odvodového rámca.

Podľa údajov Štatistického úradu SR došlo v roku 2024 k **nárastu počtu malých a stredných podnikov**. Počet aktívnych MSP evidovaných v Registri organizácií k 31. 12. 2024 dosiahol **683 937 subjektov**, čo predstavuje **medziročný nárast o 2,5 % (resp. o 16,99 MSP)**. K tomuto vývoju prispel najmä rast počtu MSP pôsobiach v sektore stavebníctva a služieb.

⁵⁵ Zdroj: UPSVaR, https://www.upsvr.gov.sk/statistiky.html?page_id=1247

⁵⁶ NBS: Úverová štatistika, Správa o finančnej stabilite, november 2024; Správa o finančnej stabilite, máj 2025.

Z hľadiska veľkostných kategórií bol **rast početnosti MSP spôsobený predovšetkým nárastom počtu mikropodnikov** s 0–9 zamestnancami, ktorých počet sa zvýšil o **2,7 %**, resp. o **17 339 subjektov**. Naopak, **malé podniky (10–49 zamestnancov)** zaznamenali pokles o **2,1 %** a **stredné podniky (50–249 zamestnancov)** poklesli o **1,9 %**.

Tab. č. 5: **Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2024**

Veľkostné kategórie	abs. Počet	v %	Index 2024/2023	rozdiel abs.
Mikropodniky (0-9)	667 872	97,6%	102,7	17 339
Malé podniky (10-49)	13 386	2,0%	97,9	-288
Stredné podniky (50-249)	2 679	0,4%	98,1	-52
Veľké podniky (250 a viac)	664	0,1%	99,4	-4
Spolu MSP	683 937	99,9%	102,5	16 999
Spolu podnikateľské subjekty	684 601	100,0%	102,5	16 995

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Podnikateľský sektor na Slovensku je **dlhodobo charakterizovaný dominanciou mikropodnikov**, ktoré v roku 2024 tvorili až 97,6 % všetkých aktívnych podnikateľských subjektov (667 872 subjektov). Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s najvyšším podielom mikropodnikov v podnikovej ekonomike. Vysoké zastúpenie tejto kategórie podnikov môže byť ovplyvnené viacerými faktormi, vrátane nízkej motivácie firiem rozširovať zamestnanosť. Tá môže vyplývať z administratívnych a legislatívnych bariér pri prijímaní zamestnancov, ako aj z dlhodobo vysokého odvodového zaťaženia, ktoré zvyšuje celkové náklady na zamestnávanie.

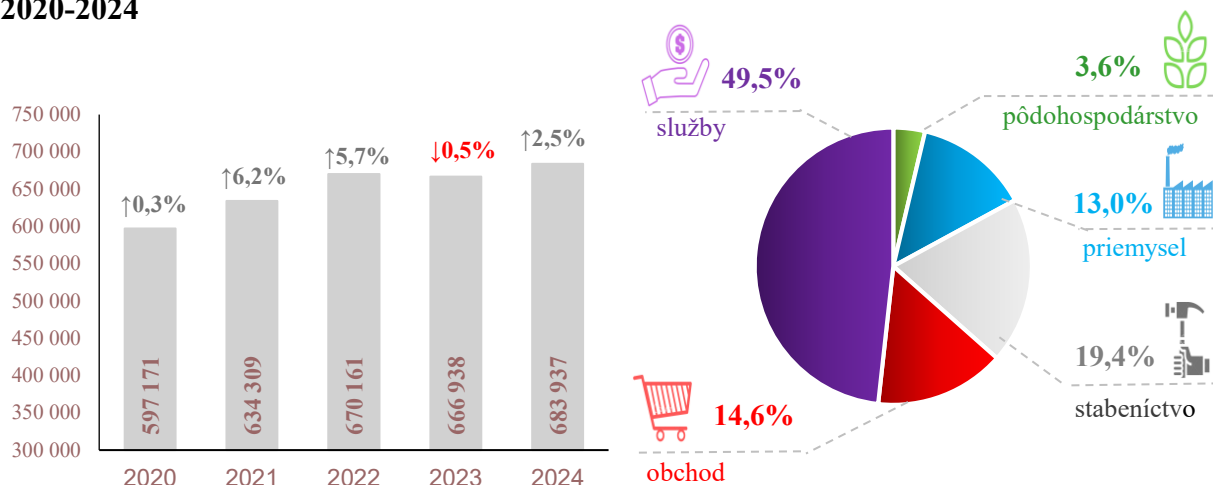
Štruktúru ďalej dopĺňajú malé podniky predstavovali 2,0 % (13 386 subjektov) a stredné podniky 0,4 % (2 679 subjektov). Veľké podniky si zachovali podiel 0,1 %, čo predstavovalo 664 subjektov.

V roku 2024 pôsobilo takmer polovica aktívnych malých a stredných podnikov (49,5 %; 338 312 subjektov) v sektore služieb, ktorý si tak udržal svoju dominantnú pozíciu v rámci slovenskej podnikovej ekonomiky. Nasledovalo stavebníctvo s podielom 19,4 % (132 868 subjektov), obchod s 14,6 % (99 517 MSP). Ďalších 13,0 % MSP (88 681 subjektov) pôsobilo v priemysle, ktorý predstavuje významný pilier najmä v oblasti exportu a zamestnanosti. Najnižší podiel dlhodobo patrí pôdohospodárstvu, kde pôsobilo 3,6 % MSP (24 559 subjektov).

Z dlhodobého hľadiska sa odvetvová štruktúra MSP vyznačuje rastúcim podielom sektora služieb, pričom podiel obchodu naopak klesá. Vývoj zastúpenia odvetvia priemyslu, stavebníctva a pôdohospodárstva vykazuje v posledných rokoch stabilný charakter s miernym nárastom stavebníctva počas posledných rokov. Naopak, zastúpenie pôdohospodárstva sa v rovnakom období mierne znížilo.

Odvetvová štruktúra je značne diferencovaná z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov. MSP s vyšším počtom zamestnancov sa vyznačujú vyšším zastúpením priemyslu. U mikropodnikov a malých podnikov je naopak dosahované vyššie zastúpenie odvetvia stavebníctva a služieb.

Graf č. 2: Vývoj početnosti MSP v období 2020-2024 Graf č. 3: Odvetvová štruktúra MSP v r. 2024

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Nárast počtu aktívnych MSP sa pozitívne prejavil aj na miere podnikateľskej aktivity MSP, ktorá vyjadruje koľko aktívnych malých a stredných podnikov pripadá na 100 ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) v SR. Miera podnikateľskej aktivity MSP sa zvýšila o 0,6 p. b. na 24,7 %. To znamená, že na 100 ekonomicky aktívnych obyvateľov na Slovensku pripadá približne 25 aktívnych MSP. Slovensko v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ zaraďuje medzi krajiny s najvyšším počtom malých a stredných podnikov k celkovému počtu obyvateľov.

V roku 2024 došlo k prerušeniu dlhodobého trendu rastu podielu fyzických osôb – podnikateľov (živnostníkov, slobodných povolání a samostatne hospodáriacich roľníkov – SHR) na celkovom počte aktívnych malých a stredných podnikov. Hoci fyzické osoby – podnikatelia naďalej tvorili najpočetnejšiu skupinu so zastúpením 59,1 %, ich podiel sa však znižoval o 1,4 p. b. Počet aktívnych živnostníkov sa zvýšil o 0,2 % na 377 322. Obdobný nárast zaznamenali aj slobodné povolania, ich počet dosiahol 23 393. Počet samostatne hospodáriacich roľníkov sa znížil aj v roku 2024, o 10,8 % na 3 181.

Počet aktívnych malých a stredných podnikov (MSP) – právnických osôb zaznamenal v roku 2024 opätovný rast. Po miernom poklese v predchádzajúcom roku sa ich počet medziročne zvýšil o 6,3 %, čo predstavovalo prírastok približne 16,6 tisíc subjektov. Z hľadiska právnej formy medzi MSP – právnickými osobami dlhodobo dominujú spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré v roku 2024 tvorili až 95,7 % z celkového počtu. Nasledovali akciové spoločnosti s podielom 1,7 %, družstvá s 0,5 % a zahraničné osoby s 0,4 % podielom. Zvyšných 1,6 % pripadalo na ostatné právne formy zaradené medzi MSP – právnické osoby.

Vznik a zánik podnikateľských subjektov⁵⁷

Počet vznikov a zánikov podnikateľských subjektov je dôležitým ukazovateľom dynamiky podnikateľského prostredia. Vyšší počet novovzniknutých firiem poukazuje na rastúci záujem o podnikanie. Na druhej strane, zvýšený počet zánikov firiem môže signalizovať problémy v ekonomike alebo náročné trhové podmienky.

⁵⁷ Údaje sú spracované na základe dátumu vzniku a zániku subjektu z celkového počtu aktívnych a neaktívnych podnikateľských subjektov.

V roku 2024 bol trend rastu počtu nových podnikateľov prerušený a nahradený poklesom⁵⁸. Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR vzniklo v roku 2024 o 6,7 % menej malých a stredných podnikov ako v predchádzajúcom roku, pričom ich celkový počet (90 579) predstavoval najnižšiu úroveň za posledné štyri roky. Pokles sa prejavil tak v prípade právnických osôb (o 5,8 %), ako aj živnostníkov (o 7,4 %). Medzi faktory, ktoré mohli ovplyvniť nižší záujem o podnikanie, patrili zhoršujúce sa podnikateľské prostredie, rastúce daňovo-odvodové zaťaženie, ako aj pretrvávajúca nepriaznivá geopolitická situácia. Nižší počet vzniknutých firiem v roku 2024 sa pravdepodobne negatívne prejaví na celkovej početnosti aktívnych MSP v roku 2025.

V roku 2024 sa medziročne zvýšil záujem o rozbeh podnikania len v oblasti obchodných služieb, kde počet novozałożených firiem vzrástol o 7,0 %. Tento vývoj môže súvisieť s rastúcim dopytom po externých odborných, konzultačných a administratívnych službách, ktoré podniky čoraz častejšie využívajú ako efektívnu náhradu za interné kapacity.

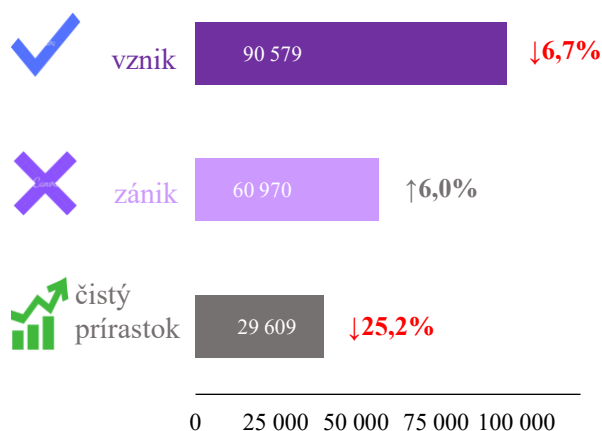
Vo všetkých ostatných odvetviach došlo k poklesu počtu nových podnikateľských subjektov. Najvýraznejší úbytok bol zaznamenaný v sektore obchodu (o 17,0 %) a v priemysle (o 16,5 %). Obchodné podniky dlhodobo vykazujú najnižšiu ekonomickú výkonnosť, čo sa premieta aj do slabšieho záujmu o podnikanie v tomto sektore. V prípade priemyslu klesla výkonnosť najmä v dôsledku slabnúceho dopytu po priemyselných produktoch a rastúcich výrobných nákladov, čo negatívne ovplyvnilo motiváciu vstupovať do podnikania aj v tomto odvetví.

Na rozdiel od vývoja pri počte novovzniknutých podnikateľských subjektov sa počet zaniknutých firiem v roku 2024 zvýšil. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaniklo o 6,0 % viac firiem, čo predstavovalo celkovo 60 970 zaniknutých subjektov.

Z celkového počtu zaniknutých subjektov tvorili právnické osoby približne jednu desatinu (6 006 subjektov). Najväčšiu skupinu medzi zaniknutými podnikateľmi opäť predstavovali živnostníci, ktorí tvorili 82,7 %. Medziročný nárast počtu zánikov súvisel najmä s vyšším počtom ukončených živností (nárast o 6,9 %), ale aj s rastúcim počtom zrušených podnikov – právnických osôb (o 5,9 %) a subjektov podnikajúcich ako samostatne hospodáriaci roľníci. Jedinou právnou formou, kde bol zaznamenaný pokles, boli slobodné povolania (pokles o 4,0 %).

⁵⁸ Vznik a zánik firiem je určovaný z údajov Registra organizácií ŠÚ SR podľa dátumu administratívneho vzniku, resp. zániku podnikateľských subjektov.

Graf č. 4: **Vznik, zánik a čistý prírastok podnikateľských subjektov v r. 2024**

Zdroj: Register organizácií ŠÚ SR, spracované SBA

(o 10,4 %). Jediným odvetvím, kde počet zaniknutých podnikov klesol, bol obchod, s medzročným poklesom o 1,7 %.

Vzhľadom na pokles počtu vzniknutých podnikateľských subjektov a nárast zaniknutých subjektov, **došlo k výraznému poklesu čistého prírastku podnikateľských subjektov. Výška čistého prírastku v medzročnom porovnaní poklesla druhý rok po sebe.** V absolútnom vyjadrení dosiahla hodnota čistého prírastku 29 609 podnikateľských subjektov. Z výsledkov zároveň vyplýva, že na každú zaniknutú firmu v roku 2024 pripadalo takmer jeden a pol novozaloženého podnikateľského subjektu.

Zvýšený počet ukončených podnikateľských aktivít sa prejavil aj na výsledkoch konkurznej štatistiky. Podľa údajov Ministerstva spravodlivosti SR sa v roku 2024 zvýšil počet vyhlásených konkurzov o takmer 3 % na 319.

Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s nadpriemerne vysokým podielom novovzniknutých aj zaniknutých podnikateľských subjektov, čo poukazuje na dynamické, no zároveň menej stabilné podnikateľské prostredie. Vysoká miera zánikov firiem môže naznačovať pretrvávajúce problémy s udržateľnosťou podnikania, spôsobené napríklad nestabilným legislatívnym rámcom či slabou odolnosťou voči nepriaznivým vonkajším vplyvom.

Rodová a veková štruktúra FO – podnikateľov

V roku 2024 došlo k prerušeniu dlhodobého negatívneho trendu poklesu zastúpenia žien medzi fyzickými osobami – podnikateľmi. **Podiel žien sa mierne zvýšil o 0,2 p. b. na 27,5 %, čím sa vrátil na úroveň z roku 2022.** Napriek tomuto nárastu ide stále o druhú najnižšiu hodnotu za posledných desať rokov. Muži naďalej tvorili viac ako dve tretiny podnikateľskej základne (72,5 %). V absolútnom vyjadrení sa počet podnikateliek zvýšil takmer o tisíc na 111,1 tisíce (nárast o 0,8 %). Počet podnikateľov mužského pohlavia mierne klesol (o 0,2 %). Výsledkom týchto tendencií je mierne posilnenie podielu žien v slovenskom podnikateľskom sektore.

Rodová štruktúra sa líši podľa právnej formy podnikania. Ženy sa výraznejšie presadzujú najmä medzi osobami vykonávajúcimi slobodné povolania, kde v roku 2024 tvorili 47,3 %

Odvetvová štruktúra zaniknutých podnikateľských subjektov v roku 2024 do veľkej miery kopírovala celkovú štruktúru malých a stredných podnikov na Slovensku. Najväčší podiel zaniknutých subjektov pôsobil v oblasti obchodných služieb (26,3 %), tesne nasledovaný stavebníctvom (26,1 %) a obchodom (12,5 %).

Zvýšený počet zánikov bol zaznamenaný takmer vo všetkých hlavných odvetviach hospodárstva. Najvýraznejší medzročný nárast počtu zaniknutých subjektov bol v ostatných službách (o 13,6 %) a v doprave, informačných a komunikačných činnostiach

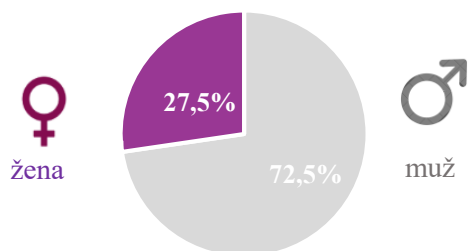
všetkých subjektov. Nižšie zastúpenie žien bolo zaznamenané u živnostníkov (26,3 %) a samostatne hospodáriacich roľníkov (24,6 %). V porovnaní s rokom 2023 podiel žien mierne vzrástol u živnostníkov aj samostatne hospodáriacich roľníkov (zhodne o 0,2 p. b.), zatiaľ čo u slobodných povolání zostal prakticky nezmenený.

Z odvetvového hľadiska sa ženy na Slovensku zapájajú do podnikania najmä v sektore služieb, ktoré sú charakteristické nižšou kapitálovou náročnosťou. Táto preferencia sa výrazne odráža na štruktúre živnostníčok v rámci jednotlivých hospodárskych odvetví. Najvyšší podiel žien bol v roku 2024 zaznamenaný v odvetví ostatných služieb (66,6 %; sekcie SK NACE P až S), ktoré zároveň dlhodobo vykazuje rastúce zastúpenie žien. Významné zastúpenie žien bolo aj v obchodných službách (48,3 %), ako aj v sektore ubytovania a stravovania (40,4 %) a v obchode (37,1 %). Naopak, najnižší podiel žien medzi živnostníkmi bol tradične zaznamenaný v stavebníctve (2,1 %), ktoré zahŕňa fyzicky a technicky náročné profesie. Relatívne nízke zastúpenie žien bolo aj v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (15,3 %), v pôdohospodárstve (14,7 %) a priemysle (13,4 %).

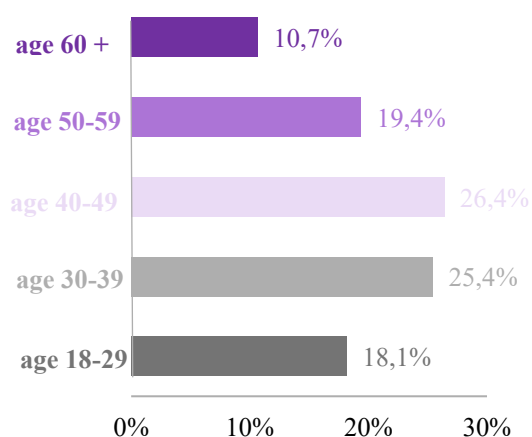
Veková štruktúra vyjadruje rozdelenie fyzických osôb – podnikateľov do viacročných vekových skupín. Dlhodobo najpočetnejšou kategóriou zostávajú podnikatelia vo veku 40 až 49 rokov, ktorí v roku 2024 tvorili viac ako jednu štvrtinu všetkých fyzických osôb – podnikateľov (26,4 %). Druhou najpočetnejšou skupinou boli podnikatelia vo veku 30 až 39 rokov s podielom 25,4 %, nasledovaní podnikateľmi vo veku 50 až 59 rokov, ktorí predstavovali takmer jednu pätinu (19,4 %).

Dlhodobý vývoj vekovej štruktúry sa vyznačoval rastúcim podielom mladých podnikateľov do 30 rokov od roku 2014. Tento pozitívny trend sa však v roku 2023 zastavil a v roku 2024 dokonca došlo k miernemu poklesu ich zastúpenia. Podiel starších podnikateľov (vo veku 60 rokov a viac) sa v roku 2024 mierne zvýšil na 10,7 %, čím dosiahol druhú najvyššiu hodnotu za uplynulé desaťročie. Tento trend však skôr odráža zvyšovanie veku ekonomicky aktívneho obyvateľstva než rastúci záujem starších ľudí o vstup do podnikania.

Graf č. 5: Rodová štruktúra FO – podnikateľov v r. 2024

Graf č. 6: Veková štruktúra FO – podnikateľov v r. 2024

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Slovensko sa zaraďuje medzi krajiny EÚ s najnižším podielom žien medzi podnikateľmi, zároveň sa však vyznačuje vyšším zastúpením podnikateľov v mladších vekových skupinách v porovnaní s inými členskými štátmi EÚ.

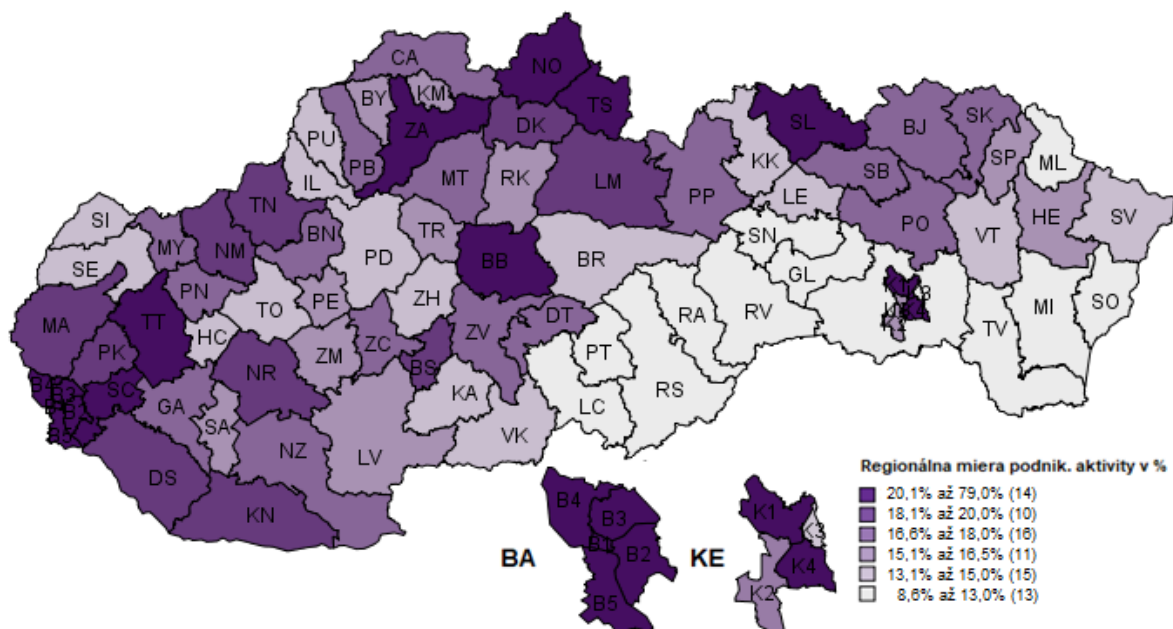
Regionálne aspekty podnikania MSP

Odlišné prírodné, ekonomické, sociálne a historické podmienky ovplyvňujú rozvoj podnikania v jednotlivých regiónoch Slovenska, čo vedie k nerovnomernému rozvoju malého a stredného podnikania. Najvyšší počet malých a stredných podnikov sa dlhodobo koncentruje v Bratislavskom kraji, kde v roku 2024 sídlilo 23,9 % všetkých MSP (163 752 subjektov). Výrazne nižší podiel bol zaznamenaný v Žilinskom (13,3 %) a Prešovskom kraji (12,9 %), pričom ostatné kraje vykazovali vyrovnané zastúpenie. Najmenej MSP bolo registrovaných v Banskobystrickom (61 687) a Trenčianskom kraji (61 964), čo zodpovedá približne 9,0 % z celkového počtu.

Počet aktívnych MSP sa v roku 2024 medziročne zvýšil vo všetkých krajoch, pričom najvýraznejší rast bol zaznamenaný v Bratislavskom a Košickom kraji. Výnimočné postavenie Bratislavského kraja sa potvrdzuje aj v dlhodobom horizonte, čo naznačuje stabilný záujem podnikateľov o tento región. V prípade právnických osôb je koncentrácia ešte vyššia – v Bratislavskom kraji sídlilo až 33,2 % zo všetkých aktívnych MSP v tejto právnej forme. Naopak, regionálne rozloženie fyzických osôb – podnikateľov je rovnomernejšie. Najviac ich pôsobilo v Bratislavskom (17,5 %), Prešovskom (15,4 %) a Žilinskom kraji (15,0 %), najmenej v Banskobystrickom kraji (9,2 %). Počet FO – podnikateľov sa v roku 2024 znížil vo väčšine krajov, výnimkou bol Bratislavský kraj (o 4,2 %) a mierny rast bol zaznamenaný aj v Košickom a Trenčianskom kraji.

Najvyššia miera podnikateľskej aktivity, je dosahovaná v okresoch mesta Bratislava, Košice, niektorých krajských miest a vo vybraných okresoch severného Slovenska. Vyššou mierou podnikateľskej aktivity sa celkovo vyznačujú regióny západného a severného Slovenska, naopak nízka miera podnikateľskej aktivity je dosahovaná v menej rozvinutých regiónoch, na východnom Slovensku a juhu stredného Slovenska.

Mapa č. 1: **Regionálna miera podnikateľskej aktivity v okresoch SR v roku 2024**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Zdroj údajov: Register organizácií ŠÚ SR a ÚPSVaR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku v %.

Zamestnanosť MSP

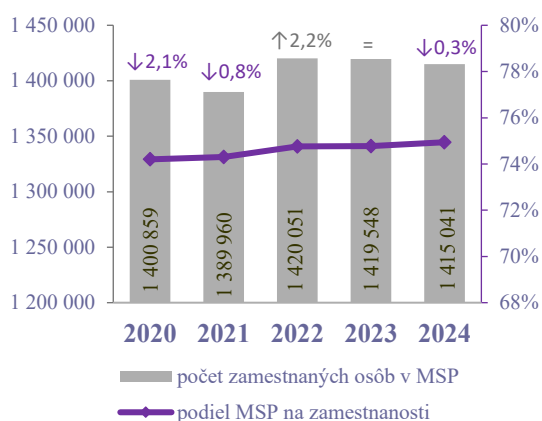
V roku 2024 priemerný počet zamestnaných v národnom hospodárstve po predchádzajúcom náraste klesol o 0,2 % na 2 393,6 tisíce osôb (podľa štvrťročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). Negatívny vývoj zaznamenala zamestnanosť aj v podnikovom sektore, poklesla o 0,5 % na 1 888,2 tisíc osôb, čím sa podiel zamestnaných v tomto sektore na celkovej zamestnanosti znížil na 78,9 %. Rast zamestnanosti si v roku 2024 udržal len verejný sektor. Celkovo tak vývoj zamestnanosti v minulom roku odráža oslabenie trhu práce, ktoré bolo zmiernené len miernym rastom počtu zamestnaných vo verejnom sektore.

Zamestnanosť v sektore malých a stredných podnikov v medziročnom porovnaní poklesla o 0,3 %, na úroveň 1 415,0 tisíc zamestnaných osôb. Zamestnanosť vykazovala v rámci jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov rozdielne vývojové tendencie. Oživenie zamestnanosti nastalo v kategórii FO – podnikateľov a mikropodnikov, zatiaľ čo pokles počtu zamestnaných osôb bol dosiahnutý v kategórii malých a stredných podnikov.

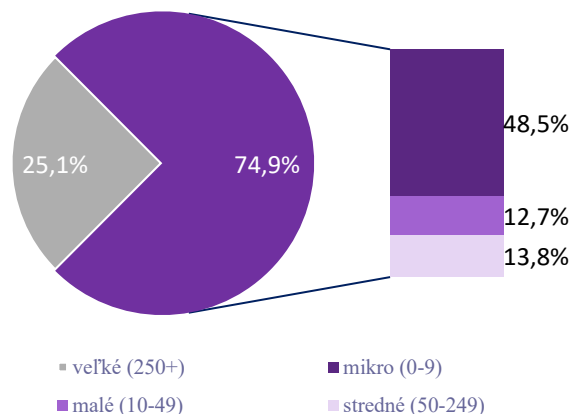
Malé a stredné podniky zamestnávali 74,9 % pracovnej sily v podnikovej ekonomike a dosahovali 59,1 % podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR. Ich podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike sa medziročne takmer nezmenil, vzrástol len o 0,1 p. b.

Mikropodniky (vrátane FO – podnikateľov) dlhodobo predstavujú najväčší podiel na zamestnanosti, v roku 2024 dosiahol 48,5 %. Malé podniky zamestnávali 12,7 % a stredné podniky 13,8 % zamestnaných osôb. Veľké podniky mali podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike viac ako jednu štvrtinu (25,1 %).

Graf č. 7: Počet zamestnaných osôb v MSP a podiel MSP na zamestnanosti v podnikovej ekonomike

Graf č. 8: Zamestnanosť v podnikovej ekonomike podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2024

Zdroj: Štatistický úrad SR, prepočet SBA

Zdroj: Štatistický úrad SR, prepočet SBA

Z odvetvového hľadiska je možné na základe dostupných údajov hodnotiť stav zamestnanosti podľa veľkostných kategórií za skupinu podnikov – právnických osôb.

Najvyšší podiel dosahujú MSP-PO na zamestnanosti v odvetviach ako pôdohospodárstvo (93,1 %), ubytovanie a stravovanie (93,4 %) a stavebníctvo (91,3 %), čo zdôrazňuje ich význam pre zamestnanosť a ekonomickú stabilitu týchto sektorov. MSP-PO tvoria približne dve tretiny

pracovných miest v obchode (63,8 %), obchodných službách (71,5 %) a ostatných službách (68,3 %), a viac ako polovicu (55,0 %) v doprave a informačných a komunikačných činnostiach. V priemysle dominujú veľké podniky, čo je prirodzené vzhľadom na pozíciu veľkých priemyselných podnikov v národnom hospodárstve SR.

Malé a stredné podniky sú dlhodobo kľúčovými zamestnávateľmi v krajinách EÚ, pričom na Slovensku majú ešte väčší význam než v ostatných členských štátoch. Na Slovensku majú dominantnejšie postavenie najmä mikropodniky. Malé a stredné podniky dosahujú významnejší podiel na zamestnanosti aj v ostatných krajinách V4 v porovnaní s celou EÚ.

Priemerná mzda v slovenskom podnikovom sektore pokračovala v raste aj v roku 2024. Zvýšila sa vo všetkých veľkostných kategóriách podnikateľských subjektov, pričom najvýraznejší rast v rámci MSP zaznamenali zamestnanci stredných podnikov (o 6,5 %). **Priemerná nominálna mzda celého sektora MSP dosiahla 1 370 eur, pri medziročnom zvýšení o 4,0 %.** Nárast priemernej mzdy v sektore MSP bol o takmer polovicu nižší ako v roku 2023. Tento vývoj poukazuje na zmiernenie mzdovej dynamiky v sektore MSP, čo môže súvisieť so spomalením inflácie aj s oslabením rastu ekonomickej aktivity.

Pri hodnotení priemernej mzdy podľa veľkosti podnikov je zrejmé, že s rastom veľkosti podniku stúpa aj úroveň priemernej mzdy. Zamestnanci mikropodnikov zarábajú najnižšiu priemernú mzdu (973 eur), zatiaľ čo zamestnanci veľkých podnikov dosahujú priemernú mzdu najvyššiu (1 964 eur).

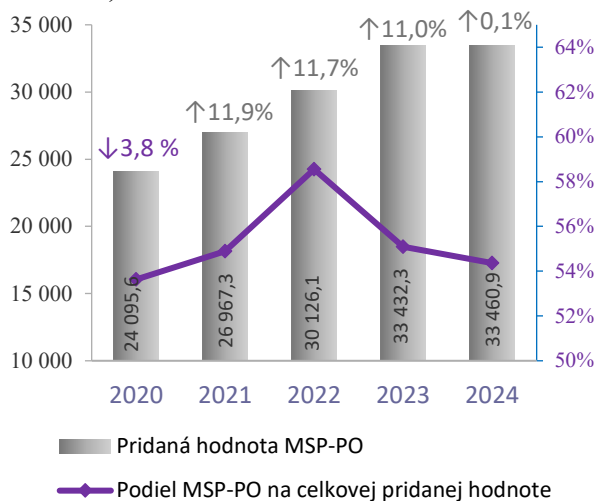
Ekonomické ukazovatele MSP

Ekonomické výsledky malých a stredných podnikov v najvýznamnejších odvetviach hospodárstva vykazovali rozdielne tendencie. Priemyselná produkcia na Slovensku zaznamenala v roku 2024 negatívny vývoj, medziročne poklesla o 0,7 %. Podľa údajov ŠÚ SR negatívny vývoj vykázali aj **tržby MSP v pôsobiacich v priemysle. V bežných cenách boli medziročne nižšie o 5,2%.** K poklesu tržieb MSP došlo druhý rok po sebe, čo signalizuje pokračujúce ťažkosti domáceho priemyslu a znížený dopyt po produktoch MSP. Pokles tržieb v bežných cenách sa prejavil vo všetkých veľkostných kategóriách MSP, zatiaľ čo v stálych cenách zaznamenali mierny rast malé podniky s 20 a viac zamestnancami a stredné podniky (50 – 249 zamestnancov).

Na druhej strane, stavebný sektor zaznamenal aj v minulom roku medziročný nárast výkonu. **Stavebná produkcia malých a stredných podnikov vzrástla v bežných cenách o 7,7 %.** Rast stavebnej produkcie dosiahli malé podniky (0-49) a živnostníci. Naopak, stavebná produkcia sa znížila u stredných podnikov. V stálych cenách sa však stavebná produkcia zvýšila len u mikropodnikov a malých podnikov s menej ako 20 zamestnancami. U ostatných skupín MSP v stálych cenách poklesla. Údaje o tržbách v odvetví služieb v sektore MSP za rok 2024 neboli v čase spracovania dokumentu zo strany ŠÚ SR zverejnené.

Pridaná hodnota vytvorená malými a strednými podnikmi (právnické osoby – nefinančné korporácie) **dosiahla v roku 2024 úroveň 33,5 miliardy eur, čo predstavuje stagnáciu,** keďže medziročný rast dosiahol len 0,1 %. **V predchádzajúcich troch rokoch však rástla výrazne dynamickejšie, každoročne o viac ako 10 %.**

Graf č. 9: Vývoj pridanej hodnoty MSP (v mil. eur)

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Po troch rokoch silného rastu sa tak v roku 2024 tempo zvyšovania pridanej hodnoty MSP prakticky zastavilo, čo môže odrážať postupné vyčerpanie rastového potenciálu po pandémie, nepriaznivý vývoj v ekonomickom prostredí a podmienkach pre podnikanie MSP.

Pozitívny vývoj sa v roku 2024 udržal len v segmente malých podnikov, ktorých pridaná hodnota medzироčne vzrástla o 3,0 %. Stredné podniky naopak zaznamenali pokles pridanej hodnoty o 4,5 %. Najvýznamnejším sektorom z pohľadu tvorby pridanej hodnoty MSP zostáva priemysel s podielom približne 24 %. Na ďalších priečkach nasledujú

obchodné služby s podielom 23,0 % a obchod s podielom 20,4 %. Podiel malých a stredných podnikov (MSP) – právnických osôb na vytvorenej pridanej hodnote v nefinančnom podnikovom sektore mierne poklesol na 54,4 %.

V roku 2024 sa zisk malých a stredných podnikov (právnických osôb – nefinančných korporácií) zvýšil o 2,9 % a dosiahol 10,1 mld. eur. Dynamika rastu tvorby zisku bola podstatne miernejšia než v roku 2023 (rast o 8,8 %). V dôsledku výraznejšieho rastu zisku veľkých podnikov ako MSP sa podiel MSP na celkovom zisku medzироčne znížil na 55,9 %.

Medzi kľúčové ukazovatele konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti sektora MSP patrí aj produktivita práce. Slovenské malé a stredné podniky však v tejto oblasti dlhodobo zaostávajú za svojimi konkurentmi v krajinách EÚ. Podľa najnovších údajov Eurostatu dosiahla produktivita práce slovenských MSP meraná objemom vytvorenej pridanej hodnoty na jedného zamestnanca v roku 2022 hodnotu 24,9 tisíca eur. Slovensko sa radí medzi krajiny EÚ s najnižšou produktivitou práce v sektore MSP. Nižšia než priemerná úroveň produktivity je pritom typická aj pre ostatné krajiny V4. Česká republika dosahuje v porovnaní so Slovenskom mierne vyššiu úroveň, zatiaľ čo Maďarsko a Poľsko vykazujú ešte nižšiu produktivitu práce MSP.

Zahraničný obchod MSP

V roku 2024 zaznamenali malé a stredné podniky priaznivý vývoj v zahranično-obchodnej oblasti. Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR sa vývoz MSP v medzироčnom porovnaní zvýšil o 1,3 %. V absolútnom vyjadrení dosiahol vývoz MSP hodnotu 24 125,5 mil. eur. Napriek rastu, hodnota vývozu MSP v absolútnom vyjadrení stále nedosiahla úroveň z roku 2022.

Vývoz MSP rástol najmä vďaka mikropodnikom, ktorých vývoz sa zvýšil o takmer jednu desatinu. Naopak, zahranično-obchodné aktivity malých a stredných podnikov mali tlmiaci vplyv na celkový vývoz MSP, keďže ich vývoz oproti roku 2023 klesol o takmer 2 %.

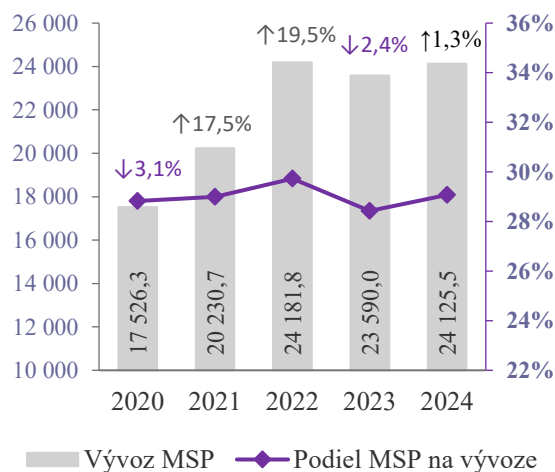
Vplyvom rastu vývozu MSP a poklesu veľkých podnikov sa zvýšil podiel MSP na celkovom vývoze Slovenska na 29,1 %⁵⁹.

Komoditná štruktúra vývozu MSP je pomerne koncentrovaná. Päť najvýznamnejších komoditných skupín tvorí viac ako dve tretiny celkového objemu vývozu malých a stredných podnikov. Medzi tieto skupiny patria stroje, prístroje a elektronické zariadenia; základné kovy a výrobky z nich; vozidlá, lietadlá a dopravné zariadenia; plasty, kaučuk a výrobky z nich; a rastlinné výrobky.

Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov na Slovensku sa vyznačuje dominanciou spoločného trhu EÚ. V roku 2024 predstavoval podiel vývozu malých a stredných podnikov do členských krajín EÚ 86,3 % z celkového vývozu MSP. Medzi najvýznamnejších obchodných partnerov na spoločnom trhu EÚ patria krajiny ako Nemecko, Česko, Maďarsko, Poľsko alebo Rakúsko. Podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosiahol 13,7 %, čo predstavuje mierne vyšší podiel (o 0,9 p. b.) ako v roku 2023. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa MSP na Slovensku vyznačujú najnižším podielom na celkovom vývoze do tretích krajín, čo poukazuje na potrebu výraznejšej podpory MSP v danej oblasti.

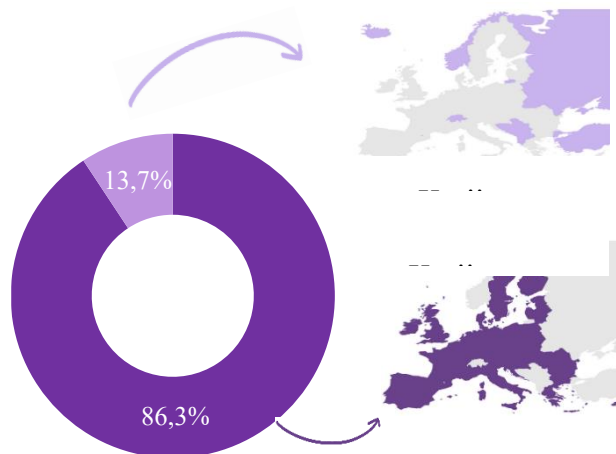
Podobne ako vývoz, aj dovoz MSP v roku 2024 vzrástol, medziročne o 0,6 %. Z celkového dovozu MSP až tri štvrtiny pochádzali z členských krajín EÚ-27. Nárast dovozu bol podobne ako pri vývoze spôsobený najmä vyššou dovoznou aktivitou mikropodnikov. Pokles dovozu bol zaznamenaný u malých a stredných podnikov. Pasívne saldo MSP dosiahlo v roku 2024 hodnotu 11 329 mil. eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zlepšilo o 396 mil. eur.

Graf č. 10: Vývoj vývozu MSP (v mil. eur)

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Graf č. 11: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP v r. 2024

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

⁵⁹ V prípade započítania vývozu zahraničných osôb by dosiahol vývoz MSP podiel 22,6%.

Digitalizácia a využívanie IKT v MSP

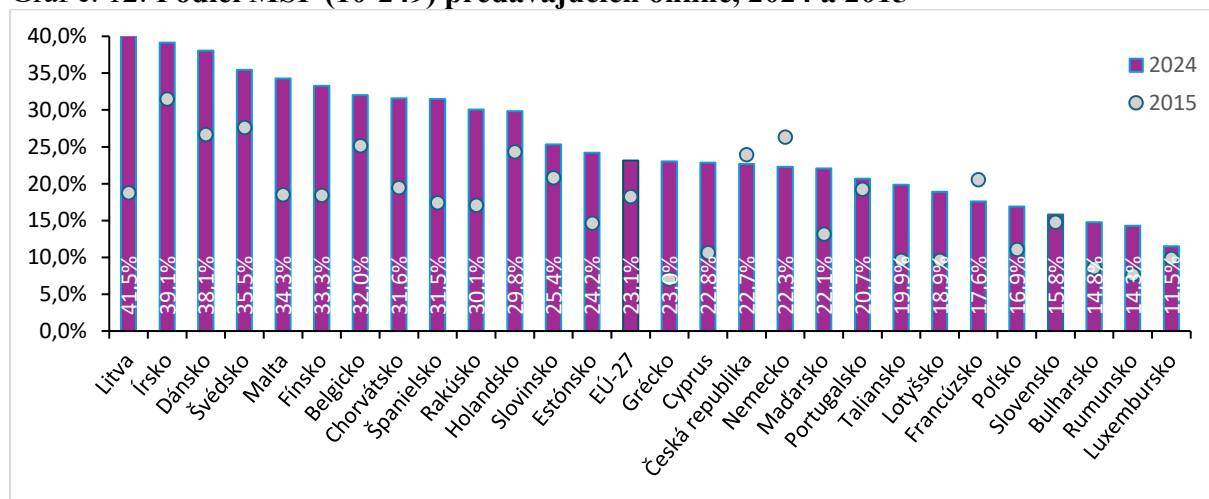
Podľa výsledkov ŠÚ SR a Eurostatu mali v roku 2024 **prístup na internet pre pracovné účely zamestnanci v 95,4 % slovenských MSP (10-49)**. V porovnaní s rokom 2023 došlo k miernemu zlepšeniu tohto ukazovateľa.

V minulom roku sa v tejto oblasti prejavili aj určité negatívne tendencie, ako **pokles zamestnávania IT/IKT špecialistov**. Podiel firiem, ktoré zamestnávajú týchto odborníkov, klesol na 17,3 %. Hlavným dôvodom je zníženie dopytu po IT špecialistoch v malých podnikoch, kde sa tento podiel znížil na 10,1 %. Naopak, medzi strednými podnikmi podiel firiem s vlastnými IKT špecialistami vzrástol na 37,0 %, čo naznačuje, že digitalizačné kapacity sú koncentrované predovšetkým vo väčších subjektoch.

Pozitívnym signálom je rastúce **využívanie technológií umelej inteligencie (AI)**. V roku 2024 ich využíval **každý desiaty MSP (10,0 %)**, čo predstavuje medziročný **nárast o 3,6 p. b.** Najčastejšie sa AI technológie používajú na analýzu textu, automatizáciu procesov, podporu rozhodovania, prepis hovoreného slova či tvorbu obsahu. Tento vývoj poukazuje na postupné prenikanie pokročilých digitálnych riešení aj medzi menšie podniky.

Značné rezervy zostávajú v oblasti elektronického obchodu. **Podľa údajov Eurostatu uskutočnilo v roku 2024 online predaj len 15,8 % slovenských MSP**, čo je hlboko pod priemerom EÚ. Elektronický predaj realizovalo 14,4 % malých a 22,7 % stredných podnikov. Najvyššiu úroveň dosiahol tento podiel v roku 2020, najmä v dôsledku protipandemických opatrení, ktoré prinútili mnohých podnikateľov presunúť časť svojho predaja do online prostredia. Slovensko sa radí medzi krajiny EÚ s najnižším podielom MSP predávajúcich online. Výsledky slovenských MSP sa v tejto oblasti výrazne nezlepšujú ani z dlhodobej perspektívy. Za posledných desať rokov sa podiel slovenských MSP s online predajom zvýšil len o 1,1 p. b., zatiaľ čo priemer EÚ vzrástol o 4,9 p. b.

Graf č. 12: Podiel MSP (10-249) predávajúcich online, 2024 a 2015

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Slovenské podniky zaostávajú aj v celkovej **digitálnej transformácii**, čo potvrdzuje **Index digitálnej intenzity (Digital Intensity Index, DII)** zostavovaný Eurostatom. Tento index sleduje využívanie 12 typov digitálnych technológií. **Slovenské MSP sa naďalej radia medzi najmenej digitalizované v EÚ**. Len 4,0 % z nich dosiahlo veľmi vysokú úroveň digitálnej intenzity a 22,5 % vysokú úroveň. Prevažujú podniky s nízkou (36,4 %) alebo veľmi nízkou úrovňou (37,1 %), čo znamená, že až **73,5 % slovenských MSP má digitálnu intenzitu**

na úrovni nízkej alebo veľmi nízkej. Slovensko sa tak nachádza na spodných priečkach rebríčka EÚ.

Základnú úroveň digitálnej intenzity, ktorá predstavuje podiel podnikov využívajúcich aspoň štyri z dvanástich sledovaných digitálnych technológií, dosahuje na Slovensku 62,9 % malých a stredných podnikov, v EÚ-27 je to až 73,8 %. Slovensko v rámci krajín V4 zaostáva za Českou republikou, ako aj Poľskom, nižší podiel podnikov s aspoň základnou úrovňou digitalizácie vykazuje len Maďarsko.

3.2 Postavenie Slovenska v rebríčkoch konkurencieschopnosti (rok 2023)

Základom pre dlhodobý rozvoj podnikateľských aktivít je kvalitné podnikateľské prostredie. Výsledky v oblasti medzinárodného porovnania konkurencieschopnosti zverejňujú každoročne viaceré inštitúcie. V minulosti sme realizovali prehľad pohybu Slovenska v medzinárodných rebríčkoch konkurencieschopnosti ako súčasť Auditu hodnotenia uplatňovania princípov SBAfE. V tomto roku je toto hodnotenie súčasťou Správy o stave MSP, keďže hodnotenia medzinárodných inštitúcií sú priamym zrkadlom kvality podnikateľského prostredia na Slovensku.

IMD World Digital Competitiveness Ranking

Inštitút pre rozvoj manažmentu (Institute for Management Development) vydáva Svetovú ročenku digitálnej konkurencieschopnosti. V roku 2024 hodnotil 67 krajín z hľadiska digitálnej konkurencieschopnosti. Index vyjadruje pripravenosť podnikateľského prostredia na rozvoj digitálnej ekonomiky, pričom za kvalitné prostredie je považované také, ktoré pomáha rozvíjať digitálne kapacity. Sústreď sa pritom na tri faktory:

- Znalosti – schopnosť porozumieť a naučiť sa nové technológie
- Technológie – schopnosti rozvíjať nové digitálne inovácie
- Pripravenosť na budúcnosť

Spolu je hodnotených až 59 kritérií. Kritériá zahŕňajú ako tvrdé dáta, ktoré hodnotia digitálnu konkurencieschopnosť na základe merateľných ukazovateľov (ako napr. rýchlosť internetového pripojenia) ale tiež mäkké dáta hodnotiace digitálnu konkurencieschopnosť na základe vnímania podnikov. Váha tvrdých kritérií predstavuje 2/3 celkového rebríčka.

V roku 2024 sa na prvých troch miestach umiestnili Singapur, Švajčiarsko a Dánsko, medzi svetovú špičku patria tiež USA, Švédsko, Kórejská republika, Hong Kong, Taišan, Holandsko a Nórsko.

internetového pripojenia), ale tiež mäkké dáta hodnotiace digitálnu konkurencieschopnosť na základe vnímania podnikov. Váha tvrdých kritérií predstavuje 2/3 celkového rebríčka.

V roku 2024 sa na prvých troch miestach umiestnili Singapur, Švajčiarsko a Dánsko, medzi svetovú špičku patria tiež USA, Švédsko, Kórejská republika, Hong Kong, Taiwan, Holandsko a Nórsko.

Tab. č. 6: Postavenie vybraných krajín v rebríčku WDCR v r. 2024

Poradie krajín	Krajina	Medziročná zmena (v poradí krajín)
1.	Singapur	↑ 2
2.	Švajčiarsko	↑ 3
3.	Dánsko	↑ 1
4.	USA	↓ 3
5.	Švédsko	↑ 2
6.	Kórejská republika	-
7.	Hong Kong	↑ 3
8.	Holandsko	↓ 6
9.	Taiwan	-
10.	Nórsko	↑ 4
32.	Česká republika	↓ 8
39.	Poľsko	-
52.	Slovenská republika	↓ 6
53.	Maďarsko	↓ 6

Zdroj: vlastné spracovanie, spracované na základe ročenky World Competitiveness Yearbook 2024

Slovensko v hodnotení medziročne výrazne pokleslo, o šesť priečok. Výrazne klesali aj susedné krajiny Česko a Maďarsko, Poľsko svoju minuloročnú pozíciu obhájilo. Výsledkom je preto hodnotenie v spodnej časti rebríčka na 52 mieste.

Tab. č. 7: Celkové postavenie SR v rebríčku WDCR v r. 2016 - 2024

World Competitiveness Yearbook	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Poradie SR	41	43	50	47	50	47	47	46	52
Hodnotená oblasť: Znalosti	41	43	49	48	51	46	44	42	44
Hodnotená oblasť: Technológie	41	43	47	44	51	45	53	54	59
Hodnotená oblasť: Pripravenosť na budúcnosť	43	46	53	47	51	46	45	48	57
Celkový počet hodnotených krajín	59	63	63	63	63	63	63	64	67

Zdroj: SBA, spracované na základe ročeniek World Digital Competitiveness Ranking 2016 – 2024

Slovensko sa dlhodobo umiestňuje na spodných miestach rebríčka digitálnej konkurencieschopnosti. Dlhodobo zlyháva digitalizácia MSP, schopnosť transferu znalostí, prístup na kapitálový trh pre digitálne spoločnosti, schopnosť získavať kvalifikovanú pracovnú silu zo zahraničia a s tým súvisiaca kvalita legislatívy na prijímanie imigrantov.

V rámci regionálneho hodnotenia spomedzi 43 ekonomík Európy, stredného východu a Afriky sa Slovensko umiestnilo na 36 priečke, spomedzi hodnotených ekonomík do 20 miliónov obyvateľov (37 ekonomík) na 33 mieste⁶⁰.

World Competitiveness Ranking

Index konkurencieschopnosti ekonomík, ktorý vydáva švajčiarsky inštitút IMD (Inštitút pre rozvoj manažmentu) hodnotí kvalitu podnikateľského prostredia v 68 ekonomikách sveta už od roku 1989.

Na účely tohto indexu sa považuje za kvalitné prostredie také, ktoré najviac napomáha podnikom presadiť sa doma a v zahraničí. Sledovaný index berie pri vyhodnocovaní konkurencieschopnosti ekonomík do úvahy rôzne typy údajov, pričom ide o kombináciu tzv. tvrdých a mäkkých dát. Tvrdé dáta v podobe štatistických údajov sú získavané z rôznych medzinárodných, národných a regionálnych organizácií, súkromných inštitúcií, ako aj partnerských inštitúcií. Z hľadiska váhy predstavujú 2/3 na celkovom hodnotení. Zvyšná 1/3 je tvorená tzv. mäkkými dátami, ktoré sú získavané na základe prieskumu (Executive Opinion Survey).

Index zohľadňuje širokú škálu tzv. tvrdých štatistík, ako aj mäkkých údajov z prieskumu verejnej mienky, ktorý pokrýva aj oblasť sociálnej súdržnosti, globalizácie a korupcie. Kritériá sa pravidelne revidujú a aktualizujú v závislosti od nových teórií, výskumov a údajov, ako aj v závislosti od vývoja globálnej ekonomiky.

Podľa svetovej ročenky konkurencieschopnosti (World Competitiveness Yearbook) sa v roku 2024 na prvých troch miestach umiestnilo Singapur, Švajčiarsko a Dánsko.

⁶⁰ <https://imd.widen.net/s/xvhldkrkw/20241111-wcc-digital-report-2024-wip>

Tab. č. 8: **Postavenie vybraných krajín v rebríčku WCY v r. 2024**

Poradie krajín	Krajina	Medziročná zmena (v poradí krajín)
1.	Singapur	↑ 3
2.	Švajčiarsko	↑ 1
3.	Dánsko	↓ 2
4.	Írsko	↓ 2
5.	Hong Kong	↑ 2
6.	Švédsko	↑ 2
7.	Spojené arabské emiráty	↑ 3
8.	Taiwan	↓ 2
9.	Holandsko	↑ 4
10.	Nórsko	↑ 4
29.	Česká republika	↓ 11
41.	Poľsko	↑ 2
54.	Maďarsko	↓ 8
59.	Slovenská republika	↓ 6

Zdroj: SBA, spracované na základe ročenky World Competitiveness Yearbook 2024

Slovensko v roku 2024 zaznamenalo pokles a slovenská ekonomika sa aj spomedzi štátov V4 umiestnila najhoršie, na 59 mieste. V roku 2024 klesla ekonomická výkonnosť, výrazne sa znížila efektivita vlády, efektivita podnikateľského prostredia a mierne sa znížilo tiež hodnotenie infraštruktúry.

Tab. č. 9: **Celkové postavenie SR v rebríčku WCY v r. 2014 - 2024**

World Competitiveness Yearbook	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Poradie SR	45.	46.	40.	51.	55.	53.	57.	50.	49	53	59
Celkový počet hodnotených krajín	60	60	59	63	63	63	63	64	64	67	68

Zdroj: SBA, spracované na základe ročníkov World Competitiveness Yearbook 2014 – 2024

Hodnotenie Slovenska dlhodobo stagnuje až klesá. Zatiaľ čo v roku 2014 sa v hodnotení rebríčka umiestňovalo na 45 pozícii, za rok 2024 to bola až 59 pozícia spomedzi 68 hodnotených krajín.

Index ekonomickej slobody

Americká organizácia The Heritage Foundation v spolupráci s denníkom The Wall Street Journal každoročne vypracúvajú analytickú štúdiu Index ekonomickej slobody, v ktorej je skúmaná úroveň ekonomickej slobody v jednotlivých krajinách. Skúmaný index poukazuje na väzbu medzi ekonomickou slobodou a prosperitou ekonomík. Index definuje ekonomickú slobodu ako „obmedzenosť vládneho vplyvu na rozhodovanie o produkcii, alebo spotrebe tovaru a služieb nad rozsah nevyhnutný na zachovanie slobody“. Úroveň ekonomickej slobody je hodnotená na základe 12 oblastí ekonomickej slobody, ktoré sú zoskupené do nasledovných štyroch pilierov:

- a) uplatňovanie zákona (ochrana vlastníckych práv, integrita vlády, efektivita súdnictva),
- b) veľkosť vlády (vládne výdavky, daňové zaťaženie, fiškálne zdravie),
- c) efektívnosť regulácie (sloboda podnikania, sloboda pracovného trhu a menová sloboda),
- d) otvorenosť trhov (sloboda obchodovania, investičná sloboda a finančná sloboda).

Každá z dvanástich oblastí ekonomickej slobody je hodnotená na škále od 0 (minimálna ekonomická sloboda) do 100 (maximálna ekonomická sloboda), pričom výsledné skóre krajiny je vypočítané ako priemer zo sledovaných 12 oblastí ekonomickej slobody. Celkové hodnotenie je aritmetickým priemerom hodnotení jednotlivých oblastí, pričom každej z oblastí sa prisudzuje rovnaká váha.

V roku 2024 bolo hodnotených celkovo 184 krajín sveta. Výsledné hodnotenie ekonomickej slobody zodpovedá úrovni hodnotiacej škále, pričom krajina môže byť považovaná za: slobodnú (100-80), prevažne slobodnú (79,9-70), mierne slobodnú (69,9-60), prevažne neslobodnú (59,9-50) alebo môže byť považovaná za krajinu, v ktorej je potláčaná sloboda (49,9-40).

Najslobodnejšou ekonomikou sveta sa stal opäť Singapur. Nasledujú Švajčiarsko a Írsko. Ďalej nasledujú Taiwan, Nový Zéland, Estónsko, Luxembursko Holandsko, Dánsko a Švédsko. Na dne rebríčka skončila KĽDR, Kuba a Venezuela.

Tab. č. 10: Postavenie a hodnotenie vybraných krajín v rebríčku IEF v r. 2024

Poradie krajín	Krajina	Dosiahnuté skóre	Medziročná zmena v bodoch
1.	Singapur	83,5	-0,4
2.	Švajčiarsko	83,0	-0,8
3.	Írsko	82,6	+0,6
4.	Taiwan	80,0	-0,7
5.	Luxembursko	79,2	+0,8
6.	Nový Zéland	77,8	-1,1
7.	Estónsko	77,8	-0,8
8.	Dánsko	77,8	+0,2
9.	Švédsko	77,5	0,0
10.	Nórsko	77,5	+0,6
24.	Česká republika	70,2	-1,7
35.	Slovenská republika	68,1	-0,9
42.	Poľsko	66,0	-1,7
73.	Maďarsko	61,2	-3,0

Zdroj: SBA, spracované na základe Správy o IEF 2024

V roku 2024 sa Slovenská republika v hodnotenom indexe ekonomickej slobody umiestnila na 42. mieste (stredne slobodná). Ide o pozitívnejšie hodnotenie ako v minulých rokoch. Inštitúcia pozitívne hodnotí transparentné a stabilné podnikateľské prostredie a snahu o získavanie zahraničných investícií. Naopak, kritika je najmä na tempo reforiem podnikateľského prostredia, mieru korupcie, veľkosť vládnych výdavkov, flexibilitu trhu práce.

Business Ready

Nový prístup k hodnoteniu podnikateľského prostredia krajín od roku 2024 predstavuje rebríček Business Ready (B-READY), ktorého zostavovateľom je Svetová banka. V minulosti Svetová banka vydávala rebríček konkurencieschopnosti Doing Business, avšak vzhľadom na problémy s transparentnosťou bol prerušený a nahradený je práve rebríčkom Business Ready.

Rebríček Doing Business bol viac orientovaný na malé a stredné podnikanie, Business Ready je orientovaný najmä na rozvoj privátnej sféry v danej krajine ako celku.

B-READY sa nachádza v trojročnej prechodnej úvodnej fáze. Počas tohto obdobia sa bude projekt rozširovať a zdokonaľovať aj svoju metodológiu. V roku 2024 bolo v prieskume pokrytých len 50 ekonomík.

B-READY zohľadňuje tri piliere:

- Pilier I: Regulačný rámec pozostáva z pravidiel a predpisov, ktoré musia podniky dodržiavať pri založení, prevádzke (alebo rozširovaní) a ukončení (alebo reorganizácii) podnikania. Ukazovatele v rámci tohto piliera rozlišujú medzi pravidlami a predpismi, ktoré podporujú jasnosť, spravodlivosť a udržateľnosť podnikateľského prostredia, a tými, ktoré zbytočne brzdia podnikateľskú činnosť.
- Pilier II: Verejné služby zahŕňa zariadenia a nástroje, ktoré vlády poskytujú na podporu dodržiavania predpisov, ako aj inštitúcie a infraštruktúru umožňujúcu podnikateľské aktivity. Ukazovatele v rámci tohto piliera sa obmedzujú na rozsah podnikateľského prostredia v oblastiach súvisiacich so životným cyklom podniku. Zdôrazňujú aspekty, ako sú digitalizácia, interoperabilita vládnych služieb a transparentnosť.
- Pilier III: Prevádzková efektívnosť zachytáva jednoduchosť dodržiavania regulačného rámca a efektívne využívanie verejných služieb priamo súvisiacich s podnikmi.

V roku 2024 v tomto rebríčku získalo Slovensko relatívne priaznivé hodnotenie. Čiastočne je ovplyvnené nižším výberom konkurenčných krajín a neustálenej metodiky. V hodnotení Pilier I – Regulačný rámec sa spomedzi 50 hodnotených krajín umiestnilo Slovensko na štvrtom mieste, v kvalite verejných služieb na siedmom a v prípade prevádzkovej efektívnosti na 12 mieste.

Tab. č. 11: **Postavenie a hodnotenie vybraných krajín v rebríčku B-READY**

Pilier I. Regulačný rámec		Pilier II. Verejné služby		Pilier III. Prevádzková efektívnosť	
Maďarsko	78,23	Estónsko	73,31	Singapur	87,33
Portugalsko	78,11	Singapur	70,40	Gruzínsko	84,75
Gruzínsko	77,67	Chorvátsko	70,24	Rwanda	81,31
Slovenská republika	77,29	Portugalsko	69,53	Estónsko	80,28
Kolumbia	76,50	Maďarsko	69,50	Hong Kong	78,52
Bulharsko	76,33	Nový Zéland	68,91	Nový Zéland	76,39
Rumunsko	76,19	Slovenská republika	68,17	Severné Macedónsko	78,81
Grécko	75,60	Rwanda	67,37	Bulharsko	74,82
Mexiko	75,07	Kolumbia	66,28	Kirgizsko	74,71
Chorvátsko	73,48	Grécko	64,51	Vietnam	72,78
				Slovenská republika	71,14

Zdroj: Svetová banka 2024

Vysoko hodnotené bolo Slovensko v tomto rebríčku najmä v oblastiach verejných služieb, založenia podniku a zapojenia do medzinárodného obchodu. Nízke skóre bolo zaznamenané v oblasti daňovej legislatívy, trhovej konkurencie a prístupu k financiám. Chýba lepšia digitalizácia správy daní, zlyháva spolupráca univerzít a priemyslu.

4 Podpora malého a stredného podnikania

4.1 Prehľad čerpanej priamej a nepriamej podpory pre MSP v roku 2024

Systém inštitucionálnej podpory MSP sa v podmienkach SR realizuje na vertikálnej, ako aj horizontálnej úrovni. Medzi inštitúcie, ktoré poskytujú podporu (priamu alebo nepriamu) pre MSP na Slovensku, patria najmä ústredné orgány štátnej správy, špecializované agentúry, bankové inštitúcie a fondy, ako aj záujmové, profesijné a stavovské združenia. Medzi hlavné ciele podpory malých a stredných podnikov patrí najmä vytváranie vhodného podnikateľského prostredia a eliminácia, resp. odstraňovanie prekážok, ktoré môžu vyplývať aj z charakteru veľkostnej kategórie podnikov a zároveň vplývať na ďalší rozvoj podnikania MSP.

Zákon o podpore malého a stredného podnikania č. 290/2016 Z. z. upravuje formy poskytovania podpory v oblasti malého a stredného podnikania, pričom sa rozlišuje medzi priamou (nenávratný finančný príspevok, dotácia, a pod.) a nepriamou formou podpory MSP (informácie a poradenstvo, vzdelávanie, organizovanie a podpora účasti na stážach, výstavách a pod.). V nadväznosti na predmetné členenie foriem poskytovanej podpory sú v texte nižšie prezentované výsledky o poskytnutej podpore malým a stredným podnikom v uplynulom roku. Publikácia je zameraná na také formy podpory, ktorá je realizovaná z verejných zdrojov.

Odborná literatúra v oblasti podpory podnikania MSP pristupuje k členeniu jednotlivých kategórií v rámci foriem podpory z rôznych hľadísk. Pre účely predmetnej *Správy o stave MSP* a z pohľadu zachytenia komplexného ponímania podpory malých a stredných podnikov, je primárnym a kľúčovým východiskom predmetný zákon o podpore malého a stredného podnikania. Vzhľadom na cieľ zachytenia sú východiskom aj ďalšie teoretické poznatky, ktoré umožňujú komplexne interpretovať výsledky realizovanej podpory MSP na Slovensku.⁶¹ S vyššie uvedeným zámerom je klasifikácia jednotlivých kategórií podpory v súlade s tou, ktorú používa Európska komisia.

Výsledkom stretu kombinácie viacerých prístupov je členenie podpory MSP v nasledujúcej štruktúre, ktorú sme oproti minulým rokom nemenili. **Do priamej formy podpory** MSP sú v nasledujúcej kapitole začlenené kategórie: dotácie, nenávratné finančné príspevky, granty; poskytnuté úvery alebo pôžičky pre malé a stredné podniky⁶² a nástroje rizikového kapitálu. **Do nepriamej formy podpory** malých a stredných podnikov sú začlenené kategórie: bankové záruky, stimuly a úľavy na dani a pokutách; vrátane projektových schém, ktoré sa nepriamo podieľajú na podpore podnikania MSP (napr. poradenstvo, informačné služby, mentorstvo, vzdelávanie podnikateľov, služby inkubátorov a pod.) – kategória „Iné“. Údaje uvedené v tabuľke č. 2 sú výsledkom zozbieraných podkladových materiálov od príslušných, inštitúcií. Vyčíslená podpora malého a stredného podnikania je limitovaná dodanými podkladmi, ktoré boli doručené do uzávierky evidencie došlých podkladov. Vzhľadom na dodané podklady bola jedným z ďalších limitujúcich faktorov skutočnosť, že niektoré z oslovených inštitúcií neevidujú realizovanú podporu podľa veľkostnej kategórie podnikov.⁶³ Niektoré z oslovených inštitúcií na druhej strane dodali podklady o štátnej pomoci, avšak po preverení zdrojov nedošlo k zaradeniu tejto podpory medzi MSP. Príkladom je Úrad vlády SR, ktorý zo svojich zdrojov

⁶¹ V súvislosti so zachytením komplexného ponímania podpory bola inšpiráciou aj: Šúbertová E., Kinčíková M.. Podpora podnikania pre malé a stredné podniky. 2014; Šúbertová a kol.. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. 2011; Chodasová A., Bujnová D.. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. 2008.

⁶² Pri bankových úveroch a pôžičkách sme zaradili iba také produkty, ktoré majú súvis s verejnými zdrojmi a teda ide buď o úvery, ktoré sú spolufinancované z európskych alebo štátnych zdrojov, prípadne o úvery, ktoré sú zaručené niektorou zo štátnych schém. Ide o skutočné čerpanie úverov, ktoré poskytnú finančné inštitúcie.

⁶³ A v niektorých prípadoch bola vyčíslená len alokácia finančných prostriedkov.

podporuje množstvo obcí, či združení, z ktorých sú dokonca niektoré aj registrované na podnikanie. Avšak po bližšej kontrole je charakter týchto združení neziskový aj napriek tomu, že vykonávajú určitú podnikateľskú činnosť a preto neboli medzi podporu zaradené⁶⁴. Aj z týchto dôvodov sa môže celkové finančné čerpanie odchýľovať od skutočného stavu.

V roku 2024 naďalej pokračovala nielen vojna na Ukrajine, ale aj zložitá situácia s energiami. Kompenzačné schémy, ktoré boli spustené v minulosti ešte čiastočne dobiehali aj v roku 2024. Rok 2024 bol však charakteristický najmä faktom, že programovacie obdobie pre eurofondy rokov 2017 – 2020 definitívne dobehlo aj podľa pravidla $n+3$. To znamenalo ukončenie viacerých podporných schém, pričom čerpanie nových prostriedkov prostredníctvom Programu Slovensko nabiehalo v roku 2024 len postupne. Napriek tomu ešte časť podpory bola v roku 2024 vyplácaná aj zo starých eurofondov, išlo však o dobeh programov a skôr administratívne zúčtovanie. Rok 2024 bol charakterizovaný aj plným rozbehnutím čerpania prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti, čo sa pri viacerých štátnych inštitúciách naplno prejavuje.

Z hľadiska získavania podkladov sa podarilo oproti minulému roku zvýšiť mieru odpovedí zo strany kompetentných orgánov, preto aj celková suma čerpania je menej ovplyvnená nedodaním podkladov oproti minulému roku a mala by pokryť väčšinu schém skutočne poskytnutej štátnej pomoci. V uplynulom roku nedošlo k doručeniu podkladov k daňovým úľavám, preto tento rok túto podporu samostatne nevyčíslujeme.

Ani rok 2024 nezmenil štruktúru poskytovanej pomoci. Naďalej dominovala finančná podpora avšak váha energetických dotácií sa v roku 2024 výraznejšie znížila. Najvýraznejší nárast oproti roku 2023 možno pozorovať pri kategórii dotácií. Tento rast je spôsobený čiastočne zmenou metodiky, kedy sa tento rok vraciame k štandardnému členeniu pomoci z predcovidového obdobia a tiež vyššou mierou získania materiálov. Taktiež sa na zvýšení dotácií podpísalo čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti.

Zásadný a výrazný pokles pozorujeme pri bankových zárukách, kde došlo k ukončeniu predchádzajúcich schém podpory a ešte nedošlo k naštartovaniu nových schém pomoci a tiež pri poskytnutých bankových úveroch. Znížil sa tiež objem poskytnutého objemu rizikového kapitálu a v roku 2024 SBA neobdržala údaje o úľavách na dani a poplatkoch. Výrazne sa znížil objem poradenstva a to na jednej strane z dôvodu ukončenia viacerých poradenských schém ako i z dôvodu zmeny metodiky a preradenia niektorých schém do priamej podpory.

V medziročnom porovnaní bola výška reálneho čerpania bežnej podpory výrazne nižšia ako tomu bolo v roku 2023 a to o 41,76 %. Pripisujeme to najmä faktu ukončenia predošlých podporných schém, nedostupnosti niektorých podkladov a tiež zmene metodiky.⁶⁵

⁶⁴ Všetky subjekty boli preverené, pričom išlo zväčša o právnické osoby, ktoré nie sú založené za účelom podnikania (obce, občianske združenia). V prípade občianskych združení došlo k prevereniu, či majú aj oprávnenie na podnikanie, pričom nebolo identifikované ani jedno občianske združenie, ktoré by malo prevažujúcu podnikateľskú činnosť v zmysle metodiky ŠU SR.

⁶⁵ Došlo tiež k spätnému prepočítaniu niektorých podpôr uplatnených v roku 2023

Tab. č. 12: Celková verejná podpora MSP podľa druhov podpory

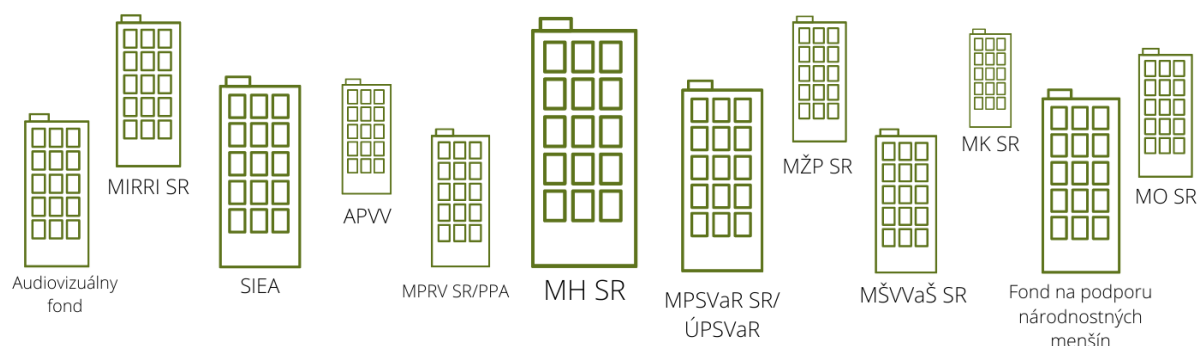
	Forma podpory	Kategória podpory	Objem finančných prostriedkov (2024)	Na celkovej podpore MSP
Bežná podpora	Priama forma podpory	Dotácie, NFP, granty	749 578 461	68,97 %
		z toho dotácie na energie	29 853 769	2,75 %
		Úvery alebo pôžičky	285 621 216	26,28 %
		Rizikový kapitál	30 169 000	2,78 %
	Nepriama forma podpory	Bankové záruky	20 786 660	1,91 %
		Stimuly, úľavy na dani a pokutách	0	0,00%
		Iné (poradenstvo a služby)	623 856	0,06%
	Podpora MSP celkom (bežná podpora)		1 086 779 193	100,00%

Zdroj: SBA, spracované na základe dodaných podkladov od oslovených, resp. spolupracujúcich inštitúcií

4.2 Priama forma podpory pre MSP

Priama forma podpory predstavuje podporu, ktorú podniky získavajú prostredníctvom zväčša dotačných schém. Medzi priamu podporu radíme aj úverové financovanie.

4.2.1 Dotácie, nenávratné finančné príspevky, granty

Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR) je dlhodobo najdôležitejším inštitucionálnym aktérom na podporu MSP, ktorý pôsobí ako garant a koordinátor mnohých aktivít.

Implementácia Operačného programu Integrovaná infraštruktúra skončila v roku 2023 a v roku 2024 už neprebiehala. V roku 2024 však ešte prebiehalo finančné vysporiadanie národných aj dopytovo-orientovaných projektov. V rámci tejto podpory bolo podporených 327 MSP v celkovej výške cca 270 mil. eur.

V roku 2024 čerpal investičnú pomoc vo forme **dotácie na obstaraný dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý nehmotný majetok** jeden prijímateľ investičnej pomoci – MSP. Suma pomernej časti dotácie pre podnik zo sídlom v Prešovskom kraji predstavovala

23 601,27 eur. Vláda tiež schválila dotáciu vo výške 1 273 626 eur pre stredný podnik so sídlom v Banskobystrickom kraji.

Z dôvodu **pretrvávajúcej energetickej krízy** Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v roku 2024 pokračovalo s realizáciou pomoci na krytie dodatočných nákladov podnikov v dôsledku zvýšených cien plynu a elektriny s cieľom udržať zamestnanosť, podporiť finančnú kondíciu, likviditu a peňažné toky podnikov a zamestnancov. Pomoc bola realizovaná na základe § 13 písm. e) zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, schválenej Schémy štátnej pomoci na podporu podnikov v zmysle Dočasného krízového rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine v znení dodatku č. 1 (SA.110622), Schémy štátnej pomoci na podporu podnikov v zmysle Dočasného krízového rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine v znení dodatku č. 2 (SA.114620) a príslušných Výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie. Podpora smerovala k 5 687 príjemcom z radov MSP a dosiahla 29,8 mil. eur pre MSP.

Z Plánu obnovy a odolnosti sa realizovala podpora v rámci dvoch komponentov spadajúcich pod gesciu MH SR. V rámci Komponent č. 1 „Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra“ sa v priebehu roku 2024 realizovalo ministerstvo jednotlivé investícií v oblasti „Zelená ekonomika“.

V rámci investície 1 „Výstavba nových zdrojov elektriny z OZE“ prebiehala implementácia schválených žiadostí v rámci prvej a druhej výzvy zameranej na výstavbu nových zariadení OZE. Cieľom týchto výziev bolo zvýšenie výroby elektrickej energie z OZE v súlade s požiadavkami Integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Podporované mohli byť nové zariadenia na výrobu elektriny z OZE s celkovým inštalovaným výkonom minimálne 0,5 MW a maximálne 50 MW spolu. Druhá výzva zároveň umožňovala podporiť ako doplnkovú aktivitu výstavbu nového zariadenia na uskladňovanie elektriny - batériový systém. V priebehu roku boli vydané rozhodnutia o schválení resp. neschválení jednotlivých žiadostí a následne boli s úspešnými žiadateľmi uzatvorené zmluvy o poskytnutí prostriedkov mechanizmu. Ku koncu roku 2024 bolo v realizácii celkovo 124 projektov s predpokladaným inštalovaným výkonom 129 MW nových zdrojov OZE. V rámci týchto projektov sa v priebehu roka posudzovali žiadosti o zmeny v projektoch, posudzovali sa predložené verejné obstarávania a žiadosti o platbu.

V rámci investície 2 „Modernizácia existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“)" bola v roku 2024 vyhlásená výzva zameraná na podporu modernizácie/transformácie existujúcich zariadení na výrobu elektriny z OZE - bioplynové stanice s celkovou alokáciou 26,3 mil. eur. Cieľom výzvy bola modernizácia existujúcich bioplynových staníc vyrábajúcich elektrinu z bioplynu a transformácia existujúcich bioplynových staníc vyrábajúcich elektrinu z bioplynu na zariadenia vyrábajúce biometán (biometánové stanice). V rámci tejto investície pokračovala v roku 2024 implementácia schválených projektov z predchádzajúcich výziev (modernizácia vodných elektrární a modernizácia bioplynových staníc). V priebehu roka sa riešili zmenové konania v jednotlivých projektoch a posudzovali sa predložené verejné obstarávania a žiadosti o platbu. Ku koncu roka 2024 bolo v rámci investície 2 v implementácii celkovo 37 projektov s celkovým modernizovaným výkonom zdrojov OZE vo výške 94 MW.

V rámci investície 3 „Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE“ prebiehala implementácia schválených projektov výzvy na podporu zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE - prečerpávacie vodné elektrárne a stacionárne batériové systémy. Cieľom výzvy bolo zvyšovanie flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE prostredníctvom podpory modernizácie

prečerpávacích vodných elektrární a výstavby nových zariadení na uskladnenie elektriny - stacionárne batériové systémy, ktoré slúžia na zvýšenie dostupného objemu služieb výkonovej rovnováhy podľa aktuálnej potreby elektrizačnej sústavy spôsobené stochastickým charakterom výroby elektriny z OZE, a to aj pomocou uskladnenia prebytkov elektriny vyrobenej z OZE. Výzva bola určená pre subjekty, ktoré sú prevádzkovateľom existujúcej funkčnej prečerpávacej vodnej elektrárne resp. pre podnikateľov, ktorí majú záujem realizovať projekt na výstavbu nových zariadení na uskladňovanie elektriny - stacionárny batériový systém. V júli 2024 bola vyhlásená výzva pre výstavbu zariadení na výrobu vodíka elektrolýzou využitím OZE a na jeho uskladnenie. Podporené mohli byť projekty zamerané na výstavbu nového zariadenia na výrobu vodíka elektrolýzou využitím OZE s inštalovaným výkonom rovným alebo väčším ako 0,05 MW. Alokácia na výzvu bola 13,5 mil. eur. Ku koncu roku 2024 bolo v realizácii celkovo 110 projektov s potenciálom pre zvýšenie kapacity zariadení na skladovanie elektriny 166 MW.

V decembri 2024 bol uzatvorený dodatok č. 2 k Zmluve o vykonávaní časti úloh vykonávateľa sprostredkovateľom medzi Úradom vlády SR a Ministerstvom hospodárstva SR. Na základe tohto dodatku k zmluve je MH SR sprostredkovateľom pre Investíciu 1 „Podpora medzinárodnej spolupráce“, Investíciu 4 „Výskum a vývoj v oblasti dekarbonizácie“ a Investíciu 5 „Výskum a vývoj v oblasti digitalizácie“ v rámci **Komponentu 9 „Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií.**

V priebehu roku 2024 bolo otvorených spolu sedem výziev, ktoré sa v danom roku implementovali.

V rámci **investície 1** bola otvorená výzva zameraná na podporu projektov, ktorým bola udelená známka excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence) v Bratislavskom kraji s kódom 09I01-03-V01 v celkovej alokovanej výške 9,9 mil. eur. Cieľom výzvy je podporiť projekty realizované na území Slovenskej republiky, ktoré úspešne prešli hodnotením Európskej rady pre inovácie v rámci výziev EIC Accelerator a EIC Transition programu Horizont Európa a získali známku excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence). V rámci danej výzvy bola v roku 2024 predložená jedna žiadosť o PPM v celkovej výške 4,5 mil. eur, ktorá bola v roku 2024 aj schválená a zazmluvnená v požadovanej výške. V roku 2024 prebiehala v rámci danej výzvy implementácia projektov prijímateľov Glycanostics, s.r.o a MABPRO, a. s. a MultiplexDX, s.r.o., ktoré patria svojou veľkosťou medzi malé podniky. Výzva bola v roku 2024 uzatvorená. V decembri 2024 bola vyhlásená v rámci danej investície nová výzva zameraná na podporu projektov, ktorým bola udelená známka excelentnosti za kvalitu (Seal of Excellence) II, v rámci ktorej bola koncom decembra 2024 predložená jedna žiadosť o PPM.

V rámci **investície 4** bola otvorená výzva zameraná na podporu obnovy a odolnosti zameraná na podporu projektov, ktoré sú súčasťou významného projektu spoločného európskeho záujmu (IPCEI) v oblasti implementácie vodíkových technológií s kódom 09I04-03-V01, ktorej cieľom je zlepšiť synergie opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií medzi vnútroštátnou úrovňou a úrovňou EÚ prostredníctvom podpory výskumno – vývojovo – inovačnej fázy a fázy prvého priemyselného nasadenia (resp. jej časti) projektov, ktoré sú súčasťou významného projektu spoločného európskeho záujmu (IPCEI – Important Project of Common European Interest) v oblasti implementácie vodíkových technológií. V rámci danej výzvy bola v roku 2024 predložená jedna žiadosť o PPM v celkovej výške 7 mil. eur, ktorá bola v roku 2024 aj schválená a zazmluvnená v požadovanej výške. V roku 2024 prebiehala v rámci danej výzvy implementácia projektov prijímateľov NAFTA, a.s. (veľký podnik) a TOMARK PROTON s. r. o. (malý podnik). Výzva bola v roku 2024 uzatvorená.

Ďalej bola v rámci investície 4 otvorená výzva zameraná na podporu obnovy a odolnosti zameraná na podporu vývoja inovatívnych riešení v oblasti dekarbonizácie s kódom

09I04-03-V03 v celkovej alokovanej výške 41,36 mil. eur. Cieľom výzvy je podpora zelenej transformácie, dekarbonizácie, ako aj odolnosti a adaptácie na zmenu klímy v témach, ktoré sú zosúladené s prioritnými témami, očakávanými v programe Horizont Európa. V roku 2024 bolo v rámci výzvy schválených spolu 9 žiadostí o PPM, z ktorých bolo 5 projektov aj zazmluvnených. Všetky podporené projekty patria prijímateľom, ktorí spadajú do kategórie malých podnikov.

V septembri 2024 bola vyhlásená nová výzva zameraná na podporu vývoja inovatívnych riešení v oblasti dekarbonizácie II. s kódom 09I04-03-V04, ktorá bola koncom roka 2024 uzatvorená. Žiadne žiadosti o PPM predložené v rámci danej výzvy neboli do konca roka 2024 vyhodnotené.

V rámci **investície 5** bola otvorená výzva zameraná na podporu obnovy a odolnosti zameranej na podporu projektov, ktoré sú súčasťou významného projektu spoločného európskeho záujmu (IPCEI) v oblasti mikroelektroniky, kód výzvy 09I05-03-V01 s celkovou alokovanou výškou 15 mil. eur. Cieľom a účelom výzvy je zlepšiť synergie opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií medzi vnútroštátnou úrovňou a úrovňou EÚ prostredníctvom podpory výskumno – vývojovo – inovačnej fázy a fázy prvého priemyselného nasadenia (resp. jej časti) projektov, ktoré sú súčasťou významného projektu spoločného európskeho záujmu (IPCEI – Important Project of Common European Interest) v oblasti mikroelektroniky (ďalej aj „IPCEI projekty“), v rámci ktorých bolo poskytnutie štátnej pomoci Slovenskou republikou notifikované a Európska komisia o tejto notifikácii rozhodla. Predmetom podpory v rámci tejto výzvy sú projekty realizované na území Bratislavského samosprávneho kraja. V rámci danej výzvy neboli v roku 2024 predložené žiadne žiadosti a z tohto dôvodu bola výzva v roku 2024 uzatvorená. V roku 2024 prebiehala v rámci danej výzvy implementácia projektov prijímateľov Continium Technologies s.r.o (malý podnik) a Bizzcom s.r.o (stredný podnik), ktoré boli zazmluvnené ešte v roku 2023.

Ďalej bola v rámci investície 5 otvorená výzva zameraná na podporu vývoja inovatívnych digitálnych riešení s kódom 09I05-03-V03 v celkovej alokovanej výške 45,32 mil. eur. Cieľom výzvy je podpora prechodu na digitálne hospodárstvo v témach, ktoré sú očakávanými aj v tematických prioritách programu Horizont Európa. Účelom výzvy je podpora inovácií v podnikoch prostredníctvom výskumu a vývoja (od úrovne, ktorá zodpovedá úrovni technologickej pripravenosti 4) unikátnych digitálnych technológií a riešení v niektorej z tematických oblastí ako napr. priemyselné technológie (napr. automatizácia v priemysle), kľúčové digitálne technológie (napr. kybernetická bezpečnosť, kvantové technológie, senzory, internet vecí, mikroelektronika, elektronické komponenty a cloudové riešenia), vznikajúce umožňujúce/podporné technológie, pokročilé materiály pre oblasť digitalizácie, umelá inteligencia a robotika a pokročilá výpočtová technika. V roku 2024 bolo v rámci výzvy schválených spolu 18 žiadostí o PPM, z ktorých bolo 16 projektov aj zazmluvnených. V rámci týchto projektov boli podporené aj podniky, ktoré predstavujú partnerov prijímateľov.

Tab. č. 13: MH SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Realizovaná podpora	Bližšia špecifikácia	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených MSP
Plán obnovy a odolnosti	Komponent 1: Obnoviteľné zdroje a energetická infraštruktúra	2 436 999,30 eur	68
	Komponent 9: Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií	10 594 175,94 eur	29
Energokompensácie	Schéma štátnej pomoci v znení Dodatku č. 1 (SA.110622)	29 724 815,57 eur	5 602
	Schéma štátnej pomoci v znení Dodatku č. 2 (SA.114620)	128 953,75 eur	85
Operačný program Integrovaná infraštruktúra		270 098 928,95 eur	327
Investičná pomoc na obstaraný DHM a DNM		26 601 eur	1

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od MH SR⁶⁶

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) pôsobí ako sprostredkovateľský orgán a implementačná agentúra pre štrukturálne fondy. V programovom období rokov 2014–2020 implementovala dva operačné programy – OP II⁶⁷ a OP Kvalita životného prostredia. Finančné vysporiadanie týchto programov prebiehalo ešte v roku 2024.

V rámci OP II došlo k dočerpaniu takmer 40 mil. eur pre MSP.

V rámci OP KŽP podporila SIEA špecifického cieľa 4.1.1 prerozdelenia 10 381 758 eur. V rámci špecifického cieľa 4.2.1. došlo k prerozdeleniu 1 520 636 eur. Nové programy v Programe Slovensko zatiaľ čerpané neboli.

Tab. č. 14: SIEA: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Operačný program	Bližšia špecifikácia	Výška reálneho čerpania v r. 2024
OP II	OPII-MH/DP/2022/9.5-35	35 615 076 eur
	OPVaI-MH/DP/2016/3.1.1-03	1 003 139,67 eur
	OPVaI-MH/DP/2016/1.2.2-02	2 714 749,32 eur
OP KŽP	Špecifický cieľ 4.2.1	1 520 636 eur
	Špecifický cieľ 4.1.1	10 381 758 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SIEA

⁶⁶ Pozn.: Inovačný fond, ktorého účelom je prostredníctvom trvalého rozvoja hodnôt v oblasti vedy výskumu podporovať inovačný rozvoj SR, nevyhlásil v roku 2023 žiadnu výzvu na predkladanie projektov.

⁶⁷ Pozn.: do 12/2019 OP Výskum a inovácie. Dostupné na: <https://www.siea.sk/strukturnalne-fondy-eu/operacny-program-integrovaná-infrastruktúra/>

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) pokračovala v rámci nového programového obdobia v implementácii projektu Podpora internacionalizácie MSP 2, s cieľom posilniť konkurencieschopnosť a rast MSP.

V minulosti sme zaraďovali tento program k nepriamej podpore MSP, keďže išlo o charakter nepriamej podpory. V novom období sa podpora realizuje aj prostredníctvom voucherov, ktoré MSP môžu využiť na úhradu časti nákladov. Z tohto dôvodu došlo k preradeniu tejto podpory k priamej podpore MSP.

V roku 2024 bolo zo zdrojov SARIO podporených celkovo 485 MSP v sume 371 318,30 eur.

Tab. č. 15 SARIO: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Realizovaná podpora	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených MSP
Podpora finančnej gramotnosti a podnikateľského vzdelávania	371 318 eur	485

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SARIO

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR SR) pre MSP poskytuje podporu najmä prostredníctvom **Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny**. V roku **2024** poskytlo štátnu a minimálnu pomoc⁶⁸ z verejných finančných prostriedkov.

Pomoc na podporu zamestnanosti pre malé a stredné podniky, rovnako ako aj pre veľké podniky, bola v roku 2024 poskytovaná v rámci troch zákonov, a to:

⁶⁸ Poskytnutá pomoc bola v súlade s právnymi predpismi EÚ podľa: zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“), zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej ekonomike“), zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore v čase skrátenej práce“) a **nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy** v aktuálnom znení a z neho vyplývajúce platné schémy pomoci: SA.101576 Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím, SA.107348 Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím, SA.110863 Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím v znení dodatkov 1 až 4, SA.112963 Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím, SA.115398 Schéma štátnej pomoci na podporu vzdelávania a pomoci na prijímanie do zamestnania a zamestnávanie znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím v znení dodatku č. 1. a **nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013** z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v aktuálnom znení a z neho vyplývajúce schémy pomoci, Schéma na podporu zamestnanosti DM 16/2014 a schéma na podporu zamestnanosti DM 16/2014 v znení dodatkov 1 až 12, **nariadenie Komisie (EÚ) 2023/2831** z 13. decembra 2023 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v aktuálnom znení a z neho vyplývajúce schémy pomoci, Schéma minimálnej pomoci na podporu zamestnanosti DM - 2/2024 v znení dodatku č. 1, nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva v aktuálnom znení a z neho vyplývajúce schémy pomoci, Schéma mminimálnej pomoci na podporu zamestnanosti v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby DM - 7/2015 v znení dodatkov 1 – 5, Schéma minimálnej pomoci na podporu zamestnanosti v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby DM - 9/2023.

- zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o službách zamestnanosti*“),
- zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o sociálnej ekonomike*“),
- zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o podpore v čase skrátenej práce*“).

Príspevky poskytované v zmysle uvedených predpisov predstavujú **aktívne opatrenia na trhu práce** (ďalej len „AOTP“) a zároveň sú **štátnou** alebo **minimálnou pomocou** (okrem podpory v čase skrátenej práce), pokiaľ sú poskytované podnikom vykonávajúcim hospodársku činnosť v zmysle zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „*zákon o štátnej pomoci*“).

Štátna a minimálna pomoc MSP spolu za všetky schémy v roku 2024 predstavovala v úhrne čiastku **122,5 mil. eur**. V roku 2023 to bolo spolu 90,94 mil. eur, čo znamená zvýšenie o 34,7 %.

Štátna pomoc poskytnutá v rámci OP Ľudské zdroje a ŠR SR (v rámci zákona č. 5/2004 Z. z. a Zákona č. 112/2018 Z. z. a zákona 215/2021 Z. z. zahŕňala podporu 7 700 MSP, z toho 6 532 mikropodnikov, 971 malých podnikov a 273 stredných podnikov. Pri 37 podnikoch v úhrnnej sume podpory 160 tis. eur nebolo možné identifikovať veľkosť podniku. Tieto sumy sme do podpory nezapočítali, napriek tomu, že sa s najväčšou pravdepodobnosťou jedná o MSP.

Tab. č. 16: **ÚPSVaR: poskytnutá štátna pomoc v rámci OP Ľudské zdroje a ŠR SR (Zákon č. 5/2004 Z. z. a Zákon č. 112/2018 Z. z. a Zákon č. 215/2021 Z. z. v r. 2024 podľa veľkosti podniku.)**

Poskytnutá podpora	Poskytnutá podpora spolu		Výška podpory v mil. eur	Podiel (v %)
	Z toho MSP	Mikropodniky	72,76 mil. eur	56,26 %
		Malé podniky	35,08 mil. eur	27,12 %
		Stredné podniky	5,53 mil. eur	4,28 %
		Spolu MSP	122,48 mil. eur	94,7 %
	Minimálna a štátna pomoc celkom (vrátane pomoci pre veľké podniky a kategóriu tzv. nezadaná veľkosť podniku*)		129,33 mil. eur	100,00 %

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od ÚPSVaR

Pozn.:* v kategórii „Nezadaná veľkosť podniku“ sa nachádzajú poberatelia príspevku, ktorí v čase uzatvorenia dohody nemajú v ISSZ vyplnenú ekonomickú charakteristiku žiadateľa – veľkosť podniku.

Okrem tejto pomoci bola podnikom poskytovaná pomoc na skrátenú prácu. Táto pomoc nie je štátnou, ani minimálnou pomocou, pretože sa poskytuje z osobitného garančného fondu, na ktorý zamestnávateľia platia odvody do Sociálnej poisťovne ako verejnoprávnej inštitúcie. Jeho vyplácanie sa **riadi zákonom č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov** (ďalej len „*zákon o podpore v čase skrátenej práce*“), ktorý je účinný od marca 2022. V roku 2024 bolo príspevkom na skrátenú prácu podporených celkom 11 subjektov, z toho 6 veľkých podnikov a 5 MSP. Počet podporených

zamestnancov bol 8 112, z toho vo veľkých podnikoch bolo 7 324 podporených zamestnancov a v MSP 788 zamestnancov. Vyčerpané boli finančné prostriedky v celkovej výške **2 728 420 eur**, pre veľké podniky to bolo **2 557 799 eur** a pre MSP **170 622 eur**.

Tab. č. 17: **ÚPSVaR: poskytnutá štátna pomoc v rámci Zákon č. 215/2021 Z. z. v r. 2024 podľa veľkosti podniku**

Veľkosť podniku	Počet podporených subjektov	Počet podporených zamestnancov	Uhradená suma (v eur)
Mikropodniky	0	0	0
Malé podniky	1	51	14 857
Stredné podniky	4	737	155 765
Spolu MSP	5	788	170 622
Veľké podniky	6	7 324	2 557 799
Spolu	11	8 112	2 728 420

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od ÚPSVaR

Oproti roku 2023 došlo v roku 2024 k ústupu od niektorých dotačných schém, ktoré boli spustené či už z dôvodu pandemickej situácie alebo z dôvodov stabilizácie situácie v súvislosti s ukrajinskou krízou. To je pozorovateľné na poklese súm ako i záujmu o schému podpory tzv. kurzarbeitu.

Okrem uvedených schém je zavedená podpora pre sociálne podniky. **Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 1095 zo dňa 13. marca 2018 schválila zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 112/2018 Z. z.“) s účinnosťou od 1. mája 2018, ktorý vytvára komplexnú úpravu sektora sociálnej ekonomiky všeobecne a sociálnych podnikov zvlášť.**

Zákon č. 112/2018 Z. z. vymedzuje sektor sociálnej ekonomiky, definuje subjekty sociálnej ekonomiky, sociálny podnik, znevýhodnené osoby a zraniteľné osoby ako aj ďalšie pojmy z oblasti sociálnej ekonomiky. **Pri zohľadnení iniciatívy pre sociálne podnikanie sa tak zaviedol legislatívny rámec pre nový spôsob implementácie sociálnej politiky a politiky zamestnanosti.**

V zákone č. 112/2018 Z. z. sa nachádzajú aj ustanovenia týkajúce sa problematiky rodinných podnikov, ktoré vytvorili samostatnú časť a rodinné podnikanie tak nadobudlo samostatný právny rámec. Štatút rodinného podniku dodnes nebol priznaný žiadnemu podniku.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR (MŠVVaM SR) prostredníctvom Štátneho inštitútu odborného vzdelávania v roku 2024 prostredníctvom programu Podpora finančnej gramotnosti a podnikateľského vzdelávania v projekte Priame platby podporilo 1 044 MSP. Výška skutočného čerpania pre podporené MSP bola na úrovni 5 513 600 eur.

Tab. č. 18: **MŠVVaŠ SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024**

Realizovaná podpora	Výška reálneho čerpania v r. 2024
Podpora finančnej gramotnosti a podnikateľského vzdelávania	5 513 600 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od MŠVVaŠ SR

Centrum vedecko – technických informácií poskytlo granty v rámci programu Horizont Európa 95 MSP v súhrnnej výške 30,9 mil. eur. Okrem toho bolo 6 MSP poskytnutý cestovný grant v hodnote 5 tis. eur.

Tab. č. 19: CVTI SR: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Realizovaná podpora	Výška reálneho čerpania v r. 2024
Horizont Európa	30 940 000 eur
Cestovné granty na Brokerage podujatia v rámci projektu Horizont Európa	5 395 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od CVTI - SR

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) realizovala v roku 2024 aktivity na podporu malého a stredného podnikania prostredníctvom poskytovania nenávratných finančných prostriedkov v zmysle schém štátnej pomoci SCHÉMY SA.49175, SA.58654, SA.104223, 109803. V roku 2024 agentúra podporila spolu 20 MSP. Výška skutočne čerpaných finančných prostriedkov v rámci podporených podnikov z veľkostnej kategórie MSP bola v roku 2024 na úrovni 1 287 347,93 eur.

Tab. č. 20: APVV: realizovaná podpora MSP v r. 2024

	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky	Spolu MSP
Spolu	306152,60 eur	409 301,00 eur	571 894,33 eur	1 287 347,93 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od APVV

Ministerstvo pôdohospodárstva (MPRV SR) poskytlo v roku 2024 štátnu pomoc prostredníctvom Programu rozvoja vidieka a podľa osobitných právnych predpisov v celkovej sume 123,96 mil. eur. (podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP v t. 2024 tvoril 82,28 %, v absolútnej sume cca 102,0 mil. eur).

V porovnaní s rokom 2023 sa poskytnutá štátna pomoc zvýšila o 52,49 mil. eur, t. j. o 73,44 %. K zvýšeniu objemu finančných prostriedkov poskytnutých MPRV SR na štátnu pomoc v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 došlo najmä z dôvodu poskytnutia štátnej pomoci na nové opatrenie „podpora živočíšnej výroby v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine a vyššej poskytnutej pomoci podľa schém štátnej a minimálnej pomoci z Programu rozvoja vidieka SR 2014-2022. Štátna pomoc v roku 2024 bola poskytnutá 10 007 príjemcom (vrátane veľkých podnikov). Tento objem podpory sme do celkového súhrnu nezapočítali, keďže niektoré údaje by boli započítané duplicitne (údaje dodané z PPA). Navyiac, nebolo možné očistiť tieto údaje o údaje len za MSP.

Prostredníctvom údajov od **Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA)** boli v rámci Programu rozvoja vidieka v roku 2024 podporené MSP v oblastiach, ktoré sú uvedené v prehľadnej tabuľke.

Tab. č. 21: PPA: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Realizovaná podpora prostredníctvom podopatrení Programu rozvoja vidieka (PRV)	Výška reálneho čerpania pre podporené MSP v r. 2024	Počet podporených MSP
Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	88 424 750,63 eur	907
Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov	30 278 336,60 eur	105
Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov	8 708 000,00 eur	262
Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov	847 050,00 eur	94
Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	3 691 792,50 eur	4
Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami	9 145 122,25 eur	7
Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami	2 480 400,04 eur	27
Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofickými udalosťami	8 000,00 eur	1
Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh	380 622,40 eur	3
Podpora na horizontálnu a vertikálnu spoluprácu medzi subjektmi dodávateľského reťazca pri zriaďovaní a rozvoji krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a na propagačné činnosti v miestnom kontexte, ktoré súvisia s rozvojom krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov	3 722 890,34 eur	30

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od PPA

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (MK SR) prostredníctvom dotačných schém v roku 2024 podporilo spolu 40 MSP. Pre rok 2024 sa dotačný systém skladal z nasledovných programov:

- Prostredníctvom programu **Obnovme si svoj dom** bolo podporených 8 MSP v objeme 2 845 000 eur.
- Programom **Kultúra znevýhodnených skupín** bolo podporených 8 MSP v súhrnnej sume 70 050 eur.
- **Integrovaný regionálny operačný program – mobilizácia kreatívneho potenciálu v regióne** bolo podporených 21 MSP v sume 670 336,48 eur.
- Sumou 400 000 eur bola priamo podporená nezisková organizácia Danubiana n. o., ktorá je však registrovaná na podnikanie. Preto sme sa rozhodli aj túto podporu započítat'.

Tab. č. 22: Ministerstvo kultúry: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Program	Realizovaná podpora	Výška reálneho čerpania pre podporené MSP v r. 2024	Počet podporených MSP
Kultúra znevýhodnených skupín	DM – 8/2020 Schéma minimálnej pomoci na podporu kultúry znevýhodnených skupín V znení dodatku č. 2	70 050 eur	8
Obnovme si svoj dom	Schéma minimálnej pomoci pre aktivity v oblasti ochrany, obnovy a rozvoja kultúrneho dedičstva	2 705 000 eur	8
	Schéma minimálnej pomoci pre aktivity v oblasti ochrany, obnovy a rozvoja kultúrneho dedičstva DM42/2024	140 000 eur	2
Integrovaný regionálny operačný program pre Prioritnú os 3, 7	Integrovaný regionálny operačný program pre Prioritnú os 3 - Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	670 336,48 eur	21
	Priama dotácia Danubiana n. o.	400 000 eur	1
Spolu		3 985 836,48 eur	40

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od MK SR

Výrazný medziročný pokles štátnej pomoci zo strany Ministerstva kultúry súvisí najmä s ukončením programového obdobia IROP v roku 2023. Podobne ako pri iných organizáciách, aj v prípade MK ide už iba o výplatu finančných prostriedkov zazmluvnených v predchádzajúcich obdobiach.

Prostredníctvom **Fondu na podporu kultúry národnostných menšín** podporil v roku 2024 formou dotácie 790 podnikov v celkovej sume 8 203 011,00 eur. Jednotlivé programy⁶⁹, majú dopad na vznik, šírenie a prezentáciu výsledkov kultúrnych a vedeckých aktivít zameraných na podporu kultúry národnostných menšín v Slovenskej republike a v zahraničí.

Tab. č. 23: Fond na podporu kultúry národnostných menšín: realizovaná podpora MSP v r. 2024

Realizovaná podpora	Výška reálneho čerpania pre podporené MSP v r. 2024	Počet podporených MSP
Program 1 - 4	8 203 011 eur	790

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

⁶⁹ Medzi programy patria: a) Podpora kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávacej činnosti, vedy a výskumu; b) Podpora literárnej, nakladateľskej a vydavateľskej činnosti; Podpora divadelného, hudobného, tanečného, výtvarného a audiovizuálneho umenia; c) Podpora zabezpečenia intelektuálneho dialógu a porozumenia medzi občanmi slovenskej národnosti a občanmi patriacimi k národnostným menšinám a etnickým skupinám.

Zároveň boli za rok 2023 vrátené prostriedky vo výške 31 403,55 eur od 21 MSP, čo sme zohľadnili pri porovnaní rokov 2024 a 2023.

Audiovizuálny fond (AVF) prostredníctvom dotačného systému podporil v roku 2024 celkovo 110 MSP vo výške 8 622 450 eur.

Tab. č. 24: **Audiovizuálny Fond: realizovaná podpora MSP v r. 2024**

Dotačný systém Audiovizuálneho fondu podľa jednotlivých programov	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených MSP
Tvorba a realizácia slovenských audiovizuálnych diel	7 371 890,00 eur	57
Výskum, vzdelávanie a edičná činnosť v oblasti audiovizuálnej kultúry	75 300,00 eur	7
Rozvoj audiovizuálnych technológií v Slovenskej republike	220 000,00 eur	6
Distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti	955 260,00 eur	40
Spolu	8 622 450,00 eur	110

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od Audiovizuálneho fondu

Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR). Ešte v roku 2023 boli vyhlásené v rámci dotácie Environmentálneho fondu dve výzvy. Prvá výzva zameraná na dotácie na projekty z prostriedkov Modernizačného fondu na podporu investícií na modernizáciu energetických systémov vrátane uskladňovania energie a zlepšenia energetickej efektívnosti. Pomoc prostredníctvom Výzvy Kompenzácie sa poskytuje z prostriedkov získaných z predaja emisných kvót v dražbách. V roku 2024 boli kompenzácie v rámci Výzvy K-1/2024 (kompenzácie za rok 2023) vyplatené do konca roka 2024.

V rámci podpory z prostriedkov modernizačného fondu bola vyplatená podpora 17,7 mil. eur nešpecifikovanému počtu MSP. Prostriedky z Environmentálneho fondu získal jeden stredný podnik vo výške 980 tis. eur. Z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti boli podporené dva mikropodniky v hodnote 144 tis. eur. A z prostriedkov OP KŽP bola vyplatená podpora pre 7 MSP v hodnote 9,96 mil. eur.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (MZVaEZ SR) realizovalo podporu prostredníctvom Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu. SAMRS poskytuje v súlade s pravidlami štátnej pomoci *de-minimis* dotácie na podnikateľské zámery v partnerských krajinách rozvojovej spolupráce SR. Eximbanka SR priebežne poskytuje poradenstvo pre podniky, ktoré majú záujem a potenciál zapojiť sa do rozvojových aktivít pomocou nástroja Zvýhodnený vývozný úver, ako aj byť súčasťou tendrov medzinárodných finančných inštitúcií a medzinárodných organizácií.

Program podnikateľských partnerstiev (PPP) pomáha vytvárať nové podnikateľské partnerstvá slovenských firiem v rámci rozvojovej spolupráce a zvyšovať udržateľnosť a kapacity miestnych partnerov. Jeho cieľom je mobilizovať súkromné zdroje, posilňovať slovenské rozvojové aktivity, a tým podporiť slovenské podnikateľské subjekty pri etablovaní sa v rozvojových krajinách. Zároveň je možné takýmto spôsobom uľahčiť miestnym podnikom prístup do globálnych hodnotových reťazcov. V roku 2024 bola v rámci Programu podnikateľských partnerstiev vyhlásená jedna výzva SAMRS na predkladanie žiadostí súkromného sektora o dotácie na projekty bilaterálnej rozvojovej spolupráce SR. Výzva PPP mala štandardné zameranie na všetky relevantné krajiny. Podporené boli štyri projektové zámery v celkovej hodnote 423 560,78 eur. Oproti minulým rokom bola alokovaná suma nižšia

z dôvodu plošnej konsolidácie financií, čo zasiahlo aj oblasť poskytovania rozvojovej spolupráce.⁷⁰

Tab. č. 25: **MZVaEZ SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024**

Realizovaná podpora (výsledky v oblasti podpory MSP)	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených podnikov
SAMRS Program podnikateľských partnerstiev	423 560,78 eur	4

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od MZVaEZ SR

Ministerstvo investícií a regionálneho rozvoja SR (MIRRI SR) podporilo v roku 2024 projekty z Plánu obnovy a odolnosti, prostredníctvom Komponentu 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) a Investície 4: Podpora projektov zameraných na vývoj a aplikáciu špičkových digitálnych technológií. Podporených bolo 9 MSP v režime štátnej pomoci vo výške 3,47 mil. eur.⁷¹

Tab. č. 26: **MIRRI SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024**

Realizovaná podpora (výsledky v oblasti podpory MSP)	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených podnikov
Plán obnovy a odolnosti, prostredníctvom Komponentu 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)	3 346 713 eur	9

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od MIRRI

Ministerstvo zdravotníctva SR (MZ SR) realizovalo tiež projekty z Plánu obnovy a odolnosti. Išlo o podporu zlepšenia prístrojového vybavenia nemocníc, vytvorenie nových poskytovateľov všeobecnej ambulantnej starostlivosti, vybudovanie psycho-sociálnych centier, či vytvorenie nových lôžok.⁷²

Tab. č. 27: **MZ SR: realizovaná podpora pre MSP v r. 2024**

Realizovaná podpora (výsledky v oblasti podpory MSP)	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených podnikov
Plán obnovy a odolnosti	10 040 191	69

Zdroj: SBA, spracované na základe <https://www.health.gov.sk/?Plan-obnovy-a-odolnosti>

Bratislavský samosprávny kraj prostredníctvom Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy podporil v roku 2024 41 MSP v celkovej sume 114 900 eur.

⁷⁰ Keďže ide o pomoc „deminimis“, bola pomoc zaradená do priamej podpory.

⁷¹ Zazmluvnenie 11 úspešných projektov slovenských predkladateľov, z toho 9 MSP/prijímateľov, ktoré boli finančne podporené alebo získali „známku excelentnosti“ v rámci výziev priamo riadených programov Európskej Únie (ďalej len „PRP EÚ“) v režime štátnej pomoci, do konca roka 2024 v celkovej alokácii 3 346 713 eur). Spolufinancovanie zo strany SR bude prebiehať v rokoch 2025 a do jún 2026 na základe predložených aktivít.

⁷² Podporu vyčíslili analytici SBA na základe <https://www.health.gov.sk/?Plan-obnovy-a-odolnosti>

Tab. č. 28: **BSK: vyčerpaná podpora MSP v oblasti BRDS v r. 2024**

Dotačný program Bratislavského samosprávneho kraja	Výška reálneho čerpania v r. 2024	Počet podporených MSP
Bratislavská regionálna dotačná schéma	114 900 eur	41

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od BSK

Trnavský samosprávny kraj v roku 2024 vyčlenil v rámci dvoch výziev celkovo 850.000 eur zo svojho rozpočtu na podporu podnikateľských subjektov pôsobiach na svojom území.

Konkrétne sa jednalo o nasledujúce výzvy:

- Výzvu Trnavského samosprávneho kraja č. 1/FoRT/2024 na predkladanie žiadostí o grant v rámci programu „Fond na rozvoj Trnavského kraja“, v rámci ktorej bolo z rozpočtu TTSK vyčlenených celkovo 400.000 eur,
- Výzvu Trnavského samosprávneho kraja č. 1/2024 na predkladanie žiadostí o dotáciu v rámci programu „Podpora aktivít organizácií na území Trnavskej župy“, v rámci ktorej bolo z rozpočtu TTSK vyčlenených celkovo 450.000 eur,

V rámci spomínaných programov boli oprávnenými žiadateľmi najmä právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území TTSK alebo ktorí pôsobia, vykonávajú činnosť na území TTSK, alebo poskytujú služby obyvateľom TTSK, prípadne boli výzvy zamerané na podporu podnikania a zamestnanosti na území TTSK.

4.2.2 Bankové úvery/pôžičky

Bankové úvery a pôžičky predstavujú samostatnú problematiku podpory podnikateľského prostredia. Ekosystém podpory prostredníctvom cudzích zdrojov by sa v zásade dal rozdeliť na dve hlavné kategórie – štátnych inštitúcií a súkromného sektora. Na jednej strane podporu prostredníctvom bankových úverov realizujú štátne banky, či už SZRB alebo Eximbanka, prípadne Slovak Investment Holding. Táto podpora je z pohľadu metodiky celá zaradovaná do verejnej podpory a preto ju započítavame celú.

Na strane druhej existuje široká ponuka bánk, ktoré poskytujú cudzie financovanie. Do Správy o stave MSP sme však zaradili len také produkty komerčných bánk, ktoré súvisia s podporou poskytovanou z verejných zdrojov. Ide preto najmä o produkty, ktoré sú zaručené niektorou zo záruk alebo na strane druhej o produkty, ktoré banky poskytujú na preklopenie časového nesúladu medzi potrebou úhrady oprávnených výdavkov žiadateľa a refundáciou týchto prostriedkov zo strany EÚ. Typicky sa banky zameriavajú napríklad na sektor poľnohospodárstva.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. (SZRB) aj v roku 2024 pokračovala v podpore malého a stredného podnikania prostredníctvom ponuky svojich produktov (t. j. poskytovaním úverov; poskytovaním bankových záruk na úvery; poskytovaním vkladových produktov pre podnikateľov; poskytovaním elektronického bankovníctva). Banka v roku 2024 schválila 551 (o 2 %, resp. 11 medziročne viac) priamych úverov pre MSP v celkovom objeme 109,09 mil. eur (medziročne o cca 7 % menej), pričom priemerná výška úveru bola 197,98 tis. eur. Objem poskytnutých (čerpaných) priamych úverov dosiahol výšku 127,18 mil. eur. Stav portfólia priamych úverov bez vplyvu amortizácie bol ku koncu roku 2024 vo výške 371,91 mil. eur.

Tab. č. 29: SZRB: priame úvery poskytnuté pre MSP v r. 2024

Ukazovateľ	Objem v eur	Počet
Poskytnuté úvery pre MSP	127 178 177 eur	1 325

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SZRB

Exportno-importná banka Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR) ako priamy nástroj štátu na podporu exportu podporuje slovenských exportérov prostredníctvom svojich finančných produktov, ktorými sú najmä úvery, záruky a prostredníctvom poistenia. Špeciálne sa zameriava aj na poradenstvo v oblasti zahraničného obchodu. Tieto komplexné služby sú určené všetkým kategóriám vývozcov, teda malým, stredným aj veľkým podnikom.

Klienti segmentu MSP najviac využívali investičné úvery na nákup a modernizáciu technológie a súvisiacej infraštruktúry, pričom vysoký podiel tvorili úvery na financovanie investícií v zahraničí ako aj úvery na podporu vývozu so splatnosťou do dvoch rokov (predexportné financovanie), čo im umožnilo realizovať konkrétne vývozné kontrakty, a to aj v prípadoch ich slabšieho finančného ratingu. Financovanie pracovného kapitálu v súvislosti s realizáciou jednotlivých vývozných kontraktov prostredníctvom predexportného, ako aj prostredníctvom priameho úveru na pohľadávky z vývozu, ostávalo pre mnohé podniky zo segmentu MSP jedinou cestou, ako preniknúť na zahraničné trhy a realizovať vývozný kontrakt.

Reálne čerpanie úverov za rok 2024 (pre 142 podporených MSP) predstavovalo 54,5 mil. eur. Štruktúru pohľadávok Eximbanky (celkovo) interpretujeme v nasledovnej tabuľke.

Tab. č. 30: EXIMBANKA SR: priame úvery poskytnuté pre MSP – štruktúra pohľadávok k 31.12.2024

Bankové produkty	MSP	
	Hodnota v tis. eur	Podiel v %
Investičné úvery	18 466	14,33 %
Priame vývozné úvery na podporu exportu so splatnosťou do 2 rokov	52 159	40,48 %
Priame vývozné úvery na financovanie investícií v zahraničí	57 020	44,25 %
Úvery na podporu udržania prevádzky – COVID úvery	713	0,55 %
Energetické úvery	507	0,39 %
Spolu	102 347	100 %

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od EXIMBANKA SR

Slovenská sporiteľňa, a. s. (SLSP) poskytovala pre MSP a začínajúcich podnikateľov a podnikateľky v roku 2024 rôzne úverové programy v spolupráci s medzinárodnými, ako aj tuzemskými finančnými inštitúciami. SLSP financuje začínajúcich podnikateľov a podnikateľky rôznymi spôsobmi ⁷³.

⁷³ SLSP financuje začínajúcich podnikateľov a podnikateľky rôznymi spôsobmi (predschválené prevádzkové financie; úvery alebo kombinácie úverov). Začínajúci podnikatelia **môžu** v SLSP navyše bezplatne prekonzultovať svoje podnikateľské plány a svoje predpoklady na podnikanie so špecialistami banky; využiť špeciálne záručné programy, získať zvýhodnený úrok o 1,00 % ročne lacnejší za bezproblémové splácanie svojich úverov po dobu 12 mesiacov a ušetriť na poplatkoch za predčasné splatenie úveru a zmenu zmluvných podmienok; mať vedenie

Úvery pre SME a MidCaps s podporou EIB z Úverovej linky EIB podpísanej v lete 2023, sú Slovenskou sporiteľňou, a.s. poskytované pod názvom Zvýhodnený úver z programu EIB. Sú určené na financovanie nových investičných projektov, opatrení v oblasti klímy a environmentálnej udržateľnosti a prevádzkových potrieb Malých a stredných podnikov a MidCap klientov zamestnávajúcich do 3000 zamestnancov. Výška splátkového úveru so splatnosťou minimálne 2 roky je od 100-tisíc eur do 12,5 milióna eur.

SLSP týmto úverovým produktom financuje projekty s maximálnou výškou celkových nákladov do 25 mil. eur, s požiadavkou ich ukončenia do 3 rokov od začiatku realizácie. Ak je projekt financovaný s finančnou podporou EÚ, súčet sumy úveru s podporou EIB a finančnej podpory EÚ nesmie nikdy presiahnuť 100% nákladov na projekt. Pre projekt s predpokladom environmentálnych, klimatických a/alebo sociálnych rizík, musí byť banke predložená Správa o posúdení vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment - EIA) alebo vydané rozhodnutie príslušného orgánu, že EIA sa nevyžaduje.

Minimálne 20% z celkového objemu poskytnutých úverov smeruje na zelené investície alebo budú poskytnuté „zeleným podnikom, ktorých viac ako 90 % ročných príjmov počas predchádzajúceho fiškálneho roka pochádza pochádzať z činnosti spĺňajúcej príslušné kritériá zelených investícií. Pre tieto zelené úvery banka poskytuje úrokové zvýhodnenie vo výške minimálne 0,25% p.a.

Splátkový úver InvestEU je určený na investície MSP a podnikov do 500 zamestnancov (Small MidCaps), ktoré prispievajú k ekologickej a udržateľnej transformácii európskeho hospodárstva. Podporuje tiež investície zamerané na zlepšenie prístupnosti služieb, produktov a infraštruktúry a na rozvoj asistenčných technológií a priestorov zákazníkov a zamestnancom so zdravotným postihnutím.

Úvery, ktoré napĺňajú kritériá oprávnenosti prijemcu, financovania a projektu definované programom InvestEU Udržateľnosť sú poskytované so zníženými požiadavkami na materiálne zabezpečenie a so zníženou úrokovou sadzbou. Za záruku InvestEU je platený poplatok, ktorý nie je možné odpustiť.

Tab. č. 31: **SLSP: Špeciálne úverové programy poskytnuté pre MSP v r. 2024**

Úverové programy	Celkový objem podpory MSP (v eur)	Počet podporených MSP
Úver so zvýhodnenou úrokovou sadzbou s podporou EIB	11 988 073,98	17
Úver so zárukou InvestEU na podporu udržateľnosti	35 000	1
Úver so zárukou InvestEU Microfinance	3 773 918	91

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SLSP

Slovenská sporiteľňa, a. s. (SLSP) poskytovala mikro, malým a stredným podnikateľom rôzne úverové a záručné programy v spolupráci s medzinárodnými, ako aj tuzemskými finančnými inštitúciami. Okrem financovania, ktoré im poskytuje na základe merateľných výsledkov, napr. aktívne obraty na účte, účtovné výkazy, naďalej systematicky podporuje sociálne podniky, subjekty sociálnej ekonomiky a začínajúcich podnikateľov.

účtu na prvý rok podnikania bez poplatku a benefity navyše – napr. výhodný POS terminál alebo terminál v mobile bezplatne alebo za výhodnejších podmienok.

Začínajúci podnikatelia a subjekty sociálnej ekonomiky môžu v Slovenskej sporiteľni navyše (platí k 31.5.2025) okrem bezplatnej konzultácie biznis a finančného plánu využívať špeciálne portfóliové záruky (napríklad Invest EU Microfinance), ktoré robia splátkové úvery oveľa dostupnejšie, napríklad dlhšia splatnosť istiny, nižšia úroková sadzba, príspevok na úroky, využívať zvýhodnený úrok o 1,00 % ročne na splátkovom úvere na obdobie nasledujúcich 12 mesiacov za bezproblémové splácanie svojich úverov a poplatkov po dobu 12 mesiacov, šetriť na poplatkoch, nakoľko predčasné splatenie úveru a zmena zmluvných podmienok je pre nich bez poplatku, mať vedený Podnikateľský účet pre živnostníkov a SZČO navždy zadarmo a Business účet pre eseročky a iné právne formy podnikania na 1 rok podnikania bez poplatku. Neziskové organizácie a subjekty sociálnej ekonomiky môžu mať Bežný účet pre neziskový sektor na 2 roky bez poplatku, využívať terminál v mobile bezplatne na rok alebo POS terminál za zvýhodnených podmienok, výhodne poistiť svoj firemný majetok a zodpovednosť za škodu a využívať stále najširšiu sieť kamenných pobočiek na Slovensku.

Všeobecná úverová banka, a.s. (VÚB) poskytovala v roku 2024 na podporu MSP na Slovensku úvery z rôznych zdrojov. Z verejných zdrojov je podporený:

Úvery zo zdrojov Európskej investičnej banky (EIB)

Všeobecná úverová banka, a.s. v roku 2024 financovala projekty zo zostávajúcich zdrojov úverovej linky, ktorá bola podpísaná v roku 2023 s Európskou investičnou bankou Luxemburg (ďalej EIB).

Úverové prostriedky sú určené pre malé a stredné podniky, veľké korporácie, mestá a obce. Klienti môžu nové zdroje čerpať formou investičného úveru alebo leasingu.

Investičné úvery zo zdrojov EIB sú určené na podporu regionálneho rozvoja, sú zamerané na podporu odvetví ako životné prostredie, infraštruktúra, rozvoj vedomostnej ekonomiky a spoločnosti, efektívne využívanie energií, zdravotníctvo a vzdelávanie.

Firmy môžu z úveru financovať napríklad výstavbu výrobných hál, zariadení a nákup technológií. Hlavným benefitom, ktorý môže klient získať prostredníctvom financovania zo zdrojov EIB, je výhodná úroková sadzba. Financovanie úveru je možné kombinovať s VÚB zdrojmi a EÚ fondami.

V priebehu roka 2024 financovala VÚB, a.s. zo zdrojov EIB 31 projektov malých a stredných podnikov do 250 zamestnancov v celkovom objeme 31 324 120 eur.

Financovanie bolo klientom poskytnuté prostredníctvom investičných úverov a finančného lízingu. Zdroje boli využité na výstavbu skladových a výrobných hál, obchodných priestorov, nákup technológií, rozvoj podnikania a zelené projekty.

Tab. č. 32: VÚB: úverové linky poskytnuté pre MSP v r. 2024

Úverové linky	Celkový objem podpory MSP
Úverová linka od EIB	31 324 120 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od VÚB

Československá obchodná banka, a.s. (ČSOB) podporila 487 MSP prostredníctvom InvestEU Záručný program na udržanie a podporu konkurencieschopnosti MSP v EÚ, rast zamestnanosti a udržateľnosti hospodárstva EÚ v environmentálnej a klimatickej oblasti v celkovej výške 35 688 582,82 eur.

ČSOB poskytla v r. 2024 aj špeciálny produkt Agroúver (Program rozvoja vidieka), v rámci ktorého bola celková podpora 14 406 078 eur⁷⁴.

Tab. č. 33: ČSOB: úverové linky poskytnuté pre MSP v r. 2024

Úverové linky	Celkový objem podpory MSP
InvestEU Fond založený EÚ	35 838 582,82 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od ČSOB

Unicredit Bank a. s. poskytol v roku 2024 podporu prostredníctvom nástroja EIF Invest EU.

Banka v roku 2024 poskytla 17 takýto produktov pre MSP (stredný podnik), vo výške 21,5 mil. eur.

Tab. č. 34: UniCredit: úverové linky so zárukou poskytnuté pre MSP v r. 2024

Úverové linky	Celkový objem podpory MSP (eur)	Počet podporených podnikov
Úvery v spolupráci s Európskym investičným fondom (EIF)	21 478 727 eur	17

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od UniCredit

Slovak Business Agency realizuje **Mikropôžičkový program**, ktorý je určený malým podnikateľom zamestnávajúcim do 50 zamestnancov. Mikropôžičku je možné použiť na obstaranie hnutel'ného a nehnuteľného investičného majetku, rekonštrukciu prevádzkových priestorov, ako aj na nákup potrebných zásob, surovín či tovaru a iné investičné projekty. Minimálna výška mikropôžičky je 2 500 eur a maximálna výška je 50 000 eur.

V sledovanom roku 2024 bolo poskytnutých 29 mikropôžičiek v objeme 583 500 eur, pričom od začiatku realizácie Mikropôžičkového programu bolo poskytnutých 2 534 mikropôžičiek vo výške za viac ako 48,5 mil eur.

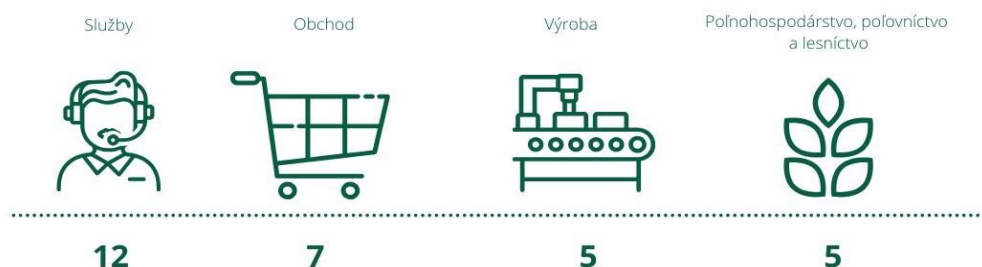
Tab. č. 35: SBA: poskytnuté mikropôžičky pre MSP z Mikropôžičkového programu v r. 2023

Úverové linky	Celkový objem podpory MSP (eur)	Počet podporených MSP
Mikropôžičkový program	583 500 eur	29

Zdroj: SBA

⁷⁴ V podkladoch nedošlo k špecifikácii veľkostnej kategórie, avšak na základe podkladov z predošlých rokov sme určili, že všetko bola podpora pre MSP.

Obr. č. 3: SBA: poskytnuté mikropôžičky pre MSP v r. 2024 z pohľadu odvetví

Zdroj: SBA

4.2.3 Rizikový kapitál

Slovak Investment Holding, a. s. podporu realizoval prostredníctvom schémy Venture to venture fund vo výške 30,17 mil. eur.

Tab. č. 36: SIH: rizikový kapitál poskytnutý pre MSP v r. 2024

Nástroj rizikového kapitálu	Celkový objem podpory MSP
Rizikový kapitál	30 169 000 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SIH

Slovak Business Agency realizuje podporu rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností) prostredníctvom špecializovanej dcérskej spoločnosti **Národný holdingový fond, s.r.o.**

Dlhodobým poslaním spoločnosti je usmerňovanie činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR, zhodnocoval sa objem finančných prostriedkov jednotlivých fondov a dosiahnuté zisky sa používali na realizáciu dlhodobého cieľa podpory malých a stredných podnikov. V roku 2024 boli prostredníctvom spoločnosti **Národný holdingový fond** spravované nasledovné fondy:

- Fond inovácií a technológií, a. s.,
- Slovenský Rozvojový Fond, a. s.,
- Eterus Capital, a.s. Pôvodne /Slovenský rastový kapitálový fond, a. s./

V sledovanom roku 2024 nebola prostredníctvom vyššie uvedených spravovaných fondov schválená žiadna výška investícií. Fond inovácií a technológií, a.s. v roku 2024 nezrealizoval žiadnu novú investíciu, nakoľko ani jeden z posudzovaných projektov v plnej miere nespĺňal investičné kritériá. Na investičnú činnosť fondu mal vplyv aj plánovaný koniec investičného obdobia spoločnosti v marci 2025.

4.3 Nepriama forma podpory pre MSP

4.3.1 Bankové záruky

Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. v 2024 schválila 40 záruk v celkovom objeme 12,03 mil. eur, z čoho cca 14,0 % tvorili rýchle záruky za úvery komerčných bánk. Objem poskytnutých záruk dosiahol výšku 12,03 mil. eur, pričom priemerná výška poskytnutej

záruky bola 300,87 tis. eur. Celková výška portfólia bankových záruk k 31.12.2024 bola 23,17 mil. eur.

Tab. č. 37: SZRB: bankové záruky pre MSP v r. 2024

Obdobie	2024	
Ukazovateľ	Objem v eur	Počet
poskytnuté	12 034 660	40
z toho		
rýchle záruky	1 688 000	17
ostatné	10 346 660	23
schválené	12 034 660	40
portfólio	23 170 840	249

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od SZRB

Exportno-importná banka Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR) pokračovala v roku 2024 v poskytovaní záručných programov. K 31.12.2024 evidovala EXIMBANKA SR vystavené bankové záruky pre segment MSP v hodnote 8 752 tis. eur.

Tab. č. 38: EXIMBANKA SR: záručný program poskytnutý pre MSP v r. 2024

Záručné nástroje	Celkový objem podpory MSP
Vystavené bankové záruky v segmente MSP	8 752 000 eur

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od EXIMBANKA SR

4.3.2 Iné (poradenstvo a služby)

Slovak Business Agency, ako kľúčová špecializovaná inštitúcia z hľadiska podpory MSP na Slovensku pokračovala v roku 2024 vo svojich aktivitách. Aktivity SBA však boli do značnej miery ovplyvnené dobehom európskych fondov v roku 2023 a preto ich objem oproti minulosti bol menší. Rok 2024 sa niesol v znamení príprav nových podporných programov pre MSP, z ktorých väčšina bola spustená v roku 2025.

V nasledujúcej časti je bližšie špecifikovaná podpora určená malým a stredným podnikom, ako aj FO - nepodnikateľom.

Medzinárodné projekty

Projekt „Lost Millennials“

Na často opomínanú skupinu mladých ľudí vo veku 25-29 rokov, ktorí sú nezamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave (25+ NEETs) sa zameriava projekt Lost Millennials - Transnational research network for the evaluation of initiatives targeting 25+ NEETs, ktorý sa začal v novembri 2021 a jeho aktivity trvali 27 mesiacov. SBA bola v rámci projektu súčasťou 13 členného konzorcia združujúceho 13 partnerov z 13 rôznych krajín.

Hlavným cieľom projektu bolo prispieť k úspešnej integrácii 25+ NEETs na trh práce prostredníctvom zvyšovania vedomostí o účinkoch iniciatív pôsobiach v oblasti zamestnanosti, budovaním siete stakeholderov, vypracovaním dopadových štúdií, čo zároveň malo za cieľ zlepšovať kvalitu zásahov na trhu práce.

Začiatkom roka 2024 boli v rámci projektu dokončené všetky jeho plánované výstupy. Završením projektových aktivít na Slovensku bola Národná konferencia, ktorá sa uskutočnila 16.01.2024 v priestoroch SBA za účasti zástupcov štátnej správy, samosprávy, expertov v oblasti hodnotenia zamestnanosti i projektových partnerov z Rakúska a Poľska. Konferencia bola organizovaná v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a bola zameraná na tému aktivácie znevýhodnených skupín na Slovensku. Podujatie zároveň poskytlo priestor na odprezentovanie výsledkov dvojročných výskumných aktivít projektu, ktorý sa v rámci Slovenska sústredil najmä na aktivačné práce. Na konferencii tiež odzneli informácie o dostupnosti aktívnych opatrení trhu práce pre ľudí z marginalizovaných rómskych komunít, ako aj o význame sociálnej ekonomiky a formách aktivácie dlhodobo nezamestnaných v Rakúsku. Po dokončení všetkých aktivít bol tento výskumný projekt 31.01.2024 oficiálne ukončený.

Všetky informácie o zrealizovaných aktivitách ako aj o výstupoch projektu sú dostupné na stránke projektu <https://lostmillennials.eu/>.

Projekt bol financovaný Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom prostredníctvom grantov EEA and Norway Grants Fund for Youth Employment (granty EHP a Nórska pre zamestnanosť mládeže).

Projekt GREEN

Hlavným cieľom projektu GREEN bolo prostredníctvom interdisciplinárnej európskej spolupráce odborníkov vytvoriť súbor vzdelávacích materiálov, ktoré majú pripraviť manažment miestnej a regionálnej verejnej správy, malé a stredné podniky, či iné zainteresované strany na prípravu implementácie akčných plánov vychádzajúc z Európskej zelenej dohody a iniciatívy Nový európsky

Bauhaus.

Medzi konkrétne výstupy projektu GREEN zameraných na podporu klimaticky neutrálnych praktík tak vo verejnej správe, ako aj v podnikoch patrí:

GREEN Tréning pozostávajúci zo 6 vzdelávacích modulov:

- Úvod do vzdelávacieho programu GREEN
- Európska zelená dohoda
- Klimaticky neutrálne aktivity a udržateľné stratégie súvisiace s Európskou zelenou dohodou a iniciatívou NEB
- Iniciatíva Nový európsky Bauhaus a možnosti jej implementácie
- Tvorba projektu podľa princípov Nového európskeho Bauhausu - životný cyklus projektu a opis jednotlivých fáz
- Spoločná komunikácia a tvorba medzi sektormi - etika zdieľania vrátane 12 inšpiratívnych príkladov praxe

GREEN Digitálny nástroj Canvas, ktorý vás prevedie hlavnými krokmi pri príprave akčného plánu, tak, aby spĺňal kritéria ekonomickej, sociálnej, ako aj environmentálnej udržateľnosti.

GREEN Príručku pre trénerov

Začiatkom roka 2024 projektoví partneri z Rumunska, Grécka, Španielska, Islandu a Slovenskej republiky finalizovali výstupy vrátane prekladov všetkých materiálov do piatich jazykov. Následne sme na Slovensku zorganizovali dve podujatia - Multiplier Eventy, jedno v Bratislave a druhé v Leviciach, kde sme stakeholderom predstavili hlavné

výstupy projektu, ich využitie, vrátane interaktívnej časti pre študentov a odborných vstupov slovenských expertov na tému Nový európsky Bauhaus. Projektové výstupy prešli pilotným testovaním v každej partnerskej krajine prostredníctvom zberu dotazníkovej a ústnej spätnej väzby, ktoré boli následne vyhodnotené a zapracované.

Všetky informácie o realizovaných aktivitách ako aj o výstupoch projektu sú dostupné na webovej stránke projektu: <http://green.paigar.es/>.

Projekt GREEN bol spolufinancovaný z programu Erasmus+ Európskej komisie a jeho realizácia prebiehala od februára 2022 do konca apríla 2024.

Projekt „Plastic Value“

Projekt PlasticValue bol zameraný na podporu využitia plastového odpadu v podnikoch, ktoré generujú plastový odpad vo veľkých množstvách. Cieľom projektu bolo prostredníctvom spolupráce a prepájania takýchto podnikov s odborníkmi v oblasti spracovania plastového odpadu, zástupcami kreatívneho priemyslu a prostredníctvom šírenia príkladov dobrej praxe zvýšiť mieru materiálovej efektívnosti v podnikoch a znížiť náklady na spracovanie plastového odpadu.

V roku 2024 pracovala SBA na finalizácii jazykových mutácií projektových výstupov a ich šírení aby sa dostali do povedomia a využívania čo najširšiemu publiku. S týmto zámerom SBA zorganizovala podujatie PlasticValue Multiplier 15.2.2024, ako súčasť prvého Cirkulárneho summitu na Slovensku, ktorého hlavným cieľom bolo podporiť tému cirkularity medzi zástupcami malých a stredných podnikov (MSP). Predstavené boli ukážky, rovnako ako výsledky PlasticValue. Multiplikačné podujatie, ktoré pôsobilo ako katalyzátor ďalšieho šírenia, povzbudilo účastníkov, aby sa o získané poznatky podelili so svojimi sieťami, čím sa rozšíril dosah a vplyv výsledkov projektu. Počas podujatia bola zaznamenaná široká rozmanitosť účastníkov, ako napríklad odborníci a praktici pôsobiaci v oblastiach súvisiacich s inováciami, výrobou a transformáciou, ako aj MSP, ktoré hľadali poznatky a možnosti spolupráce.

Odborné výstupy, vzdelávacie materiály ako aj podporné materiály pre tvorcov politik, vzdelávacie inštitúcie či odbornú verejnosť sú dostupné na webovej stránke projektu <https://plasticvalue.eu/> a v časti Skill UP <https://plasticvalue.eu/coursesp/?lang=sk>, kde sa recipient zoznámí s uceleným programom a možnosťami pre zhodnocovanie plastového odpadu aj v jeho podniku.

Projekt PlasticValue bol spolufinancovaný programom Erasmus+ v rámci kľúčovej aktivity 2 – strategické partnerstvá a jeho realizácia prebiehala od marca 2022 do konca februára 2024.

Projekt „Joint University and Small and medium sized enterprises (SME) Training (JUST)“

Cieľom projektu bol preklenúť nesúlady medzi svetom vzdelávania a praxe spojením univerzít, inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, malých a stredných podnikov (MSP) vytvorením spoločných, relevantných a aktuálnych študijných programov v oblasti podnikateľských zručností.

Projekt JUST vyvinul inovačné nástroje na sprostredkovanie udržateľnej spolupráce medzi vysokoškolskými inštitúciami a MSP. Projekt vytvoril strategické partnerstvá pre vyššie vzdelávanie a zapájal 9 partnerov z 5 európskych krajín (Slovensko, Španielsko, Taliansko,

Slovensko a Belgicko). Na Slovensku realizovala projekt Slovak Business Agency spolu s Univerzitou Komenského Bratislava. Našou cieľovou skupinou boli univerzity, MSP pôsobiace v rôznych sektoroch a študenti 18+, ktorí budú po ukončení štúdia hľadať uplatnenie na pracovnom trhu.

V roku 2024 sme úspešne ukončili pilotné testovanie vzdelávacích materiálov, tréning študentov a finalizáciu odporúčaní pre ďalšiu podporu spolupráce medzi univerzitami a MSP. SBA v tomto roku nadviazala strategickú spoluprácu počas pilotného testovania a validácie vzdelávacích materiálov rôznych jazykových a kultúrnych prostredí pre študentov s Ekonomickou univerzitou v Bratislave, Vysokou školou aplikovanej psychológie, spoločnosťou FLASH Consulting s. r. o., Impact Nation Institute, Slovenským združením podnikateliek a manažérok a Smart Cluster – StartUP HUB. SBA ďalej v spolupráci so slovenským partnerom UNIBA vytvorila priestor pre odborný dialóg so študentmi počas záverečného podujatia na tému „Spolupráca vysokých škôl a biznisu a príprava na svet práce“, ktoré sa konalo dňa 24.4.2025, Cieľom podujatia bolo posilniť väzby medzi akademickou obcou i svetom podnikania a diskutovať o spolupráci a príprave na budúce profesijné výzvy. Záverečné stretnutie projektových partnerov za účasti zástupcu SBA sa uskutočnilo dňa 6.6.2024 v meste Nova Gorica, Slovinsko.

Viac informácií o projekte a projektových výstupoch sú verejne dostupné na platforme JUST, ktorá je k dispozícii bezplatne online na odkaze <http://www.just-training.eu/>. Realizácia projektu bola úspešne ukončená a s cieľom zviditeľniť projekt v širšej komunite boli výsledky projektu zverejnené aj na platforme EPRP a správa o projekte bola zdieľaná na platforme EPALE.

Projekt bol financovaný Európskou komisiou prostredníctvom programu Erasmus+. Realizácia projektu prebiehala v období 1.1.2022 - 30.6.2024.

Projekt RE-FEM - „Upskilling pathways for REsiliency in the post-Covid era for FEMale Entrepreneurs“

Ženy podnikateľky stále tvoria iba 1/3 podnikateľov v členských štátoch EÚ, pričom pandémia COVID-19 zhoršila ich situáciu pri udržiavaní ich podnikov a spôsobila ďalšie problémy pri zosúladzovaní pracovného a súkromného života. Aj preto sa v novembri 2022 začal projekt RE-FEM – „Upskilling pathways for REsiliency in the post-Covid era for FEMale Entrepreneurs“, ktorý je zameraný na pomoc ženám podnikateľkám, financovaný zo zdrojov Európskej únie prostredníctvom programu Erasmus+.

Vďaka projektu získajú podnikateľky, ako aj škoolitelia a mentori z oblasti podpory podnikania a vzdelávania dospelých ľahko dostupné vzdelávanie a školiace nástroje, ktoré môžu bezplatne využívať vo svojej praxi.

Začiatkom roka 2024 bola v rámci projektu prostredníctvom platformy LinkedIn vytvorená medzinárodná komunita RE-FEM Networking Group združujúca podnikateľky z rôznych krajín, ale aj mentorov/trénerov i všetkých, ktorí sa zaujímajú o tému rozvoja podnikania žien a tému odolnosti.

Počas roka 2024 sa zároveň zavŕšila príprava vzdelávacích materiálov pre trénerov/mentorov/škooliteľov pôsobiacich v oblasti vzdelávania dospelých v podobe tréningového materiálu, ako aj vzdelávacích materiálov pre podnikateľky, ktoré boli vyvinuté na základe predchádzajúceho výskumu uskutočneného počas prvého roku projektu. Pripravené materiály boli v prvej polovici roka 2024 otestované počas 2 pilotných podujatí

s trénermi/mentormi a podnikateľkami. Koncom roka boli zahájené práce na vývoji online vzdelávacej platformy, ktorá bude združovať všetky dôležité materiály zozbierané i vyvinuté v rámci projektu pre podnikateľky a trénerov/mentorov.

Všetky informácie spolu s materiálmi sú dostupné na stránke [projektu](#) ako aj na stránke [SBA](#).

Trvanie projektu: 01.11.2022 – 31.10.2025

Projekt WE.Circular - Boosting digital and industrial capacity for sustainable circular transition of women entrepreneurs in the Danube Region

**Interreg
Danube Region**

Co-funded by
the European Union

Hlavným cieľom projektu WE.Circular je zlepšiť digitálne a podnikateľské zručnosti podnikateliek v oblasti prechodu k cirkulárnej ekonomike, resp. obehovému hospodárstvu.

Zámerom projektu je aj pripraviť stakeholderov tak, aby nadobudli potrebné zručnosti na rozvoj a implementáciu stratégií

podporujúcich ženy-podnikateľky z dunajského regiónu pri prechode na Priemysel 4.0, pričom tieto stratégie budú zároveň rešpektovať princípy cirkulárnej ekonomiky. Aj preto sme už v úvodnej fáze začali s **budovaním partnerstiev**, konkrétne formovaním tzv. *národnej skupiny stakeholderov*, zameranej na prepájanie odborníkov, výskumníkov, podnikateľského sektora, verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti. Cieľom tejto skupiny je vytvoriť priestor na prenos znalostí a skúseností naprieč sektormi a regiónmi v rámci tzv. štvornásobnej špirály spolupráce (quadruple helix).

V prvej polovici roka 2024 sme zároveň začali s prácou na **národnej analýze potrieb a nedostatkov zručností (National Skills Gaps and Needs Analysis - Slovakia)**, ktorá bola zameraná na identifikáciu špecifických bariér a príležitostí v kontexte prechodu Slovenska na inovatívnejšiu, digitálnu a obehovú ekonomiku. Detailným preskúmaním aktuálneho stavu sme sa usilovali definovať konkrétne potreby a navrhnuť strategické intervencie, ktoré by posilnili postavenie podnikateliek v oblastiach obehového hospodárstva, inteligentnej špecializácie (S3) a Priemyslu 4.0.

Národné analýzy z 12 krajín následne poskytli podklad pre vypracovanie **komplexnej nadnárodnej analýzy potrieb a zručností (Transnational Skills Needs and Gaps Analysis)**. Táto syntetická správa zhodnotila aktuálnu situáciu podnikateliek v dunajskom regióne a ich špecifické potreby pri prechode na cirkulárnu a digitálnu ekonomiku.

Tretím analytickým výstupom, na ktorom sme pracovali, bol **prehľad politik a legislatívneho rámca (Report from the Policy Analysis)**. Táto analýza mapovala súčasný stav podpory ženského podnikania v súvislosti s prechodom na obehové hospodárstvo v 12 krajinách dunajského regiónu. Cieľom správy bolo poskytnúť partnerom projektu a relevantným stakeholderom prehľad o aktuálnych politických a legislatívnych opatreniach, ktoré ovplyvňujú možnosti podnikateliek v oblasti cirkulárnej transformácie.

V závere roka 2024 sme intenzívne pripravovali podporné materiály, metodickú dokumentáciu a technické zázemie pre spustenie **inovačnej súťaže pre ženy podnikateľky**. Súťaž bola oficiálne vyhlásená v decembri 2024 vo všetkých 12 partnerských krajinách dunajského regiónu.

Viac o projekte a jeho novinkách môžete sledovať na [webovej stránke projektu](#), sociálnych sieťach [LinkedIn](#), a [Facebook](#) a na stránke [SBA](#).

Projekt je realizovaný s podporou Európskej únie v rámci programu Interreg Danube Region, spolufinancovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a jeho realizácia prebieha od 01.01.2024 do 30.06.2026.

Projekt Danube4SEecosystem - Enhancing the development of Social Economy by engaging Local Public Authorities in the Social Enterprises supporting Ecosystem for a more inclusive Labor Market in the Danube Region

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

Danube4SEecosystem

Hlavným cieľom projektu je spoločne rozvíjať inšpiratívne politiky pre sociálne podniky prostredníctvom zapojenia miestnych verejných orgánov do ekosystému ich podpory, za účelom zvýšenia inkluzívnej zamestnanosti v podunajskej oblasti. Zároveň sa budeme snažiť prispieť k podpore udržateľného fungovania sociálnych

podnikov.

Cieľovými skupinami sú miestne orgány verejnej správy, malé a stredné podniky, organizácie na podporu podnikania, regionálne a národné orgány verejnej správy, záujmové skupiny, vrátane mimovládnych organizácií, vysokoškolské a výskumné organizácie.

Projekt realizuje 10 partnerov z 9-tich krajín Dunajského regiónu: Rumunsko, Maďarsko, Slovensko, Chorvátsko, Česká republika, Rakúsko, Srbsko, Slovinsko, Bosna & Hercegovina.

V roku 2024 SBA prepájala a aktívne spolupracovala s aktérmi v oblasti sociálneho podnikania a zapájala ich do realizácie projektových aktivít a výstupov. SBA spolu s partnermi realizovala prieskum, do ktorého sa za Slovensko zapojilo 72 respondentov. Prieskum bol zameraný na mapovanie kľúčových potrieb a výziev sociálnych podnikov, pričom sme vyhodnocovali hlavné ciele: posúdenie úrovne zručností v prostredí sociálnych podnikov, identifikáciu chýbajúcich/potrebných zručností a hodnotenie výrazných rozdielov zručností v sektore sociálnej ekonomiky v Dunajskom regióne. Na základe výstupov prieskumu a identifikovaných tém vzdelávania, o ktoré sociálne podniky a samosprávy prejavili záujem, sme začali vytvárať kurikulá vzdelávacieho programu budovania kapacít Danube4SEecosystem pre udržateľné a odolné sociálne podniky a miestne orgány verejnej správy, založený na prístupe mikrovzdelávania. SBA tiež spolupracovala na tvorbe inovatívnej a inkluzívnej digitálnej vzdelávacej platformy, na ktorej bude vzdelávací program bezplatne dostupný. SBA tiež identifikovala príklady dobrej praxe spolupráce samospráv a sociálnych podnikov, ktoré boli spísané do medzinárodného katalógu a prezentované aj počas medzinárodnej študijnej návštevy organizovanej v decembri 2024. SBA pripravila plán pilotnej aktivity projektu a lokálny akčný plán.

Viac o projekte a jeho novinkách môžete sledovať na [webovej stránke projektu](#), sociálnych sieťach [LinkedIn](#), [Facebook](#), [Youtube](#) na stránke [SBA](#).

Projekt je realizovaný s podporou Európskej únie v rámci programu Interreg Danube Region, spolufinancovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Realizácia projektu prebieha v období 1.1.2024 - 30.6.2026.

Projekt SMEnergy - Service centers and transformation path for a bigger share of renewable energy use of SMEs

Ambíciou projektu SMEnergy je vytvoriť pilotnú sieť regionálnych znalostných a servisných centier na podporu energeticky náročných malých a stredných podnikov (MSP) pri urýchlňovaní prechodu na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, a to prostredníctvom nadnárodnej spolupráce a budovania kapacít

pre udržateľné využívanie energie.

Projekt SMEnergy prináša nové služby pre malé a stredné podniky, ktoré kombinujú znalosti z energetiky s poradenstvom šitým na mieru potrebám MSP. Do projektu je zapojené medzinárodné konzorcium 10 partnerov a 8 strategických partnerov z 8 krajín dunajského regiónu (Slovensko, Maďarsko, Rakúsko, Česko, Slovensko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko a Nemecko). Na Slovensku je strategickým partnerom Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA). Aktivita projektu sú zamerané na stanovenie spoločných budúcich služieb modelu SMEnergy, dizajn a pilotnú realizáciu aktivít SMEnergy, zabezpečenie udržateľnosti a využívania výstupov projektu SMEnergy.

V roku 2024 sa Slovak Business Agency aktívne podieľala na realizácii projektu. Vytvorili sme **strategickú skupinu stakeholderov**, zloženú zo zástupcov tvorcov politik, expertov, dodávateľov energií, podnikateľských organizácií, MSP a združení podporujúcich využívanie obnoviteľných zdrojov, ktorí sa zapojili do rozhovorov a stretnutí na národnej a medzinárodnej úrovni. Zorganizovali sme **2 národné stretnutia stakeholderov v Bratislave** a aktívne sme sa zúčastnili na kľúčových podujatiach projektu vrátane úvodného stretnutia v slovenskom meste Ptuj alebo konferencie SMEnergy a partnerského stretnutia v rakúskom Podersdorfe.

Hlavné výsledky za rok 2024:

vypracovanie metodického rámca a analýzy stavu v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na Slovensku, viac ako **40 odborných stretnutí** s partnermi, stakeholdermi a odbornou verejnosťou na regionalnej aj medzinárodnej úrovni, **workshopy a rozhovory** s cieľovými skupinami, ktoré priniesli príklady dobrej praxe a návrhy odporúčaní pre energetickú politiku a využívanie obnoviteľných zdrojov, aktívna **komunikácia a propagácia projektu** cez web, newsletter a sociálne siete SBA.

Projekt SMEnergy posilnil odbornú kapacitu SBA v oblasti energetiky a prispel k prepojeniu s relevantnými národnými a európskymi aktérmi, či vytvoreniu odborných výstupov, ktoré budú základom pre pokračovanie aktivít v ďalších fázach projektu v prospech MSP a zelenej transformácie. Viac o projekte a jeho novinkách môžete sledovať na [webovej stránke projektu](#), sociálnych sieťach [Facebook](#) alebo [LinkedIn](#) a na stránke [SBA](#).

Projekt je realizovaný s podporou Európskej únie v rámci programu Interreg Danube Region, spolufinancovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Realizácia projektu prebieha v období 1.1.2024 - 30.6.2026.

Projekt Circular DigiBuild - Boosting the uptake of emerging technologies in circular economy implementation in construction and buildings industry in Danube region to sustainably harness the twin transition for greener future

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

Circular DigiBuild

Hlavným cieľom projektu Circular DigiBuild je podporiť implementáciu inovatívnych a udržateľných postupov v stavebníctve prostredníctvom prenosu digitálnych inovácií v rámci koncepcie cirkulárnej ekonomiky (obehového hospodárstva), tvorby nových stratégií, akčných plánov a posilnenia inštitucionálnej

kapacity a zlepšenia legislatívneho rámca v dunajskom regióne. Realizáciou pilotných projektov a vypracovaním nových stratégií sa očakáva **zavedenie nových riešení do praxe a posilnenie schopností a zdrojov zapojených organizácií.**

Projekt podporuje prechod stavebníctva v krajinách pozdĺž Dunaja na udržateľnejší a digitálne prepojený model založený na princípoch obehového hospodárstva. Vzhľadom na komplexnosť tejto problematiky a potrebu posilniť povedomie o nej sme už v úvode začali **budovať partnerstvá**, tzv. „národné skupiny stakeholderov“, zamerané na prepájanie odborníkov, výskumníkov, firiem, verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti. Cieľom týchto partnerstiev je vytvoriť priestor na prenos inovácií naprieč sektormi a regiónmi v rámci tzv. štvornásobnej špirály spolupráce (quadruple helix).

Súbežne sme sa v prvej polovici roka 2024 zamerali na hlbšie pochopenie situácie v jednotlivých krajinách – vytvorili sme **spoločnú štúdiu** o pripravenosti stavebného sektora na digitálne a obehové inovácie. Táto štúdia prebehla vo všetkých 13 zapojených krajinách a zohľadnila aktuálne politiky, stratégie a potreby firiem. Prácu na štúdiu sprevádzali spoločné online workshopy a online webinár, v rámci ktorých sme zdieľali poznatky a konfrontovali ich s pohľadmi odborníkov z iných krajín. Výsledkom je štúdia, ktorá je zverejnená na stránke projektu.

Ďalej sme sa zapojili do **formovania medzinárodnej siete** pre podporu obehových inovácií v stavebníctve. Naša úloha spočívala najmä v zapájaní slovenských partnerov, firiem, klastra a ďalších odborných aktérov, do vznikajúcej siete, ktorá má spojiť aspoň 30 členov z 13 krajín. Výsledkom tohto procesu bolo podpísanie spoločného memoranda o porozumení, ktorého cieľom je znížiť bariéry pre inovácie a spoločným úsilím zlepšovať politiky a riešenia v oblasti digitalizácie a obehového hospodárstva v stavebníctve.

V druhej polovici roka 2024 sme sa aktívne podieľali na príprave medzinárodnej **správy o využiteľnosti tzv. disruptívnych technológií** – pokročilých digitálnych riešení s potenciálom zásadne ovplyvniť prístup k výstavbe a obnove budov. Správa vznikala na základe zberu poznatkov z krajín dunajského regiónu, online workshopov a tematického webinára, počas ktorého boli predstavené perspektívne technológie a nástroje s reálnym potenciálom pre budúce využitie.

Ďalším kľúčovým výstupom v roku 2024, bola **medzinárodná analýza** zameraná na preskúmanie a identifikáciu príležitostí pre zavádzanie riešení a inovácií obehového hospodárstva v stavebníctve v rámci dunajského regiónu. V rámci analytických prác sme sa venovali hodnoteniu relevantných stratégií, politik a finančných nástrojov s cieľom pripraviť odporúčania prispôbené špecifickým podmienkam jednotlivých krajín.

Viac o projekte a jeho novinkách môžete sledovať na webovej stránke projektu, sociálnych sieťach LinkedIn, a Facebook a na stránke SBA.

Projekt je realizovaný s podporou Európskej únie v rámci programu Interreg Danube Region, spolufinancovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a jeho realizácia prebieha od 01.01.2024 do 30.06.2026.

Projekt BURNOUT PREVENT - Enhancing Skills, Developing Innovative Service, Solutions and Policy Recommendations for Burnout Prevention, in CE Smart Specialization Sector

Interreg
CENTRAL EUROPE

Co-funded by
the European Union

BURNOUT PREVENT

Projekt Burnout Prevent sa zameriava na prevenciu vyhorenia a podporu duševného zdravia zamestnancov v krajinách strednej Európy. V súčasnom pracovnom prostredí – ovplyvnenom digitalizáciou, tlakom na výkon a zmenami v organizácii práce – je téma duševného zdravia čoraz dôležitejšia. Cieľom projektu je prispieť k systémovým

riešeniam, ktoré by pomohli vytvoriť zdravšie a udržateľnejšie pracovné podmienky.

V roku 2024 sme sa zapojili do tvorby porovnávacej analýzy politík v siedmich zapojených krajinách strednej Európy. Táto analýza sa zameriavala na to, ako jednotlivé krajiny legislatívne, ale aj prakticky riešia pracovné vyhorenie a iné psychické ťažkosti súvisiace s prácou. Mapovali sme napríklad právny rámec v oblasti duševného zdravia, existujúce nástroje prevencie a liečby, potenciálne riziká digitalizácie (napr. izoláciu či digitálnu závislosť), aj možnosti zavádzania nových štandardov ako napríklad ISO 45003. Venovali sme sa tiež iniciatívam na skracovanie pracovného času či zvyšovanie povedomia o téme medzi zamestnávateľmi, zamestnancami a verejnými inštitúciami.

Okrem analytickej časti sme sa ako Slovak Business Agency aktívne zapojili do budovania siete stakeholderov na Slovensku – odborníkov, organizácií aj zamestnávateľov, ktorí sa venujú duševnému zdraviu na pracovisku. Tieto kontakty pomáhajú nielen pri overovaní a komunikácii výstupov projektu, ale aj pri hľadaní praktických riešení.

Podporili sme tiež prípravu katalógu inšpirácií pre výzvu na digitálny detox, ktorý vznikol ako praktický sprievodca pre účastníkov medzinárodnej výzvy zameranej na obmedzenie nadmerného používania digitálnych technológií. Výzva má za cieľ motivovať ľudí i organizácie, aby sa počas niekoľkých dní vedome sústredili na zdravší digitálny režim, a zároveň vyskúšali konkrétne opatrenia na zníženie stresu a zlepšenie duševnej pohody. Samotný katalóg však môže slúžiť aj mimo výzvy – ako voľne dostupná príručka pre každého, kto sa chce zamyslieť nad svojím digitálnym správaním a hľadá inšpirácie, ako si nastaviť zdravšie digitálne návyky v práci aj v osobnom živote.

Výsledky analýz a odporúčania z projektu budú v ďalších krokoch komunikované smerom k európskym inštitúciám vrátane Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci Európskeho parlamentu a ďalším relevantným aktérom v oblasti verejného zdravia.

Viac o projekte a jeho novinkách môžete sledovať na webovej stránke projektu, sociálnych sieťach Facebook alebo LinkedIn a na stránke SBA.

Projekt je financovaný prostredníctvom programu Interreg Central Europe, spolufinancovaný Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Realizácia projektu prebieha v období 1.7.2024 - 31.12.2026.

Projekt „Medzigeneračné podnikanie na Slovensku v dobe digitalizácie: pragmatický prístup“

Medzigeneračné podnikanie má potenciál napomôcť jednak prekonávaniu slabých stránok jednotlivých generácií (mladých, resp. seniorov) v procese vytvárania a rozvíjania podnikateľských aktivít vďaka vzájomnej synergii, ako aj napomôcť efektívnemu generačnému transferu poznatkov v existujúcich podnikateľských subjektoch.

Digitalizácia v tomto kontexte je nielen jedným zo súčasných veľkých trendov vyvolávajúcim výzvy, ale tiež možným katalyzátorom medzigeneračného podnikania.

Práve tejto téme sa SBA v spolupráci s hlavným riešiteľom Fakultou managementu Univerzity Komenského v Bratislave (FMUK) venovala v rámci výskumného projektu ***DIGICROSSGEN „Medzigeneračné podnikanie na Slovensku v dobe digitalizácie: pragmatický prístup“***, ktorého hlavným cieľom bolo na základe analýzy stavu podnikania optikou generácií s dôrazom na medzigeneračné podnikanie, ako aj analýzy výziev digitalizácie v tomto kontexte:

- vytvorenie koncepčného modelu medzigeneračného podnikania na Slovensku v čase digitálnej transformácie;
- podrobné metodické rozpracovanie jeho kľúčových modulov (začínajúci a etablovaní podnikatelia) s dôrazom na nástroje v nich aplikovateľné; testovanie a validácia nástrojov v konkrétnych podmienkach praxe.

V roku 2024 SBA pokračovala v aktívnom podieľaní sa na aktivitách Etapy III (január 2022 - jún 2024): *Monitorovanie stavu medzigeneračného podnikania na Slovensku* a Etapy IV (júl 2022 - jún 2024): *Tvorba koncepčného modelu medzigeneračného podnikania na Slovensku v čase digitálnej transformácie, testovanie a validácia aplikačných nástrojov*.

SBA priebežne počas celého roka zabezpečovala mapovanie stakeholderov, politik a príkladov dobrej praxe v oblasti medzigeneračného podnikania a digitalizácie dopĺňajúc informácie o praxi vzdelávania. Popri mapovaní SBA spolupracovala so stakeholdermi na lokálnej, ako aj medzinárodnej úrovni.

SBA sa podieľala na finalizácii a zverejnení výstupov projektu. **Koncepčný model spolu s manuálom a ďalšími odbornými výstupmi projektu môžu podnikatelia a ostatní záujemcovia nájsť na online platforme: <https://digicrossgen.fmuk.eu/>.**

Platforma slúži aj na prepájanie aktérov zapojených v tejto téme a podnikov so záujmom riešiť medzigeneračné podnikanie a spolupráce. Využite priestor „Living Labu a otvorte diskusiu na otázku, ktorá vám pomôže pri úspešnom medzigeneračnom podnikaní.

18.6.2024 FMUK a SBA zorganizovali záverečnú konferenciu projektu, na ktorej boli predstavené výstupy projektu a diskutovalo sa ich ďalšie využitie v praxi s relevantnými účastníkmi a zástupcami cieľových skupín projektu.

Trvanie projektu: 01. júl 2020 - 30. jún 2024

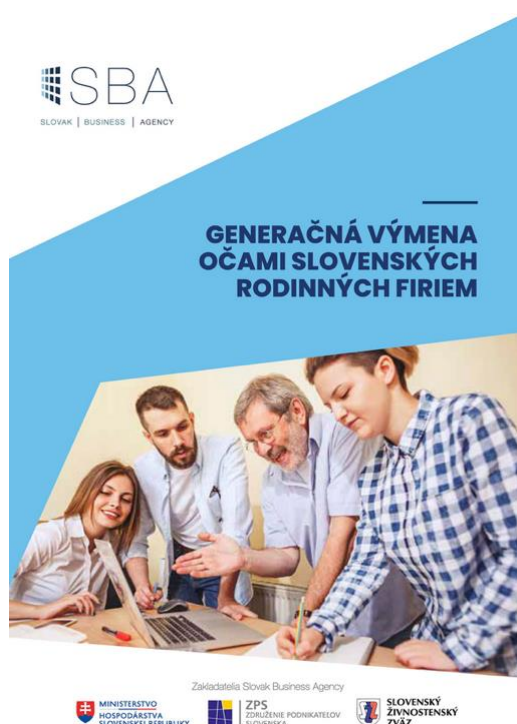

Projekt je podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0581.

Podpora rodinných podnikov

SBA sa venuje téme rodinného podnikania od roku 2017 a odvtedy podporila najmä tie rodinné firmy, ktoré prechádzajú generačnou výmenou. Vyдалa praktické publikácie ako pomôcky pre zakladateľov firiem, manažerov a rodinných príslušníkov nastupujúcej generácie, pripravila a spolu zorganizovala odborné a medzinárodné podujatia, zriadila a prevádzkuje kontaktné miesto pre rodinné firmy a poskytla individuálneho odborného poradenstvo.

Uplynulý rok vyšla ďalšia, už štvrtá publikácia zo série *Generačná výmena a nástupníctvo*, tentokrát očami slovenských rodinných firiem. Priniesla štrnásť príbehov plných inšpirácií, cenných odporúčaní a príkladov riešení.

Východiskovými dokumentmi pre podporu rodinného podnikania sú dve schémy - *Schéma minimálnej pomoci na horizontálnu podporu malého a stredného podnikania v SR z prostriedkov Programu Slovensko 2021 - 2027* (ďalej „Schéma HOP MSP“). Podpora v oblasti rodinného podnikania je zadefinovaná v komponente Podnikateľský voucher, ktorým sa poskytuje pomoc na vytvorenie strategického a/alebo rozvojového plánu pre ďalší rast alebo rozvoj podnikateľskej činnosti rodinnej firmy. Druhým dokumentom je *Schéma minimálnej pomoci na podporu rodinného podnikania* (ďalej len „Schéma RP“) schválená na trojročné obdobie 2024 - 2026. Definuje päť základných komponentov, prostredníctvom ktorých je účelom pomáhať rodinným firmám zvládnuť komplikovaný proces generačnej výmeny. Ide o náročný proces, ktorý zvyčajne trvá niekoľko rokov a veľké množstvo firiem v ňom z viacerých dôvodov zlyháva.

V roku 2024 sa začal realizovať šiesty ročník podpory rodinného podnikania. Hlavným cieľom výzvy financovanej v rámci Schémy RP bola pomoc rodinným firmám pri zvládnutí procesu generačnej výmeny, pomoc pri riešení konfliktov pri rozhodovaní a riadení, ktoré vznikajú špecificky v rodinných firmách pri zladzovaní pracovného a súkromného života. Pomoc smerovala aj na zlepšenie manažmentu rodinných firiem, zmenu organizačnej a riadiacej štruktúry a v neposlednom rade na transfer vlastníckych a majetkových vzťahov vo firme.

V prvom štvrtroku 2024 sa ešte ukončovala implementácia aktivít výzvy vyhlásenej v lete 2023. Vo februári prezentovalo hodnotiacej komisii 31 podporených rodinných firiem svoje výstupy z poradenstva a dosiahnuté ciele. Po skončení aktivít prebehol zber a vyhodnotenie spätnej väzby poskytnutej prijímateľmi a expertmi. Obe skupiny poskytli aj konkrétne odporúčania na zlepšenie služby v ďalšom období.

Začiatkom októbra 2024 bola vyhlásená nová výzva na predkladanie žiadostí o nefinančnú podporu rodinného podnikania. Rodinné podniky mohli do 4. decembra predkladať žiadosti na poskytnutie individuálneho odborného poradenstva zameraného na oblasti generačnej výmeny a nástupníctva z hľadiska riadenia rodinnej firmy (manažérske nástupníctvo) a v oblasti nástupníctva z hľadiska majetku (transfer vlastníctva). Práve úspešná generačná výmena a transfer majetku sú kľúčové pre ďalšie fungovanie rodinného podniku, jeho udržateľnosť a ďalší rozvoj na trhu.

Žiadosti, ktoré rodinné podniky predložili vo výzve boli zamerané najmä na tieto okruhy problémov:

- stratégie, analýza rizík, návrh konkrétnych krokov potrebných pre generačnú výmenu, vypracovanie plánov nástupníctva, zjednotenie rozdielnych názorov na smerovanie firmy;
- riešenia pre budúcu alebo prebiehajúcu generačnú výmenu a plánované nástupníctvo hlavne v otázkach manažérskych zručností v oblasti strategického plánovania, riadenia firmy a procesov, nastavenie novej organizačnej štruktúry po generačnej výmene a rozdelenia kompetencií medzi rodinnými príslušníkmi a manažmentom firmy;
- v oblasti riadenia ľudských zdrojov najmä na vyhľadávanie, identifikovanie a rozvoj talentov u nastupujúcej generácie, rozvoj zručností 2. či 3. generácie pre riadenie, inovácie a efektivitu činností, manažovanie konfliktov, zosúladienie pracovného a rodinného života;
- rozvoj komunikačných zručností, nastavenie pravidiel pre vnútornú komunikáciu, ktoré patria k rozhodujúcim faktorom naštartovania efektívnej generačnej výmeny a jej úspešného zvládnutia ako aj pre optimálne vzťahy odchádzajúcej a nastupujúcej generácie;
- príprava na novú vlastnícku štruktúru, ochrana majetku na medzigeneračný presun, ohodnocovanie majetku, ekonomické opatrenia a stratégie pre hladký priebeh transferu rodinného podniku na ďalšiu generáciu a kontinuitu podnikania.

Do uzávierky výzvy bolo doručených 25 žiadostí. Výberová hodnotiaca komisia na zasadnutí dňa 19. decembra schválila **14 žiadostí** v celkovej výške pomoci **271 757,43 eur**. Zmluvu o poskytnutí podpory potvrdili uzavrieť všetci úspešní žiadatelia, k čomu došlo až na samom začiatku januára nasledujúceho roka. To znamená, že čerpanie samotného poradenstva sa môže realizovať v priebehu prvého štvrtroka 2025.

Tab. č. 39: Medziročné porovnanie čerpania pomoci formou odborného poradenstva na podporu rodinného podnikania v rámci Schémy RP

Rodinné podnikanie - počet žiadostí			
Výzva a realizácia	Prijaté žiadosti	Schválené žiadosti	Zrealizované projekty
2018 - 2019	30	21	19
2020 - 2021	73	33	31
2021 - 2022	98	33	32

2022 - 2023	47	19	19
2023 - 2024	70	31	31
2024 - 2025	25	14	1Q/2025
spolu	343	151	132

Zdroj: SBA

Vzhľadom na výrazne obmedzenú lehotu na čerpanie finančných prostriedkov štátneho rozpočtu 2024 v rámci Schémy RP bola zvolená forma poskytovania pomoci úspešným žiadateľom prostredníctvom jedného obstaraného dodávateľa. Do konca roka 2024 SBA preto zrealizovala verejné obstarávanie v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní. Rámcová dohoda o poskytnutí služieb (komponent 2 Schémy). Dodávateľ zabezpečil oprávnených a kvalifikovaných expertov na odborné poradenstvo pre 14 schválených rodinných firiem, pričom poskytovanie bolo naplánované na prvý štvrtrok nasledujúceho roka.

Podpora startupov

Od roku 2014 realizuje Slovak Business Agency aktivity na podporu startupov, pokračovala v tom aj v roku 2024. Podpora bola realizovaná prostredníctvom **Programu na podporu startupov a Schémy minimálnej pomoci na podporu startupov**.

Cieľom Programu je motivovať záujemcov o podnikanie pre vstup do podnikania a zvyšovanie atraktivity podnikania ako kariérnej voľby. Zámerom Schémy je zlepšiť podmienky pre začínajúcich podnikateľov, a tým zvýšiť šancu na presadenie sa inovatívnych a konkurencieschopných nápadov na trhu.

Služby Programu na podporu startupov sú určené pre záujemcov o podnikanie - fyzické osoby nepodnikateľov, ktorí pracujú na inovatívnom projekte a majú trvalý pobyt na Slovensku. Podnikatelia, ktorí majú inovatívny projekt resp. startup so sídlom/miestom podnikania v SR, tiež zároveň spĺňajú definíciu MSP a od ich vzniku neubehlo viac ako 5 rokov, mohli využiť výzvy Schémy na podporu startupov. Program na podporu startupov obsahuje 2 komponenty, Schéma na podporu startupov ponúka služby 3 komponentov.

V mesiacoch január až marec 2024 prebiehala realizácia projektov z výziev na podporu startupov, ktorých aktivity presahovali z roku 2023 do roku 2024, išlo o aktivity Komponentu 1 a Komponentu 2 Programu a Schémy na podporu startupov. Komponent 3 v rámci Schémy na podporu startupov (účasť na zahraničnej stáži) v roku 2024 realizovaný nebol.

Účasť na domácich a medzinárodných podujatiach zameraných na technológie, inovácie a startupy – Komponent 1 (K1)

V roku 2024 v rámci Komponentu 1 bola poskytovaná nepriama podpora formou zabezpečenia účasti záujemcov o podnikanie a začínajúcich podnikateľov na domácich a medzinárodných podujatiach zameraných na inovácie, technológie a startupy.

Pomoc je poskytovaná FO aj MSP formou úhrady nákladov spojených so zabezpečením účasti na vybranom podujatí – v rámci aktivity sú im uhradené účastnícke poplatky za vstup na podujatie, prípadne stánok na prezentovanie, a rovnako spätočné letenky do miesta konania podujatia.

V rozmedzí januára až marca 2024 vycestovalo na podujatie 5 oprávnených žiadateľov, z toho 2 vycestovali na podujatie v rámci Európy a 3 si zvolili podujatie v Spojených štátoch amerických. Všetkých 5 oprávnených žiadateľov (za ktorých vycestovalo celkovo 7 zástupcov

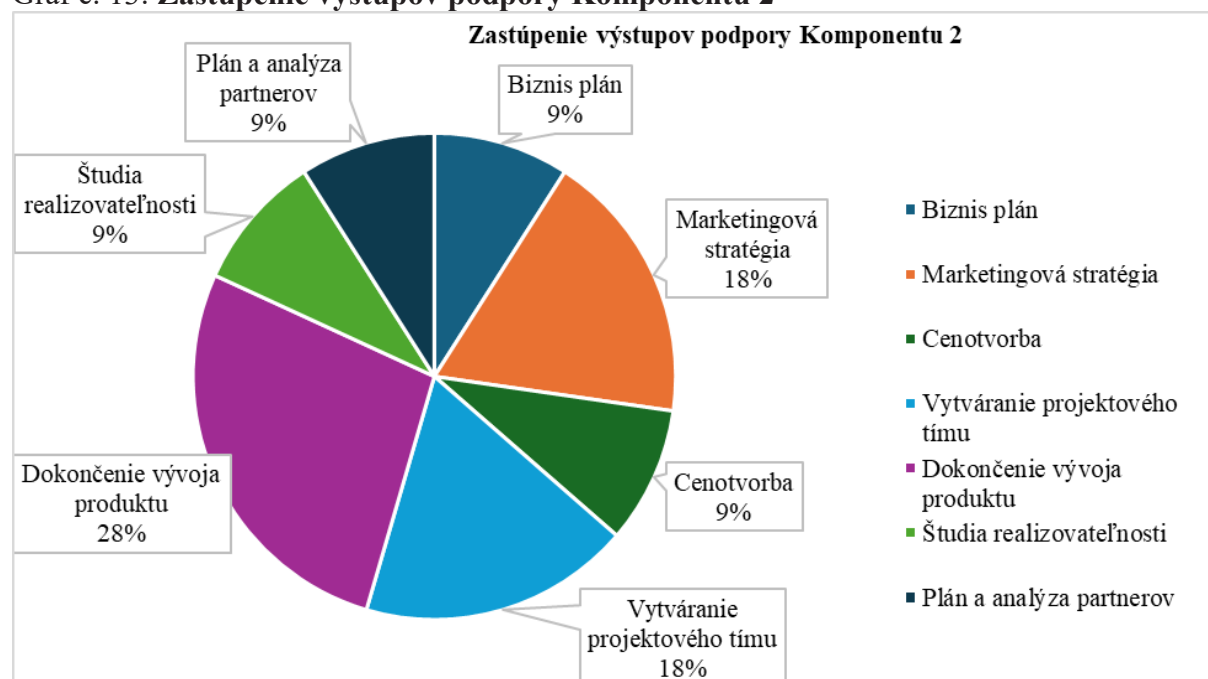
jednotlivých spoločnosti) bolo podporených v rámci Schémy minimálnej pomoci na podporu startupov. Medzi prijímateľmi podpory bol zastúpený Bratislavský, Žilinský, Trnavský, Nitriansky a Banskobystrický kraj. Celové náklady pre všetkých 5 oprávnených prijímateľov Komponentu 1 predstavovali sumu 18 221,59 eur.

Poskytovanie odborného poradenstva – Komponent 2 (K2)

V rámci Komponentu 2 je poskytovaná záujemcom o podnikanie a začínajúcim podnikateľom nepriama podpora formou odborného poradenstva spojeného so spracovaním štúdie realizovateľnosti, biznis plánu, plánu a analýzy partnerov, dokončením vývoja produktu alebo zhotovením funkčného prototypu, vrátane testovania a úvodnej prezentácie, marketingom, kampaňou na zabezpečenie testovania myšlienky a prototypu s reálnymi potenciálnymi klientmi, cenotvorbou, marketingovým prieskumom, vytváraním projektového tímu a inými súvisiacimi aktivitami.

Z poskytovaného odborného poradenstva bolo v januári 2024 vytvorených 11 výstupov podpory, na ktorých pracovalo 9 začínajúcich podnikateľov spoločne so svojimi 16 expertami. Prijímatelia podpory si z ponúkaných možnosti výstupov podpory najčastejšie zvolili dokončenie vývoja produktu alebo zhotovenie funkčného prototypu, vrátane testovania a úvodnej prezentácie. Celové náklady pre všetkých 9 oprávnených prijímateľov Komponentu 2 predstavovali sumu 192 927,56 eur.

Graf č. 13: Zastúpenie výstupov podpory Komponentu 2

Zdroj: Vlastné spracovanie

V novembri a decembri 2024 boli v rámci podpory startupov vyhlásené výzvy z finančných prostriedkov rozpočtového roka 2024 na predkladanie žiadostí o poskytnutie podpory v rámci Komponentu 1 (účasť na podujatiach) a Komponentu 2 (poskytovanie odborného poradenstva) v rámci Programu na podporu startupov a Schémy minimálnej pomoci na podporu startupov, vyhodnotenie komisiou a realizácia aktivít následne prebehla v kalendárnom roku 2025.

V decembri bola vyhlásená aj výzva na predkladanie žiadosti o poskytnutie podpory v rámci Komponentu 3 (zabezpečenie účasti na zahraničnej stáži) Schémy minimálnej pomoci

na podporu startupov, avšak táto výzva bola napokon zrušená a alokované finančné prostriedky boli vrátené do štátneho rozpočtu.

Celková výška alokovaných finančných prostriedkov rozpočtového roka 2024 na všetky 3 komponenty predstavovala sumu 700 000 eur. Celková alokácia bola medzi jednotlivé komponenty Schémy a Programu na podporu startupov rozdelená nasledovne:

- Komponent 1 (účasť na podujatiach) - 215 500 eur,
- Komponent 2 (poskytovanie odborného poradenstva) - 184 500 eur,
- Komponent 3 (zabezpečenie účasti na zahraničnej stáži) - 300 000 eur.

V zmysle podmienok Programu a Schémy sa sledujú tieto ukazovatele:

- počet MSP a FO, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo,
- počet MSP a FO vyslaných na domáce a zahraničné podujatie,
- počet vyslaných zástupcov žiadateľa na domáce a zahraničné podujatie,
- počet odkonzultovaných hodín expertmi,

Program ani Schéma nemá nastavené hodnotenia efektívnosti poskytnutej podpory. V rámci účasti na domácich a zahraničných podujatiach - Komponent 1 prijímateľa odosielať po príchode z podujatia správu o účasti z domáceho a zahraničného podujatia.

V rámci Komponentu 2 prijímateľa po skončení mentoringu odosielať záverečnú dokumentáciu a spätnú väzbu, v ktorej zhodnotia spokojnosť s priebehom realizovaných aktivít.

Rozvoj podnikavosti (finančná podpora)

Rok 2024 bol štvrtým rokom realizácie aktivít na podporu podnikateľského vzdelávania. Hlavným cieľom aktivít bol rozvoj podnikavosti, podnikateľských a mäkkých zručností vychádzajúcich z Európskeho referenčného rámca kompetencií (EntreComp) v oblasti podnikania naprieč všetkými stupňami vzdelávania. Aktivity boli cielené na deti v MŠ, žiakov ZŠ a študentov SŠ a VŠ, čerstvých absolventov ako aj pedagogických pracovníkov. Rozvoj podnikavosti a mäkkých zručností potrebných pre 21. storočie, medzi ktoré patria predovšetkým iniciatívnosť, kreativita, kritické myslenie, videnie príležitostí, či komplexné riešenie problémov, sa u tejto cieľovej skupiny realizuje prostredníctvom projektových zámerov, ktorých organizátormi sú podnikateľské subjekty.

Na rok 2024 boli na podporu podnikateľského vzdelávania zo štátneho rozpočtu vyčlenené finančné prostriedky v hodnote 300 000 eur. Hoci výzva na prihlasovanie sa na realizáciu projektov na rozvoj podnikavosti bola zverejnená, nebolo možné výzvu z procesného hľadiska otvoriť. Na základe uvedeného teda nebolo možné aktivity v rámci **Schémy minimálnej pomoci na podporu podnikateľského vzdelávania** realizovať.

V mesiacoch január až marec 2024 prebiehala realizácia projektov na podporu podnikateľského vzdelávania v celkovej hodnote 230 000 eur, ktoré boli vyčlenené ešte v rámci rozpočtového obdobia 2023 a ktorých aktivity presahovali do roku 2024.

Počas realizácie samotných aktivít projektov bolo vykonaných viacero monitorovacích návštev priamo v mieste konania na workshopoch či školeniach. Napríklad na projekte „O zvedavej Amálke“ od Jana Šillerová – Vzdelávanie, ktoré baví v Nitre, Mini škola podnikavosti od spoločnosti LNatura, s.r.o., ktorá sa konala na Liptove, či na žilinskom gymnáziu na „Projekte RTV GBZA“ od Mgr. Martin Benikovský – APEIRON a pod.

Príklady podporených projektov:

- „Myslím, teda som“ od FAM advice, s.r.o.

Inkluzívna metóda FIE (Feuersteinova inštrumentálna obohacovacia metóda) na rozvoj kritického a aktívneho myslenia u detí, podporujú ich schopnosť adaptovať sa na dynamické prostredie, a tým ich pripraviť na výzvy 21. storočia. Umožní im operatívne a pružne myslieť, uvážlivo konať a efektívne riešiť nové výzvy a požiadavky okolia. Program zahŕňal komplexné intenzívne vzdelávanie pedagogických pracovníkov pod vedením certifikovaných lektorov, ktorí majú licenciu na prácu s metódou FIE, a to v dvoch na seba nadväzujúcich úrovniach Basic a Basic II. Absolventi programu pôsobiaci na materských a základných školách v súčasnosti aktívne aplikujú metódu FIE, vzdelávajú sa ďalej a rozširujú získané materiály medzi svojich kolegov.

- „Vytvor záhon a spoznaj sám seba“, MEA MEDIA, s.r.o.

OZ Vedko v spolupráci so základnou školou v Stupave zapojili do projektu 50 žiakov štvrtého ročníka. Hlavným cieľom projektu bolo rozvíjať u detí sociálne a mäkké zručnosti, ako sú tímová spolupráca, komunikácia, zodpovednosť, kreativita a schopnosť riešiť problémy. Žiaci si vyskúšali rôzne role v tíme, učili sa viesť diskusie, vyjednávať a prezentovať svoje názory, čo im pomohlo lepšie pochopiť seba samých a svoje silné stránky. Projekt kládol dôraz na praktické skúsenosti, ktoré v bežnom vzdelávaní často chýbajú, čím podporoval iniciatívnosť a motiváciu detí.

Následný proces administratívnej kontroly vyúčtovaní a príloh 21 zrealizovaných projektov bol ukončený v máji 2024.

Rok 2024 priniesol množstvo inšpiratívnych a kvalitných projektov rozvíjajúcich mäkké zručnosti a podporujúcich podnikavosť v súlade s európskym rámcom EntreComp. Jednotlivé projekty sa zameriavali na rôzne cieľové skupiny. Aj v roku 2024 mali dobiehajúce projekty z predchádzajúceho roku zastúpenie všetkých stupňov vzdelávania i pedagogických a odborných pracovníkov.

Podpora úspešnej podnikateľskej praxe

Hlavnou podstatou podpory úspešnej podnikateľskej praxe je nepriamo sa podieľať na kreovaní priaznivého podnikateľského prostredia, podporovať vytváranie nielen nových podnikov, ale aj startupov a rozvíjať u širokej verejnosti povedomie o podnikaní ako o atraktívnej a výhodnej alternatíve k pracovnému úväzku.

Aktivity realizované v rámci podpory úspešnej podnikateľskej praxe sú účinným nástrojom motivácie verejnosti. Taktiež prispievajú k vytváraniu priaznivého prostredia pre stimuláciu vzniku startupov, najmä v oblasti technológií a inovácií.

Za rok 2024 sa Slovak Business Agency podarilo podporiť 16 podujatí a projektov, ktoré pomáhajú vytvárať nové podnikateľské myšlienky u širokej verejnosti a vzdelávať ich v podnikateľských témach. Aktivita je zameraná na podporu **širokej verejnosti**.

Cieľ a forma programu

Cieľom aktivity je posilniť záujem verejnosti o podnikanie prostredníctvom:

- stimulácie podnikateľských ambícií,
- rozvoja podnikateľských zručností,
- propagácie úspešných podnikateľov/podnikateliek a ich podnikov, produktov či myšlienok,

- verejno-súkromných partnerstiev a iniciatív na podporu rozvoja podnikania a podnikateľského myslenia, atď.

Prostredníctvom týchto aktivít sa podporujú rôzne projekty realizované najmä nasledujúcou formou:

- organizácia a spoluorganizácia podujatí, konferencií, veľtrhov, webinárov a iných aktivít zameraných na prezentovanie príkladov úspešnej podnikateľskej praxe (napr.: príbehy slovenských, ale aj zahraničných podnikateľov, ich podnikateľské začiatky, problémy s ktorými sa stretli pri podnikaní a i., ako napríklad TREND konferencia Rodinné firmy 2024),
- organizácia a spoluorganizácia informačných kampaní a zabezpečenie potrebného mediálneho priestoru (napr.: Via Bona Slovakia 2023),
- organizácia, spoluorganizácia a propagácia odborných a informačných podujatí/webinárov zameraných na problematiku podnikania, inovácie, technológie, startupy a ich propagáciu určenú pre širokú verejnosť (napr.: Rozpočtová zodpovednosť nie je možná bez rastu ekonomiky),
- organizovanie a spoluorganizovanie súťaží, stretnutí s investormi a podnikateľskými anjeli (napr.: Mladý inovatívny podnikateľ) a iné.

Príklady aktivít v roku 2024, pri ktorých SBA bola partnerom alebo ich sama realizovala:

Medzi najzaujímavejšie podujatia a projekty patrili:

- *TREND konferencia Rodinné firmy 2024*

Konferencia sa uskutočnila v marci 2024 v hoteli DoubleTree by Hilton v Bratislave. Prostredníctvom príbehov úspešných rodinných firiem podujatie napomáhalo k propagácii myšlienky založenia vlastného podnikania v radoch širokej verejnosti. Na podujatí boli komunikované problémy a následné riešenia, s ktorými sa rodinné firmy stretávajú – s cieľom pripraviť na ne budúcu generáciu rodinných podnikov. Z podujatia je dostupný krátky formát videa.

- *Význam živnostenského podnikania pre ekonomiku a spoločnosť alebo Chýbali by nám živnostníci?*

Slovenský živnostenský zväz usporiadal unikátne podujatie, ktorého hlavným cieľom bola odborná výmena informácií a poznatkov o význame sektora živnostenského podnikania pre národné hospodárstvo, rozvoj podnikateľských príležitostí, inovácií aj situáciu na trhu práce.

Via Bona Slovakia 2023

Nadácia Pontis usporiadala aj v roku 2024 ďalší ročník podujatia, na ktorom sa udeľujú ocenenia firmám za ich zodpovedný a inšpiratívny prístup k podnikaniu aj za firemnú filantropiu. Hlavným cieľom spomínaného podujatia je zviditeľniť príklady zodpovedného podnikania a inšpirovať tak širokú verejnosť, aby myslela na zodpovedné podnikanie už od prvých počiatkov svojho vlastného biznisu. Víťazov jednotlivých kategórií si môžete pozrieť na YouTube kanály Nadácie Pontis.

- *Európske regulácie očami biznisu*

Združenie podnikateľov Slovenska organizovalo odbornú konferenciu, ktorá sa konala 23. mája 2024 v Bratislave. Cieľom bolo vytvoriť platformu na prezentáciu názorov týkajúcich

sa dopadov európskych politík na malé a stredné podniky a zvýšiť záujem verejnosti, predovšetkým budúcich podnikateľov, ako aj malé a stredné podniky o európske regulácie už v čase ich tvorby, aby lepšie reflektovali ich potreby a záujmy.

- *Mladý inovatívny podnikateľ*

Každoročne SBA podporuje podujatie, ktoré organizuje občianske združenie JCI - Slovensko. Cieľom podujatia je podporiť chuť mladých ľudí do podnikania na Slovensku, ako aj kreativitu a uplatňovanie nových prístupov a technológií v oblasti podnikania. Absolútnou víťazkou, ktorá získala hlavnú cenu za rok 2024, sa stala Lenka Cermanová zo spoločnosti Symptomedica, s. r. o.

- *Publikácia – Generačná výmena očami slovenských rodinných firiem*

Slovak Business Agency aj v uplynulom roku vytvorila ďalšiu publikáciu na podporu rodinných firiem. Publikácia prináša autentické príbehy slovenských rodinných firiem, ktoré už prešli alebo aktuálne prechádzajú generačnou výmenou. Nájdete tu 14 inšpiratívnych príbehov plných cenných rád z prvej ruky a podnetov na zamyslenie.

Ďalšie projekty:

- Publikácia Prvý zamestnanec – povinnosti zamestnávateľa – aktual. verzia k 01.01.2024
- Circular Summit 2024
- Prítomnosť - budúcnosť pekárskeho remesla
- Cechové dni 2024
- Alternatívne financovanie rastúcich firiem
- Rozpočtová zodpovednosť nie je možná bez rastu ekonomiky
- Aplikácia BiznisInfo
- E-book: Rok 2024 v Európskom parlamente a i.

V rámci Podpory úspešnej podnikateľskej praxe sme realizovali a/alebo spoluorganizovali 16 projektov a aktivít za celkovú sumu 99 846,38 eur.

Podpora internetovej ekonomiky

Internetová ekonomika sa stala jedným z kľúčových pilierov modernej spoločnosti. Jej neustály vývoj a expanzia vytvárajú nové príležitosti pre inovácie, podnikanie a celkový ekonomický rast. Vzhľadom na narastajúci záujem o online služby a produkty je nevyhnutné systematicky podporovať rozvoj tejto oblasti s cieľom zachovať konkurencieschopnosť a podporiť hospodársku dynamiku.

Vykonané aktivity v oblasti podpory internetovej ekonomiky predstavovali efektívny spôsob, ako širokej verejnosti sprostredkovať vedomosti a zručnosti potrebné pre orientáciu v digitálnom prostredí.

Tvorbou a zdieľaním odborného obsahu na online platformách, ako www.podnikaj.online Slovak Business Agency zabezpečila prístup k praktickým informáciám z oblastí ako sú sociálne siete, prevádzka internetových obchodov, analýza dát z online prostredia, či bezpečné správanie sa na internete. Tieto aktivity zároveň podporili rozvoj digitálnej gramotnosti, ktorá je v dnešnej dobe neoddeliteľnou súčasťou fungovania v každodennom živote.

Získané poznatky pomáhajú jednotlivcom nielen lepšie sa zorientovať vo svete digitalizácie, ale aj efektívnejšie prezentovať svoje produkty a služby v online priestore.

Rozvoj digitálnych zručností je dnes nevyhnutný predpoklad pre osobný a profesijný rast, ako aj pre adaptáciu na rýchlo sa meniace prostredie, ktoré internetová ekonomika formuje a neustále posúva vpred.

V roku 2024 Slovak Business Agency podporila jedinečné podujatie Girl's Day, ktorého hlavným cieľom je každoročne počas osláv Medzinárodného dňa žien a dievčat v IT prepájanie mladých dievčat a žien s reálnym svetom IT, aby mali prístup ku kvalitnému IT vzdelávaniu bez akýchkoľvek bariér. Program bol šitý účastníckam vo veku 15 až 19 rokov na mieru a kladie dôraz na osobný kontakt a praktické zážitky. Podujatie sa uskutočnilo 25. 04. 2024 v rámci celého Slovenska.

Na podporu podujatí a vytvárania obsahu na platformu podnikaj.online bolo za rok 2024 vyčlenených 11 000 eur.

Národný projekt horizontálna podpora MSP (Program Slovensko 2021-2027) Skupinové poradenstvo

Slovak Business Agency realizuje prostredníctvom Národného projektu Horizontálna podpora malého a stredného podnikania v SR aj službu skupinové poradenstvo, a to najmä prostredníctvom Kurzů podnikateľských zručností. Hlavným cieľom kurzu je priniesť malým a stredným podnikateľom, ale taktiež aj záujemcom o podnikanie, v rámci max. 20 hodín súhrn dôležitých informácií v jednej alebo viacerých oblastiach potrebných pri rozvoji alebo naštartovaní podnikania.

Kurz, ktorý bol v roku 2024 realizovaný bol určený fyzickým osobám – nepodnikateľom, záujemcom o podnikanie, ale aj podnikateľom spĺňajúcim definíciu MSP do 3 rokov. Kurz bol zameraný na sériu na seba nadväzujúcich odborných tém. Účastníci získavali prehľad v základoch marketingu, právnych aspektoch, definovali si cieľovú skupinu, vytvorili biznis model, rozvíjali si digitálne zručnosti a mnoho ďalšieho. Kurz podnikateľských zručností pomohol budúcim a aktuálne začínajúcim podnikateľom v rozvoji ich podnikateľských zručností. Prostredníctvom neho získali praktické rady, podporu od skúsených odborníkov a naučili sa ovládať kľúčové nástroje v biznise.

Monitoring podnikateľského prostredia

Aj v roku 2024 SBA pokračovala v monitorovaní podnikateľského prostredia. V súlade s uvedeným bolo v sledovanom roku plánované, resp. vykonávané:

Obr. č. 4: Monitorovanie podnikateľského prostredia a aktivity realizované v r. 2023

- kontinuálne monitorovanie podnikateľského prostredia,
- spracovávanie analýz a prieskumov, vytváranie a udržiavanie bázy dát ukazovateľov MSP,
- mapovanie skutkového stavu a situácie MSP z pohľadu uplatňovania princípov iniciatívy SBA,
- identifikovanie a analyzovanie bariér rozvoja podnikania MSP,
- porovnávanie situácie v SR s podmienkami podnikania v ostatných krajinách (s dôrazom na susediace krajiny EÚ),
- identifikovanie vhodných príkladov opatrení pre prenos do podmienok SR.

Zdroj: SBA

Ako po iné roky, tak aj v roku 2024 bolo spracovaných viacero pravidelných výstupov. Kľúčovým výstupom je každoročne spracovaná „Správa o stave malého a stredného podnikania v SR“, ktorá poskytuje komplexný prehľad o stave, vývoji a podpore sektora MSP v príslušnom období.

Na základe dostupných údajov boli spracované pravidelné analyticko-štatistické výstupy hodnotiace kvantitatívne charakteristiky malých a stredných podnikov. Medzi uvedené dokumenty možno zaradiť „MSP v číslach“, „Vznik a zánik malých a stredných podnikov na Slovensku“, „Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR“, či „Analýzu rodového a vekového zloženia FO – podnikateľov v roku 2023“.

Pri príprave materiálov v roku 2024 sa pracovalo so širokým spektrom oblastí, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie. V analýze „Budúcnosť trhu práce z pohľadu MSP“ je hodnotený aktuálny stav trhu práce na Slovensku a identifikované kľúčové globálne aj domáce faktory, ktoré ho budú v najbližších rokoch formovať. Analýza „Šedá ekonomika a MSP“ sa zameriava na definovanie, meranie a príčiny tieňovej ekonomiky, hodnotenie jej dopadov na firmy a rizikové sektory, ako aj na vypracovanie odporúčaní na jej obmedzenie v sektore malých a stredných podnikov.

V rámci výstupu „Analýza regulačných bariér podnikania v zdravotníctve“ je spracovaný prehľad regulačnej a finančnej záťaže malých a stredných podnikov v zdravotníctve, najmä v ambulantnom sektore a navrhnuté legislatívne zmeny na uľahčenie ich podnikania. Analýza „Klimatické iniciatívy z pohľadu MSP“ sa venuje posúdeniu dopadov klimatických a energetických iniciatív EÚ, najmä balíka „Fit for 55“, na malé a stredné podniky na Slovensku.

SBA pravidelne informuje podnikateľov o zmenách v legislatíve s dopadom na MSP a na mesačnej báze publikujeme Kalendár podnikateľa – pomôcku, ktorá podnikateľom nedovolí zabudnúť na aktuálne daňové a odvodové povinnosti vyplývajúce zo zákonov.

Komplexné informácie o realizovaných výstupoch, aktivitách a podujatiach sú dostupné na web stránke www.monitoringmsp.sk.

CLR činnosť

Rok 2024 bol deviatym rokom fungovania predmetného analyticko-právneho odboru SBA, ktoré vzniklo za účelom plnenia cieľov agendy lepšej regulácie pre mikro, malé a stredné podniky (zastrešovanou Iniciatívou Európskej Komisie „Small Business Act“ pre Európu spolu s Odporúčaním „Lepšia regulácia“, ako aj Odporúčanie Rady OECD pre regulačnú politiku a vládnutie).⁷⁵

Sprievodným heslom agendy je vytváranie regulačných pravidiel podľa zásady „**najskôr myslieť v malom**“, t. j. aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP a prispôbili nástroje verejnej politiky práve ich potrebám.

Člen Stálej pracovnej komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov

Vzhľadom na členstvo v Stálej pracovnej komisii pre posudzovanie vybraných vplyvov pri legislatívnej rade vlády SR (ďalej len „Stála pracovná komisia“) CLR zastrešuje hodnotenie posudzovania vplyvov na MSP v súlade s podmienkami ustanovenými v základnom

⁷⁵Výstupy jednotlivých aktivít CLR **prezentovalo** na svojej *webovej stránke* www.lepsiezakony.sk či *prostredníctvom sociálnych sietí* (Facebook + LinkedIn). CLR sa okrem toho **zúčastňovalo konferencií a seminárov** s dôrazom na problematiku podnikania na Slovensku, aktívne sa zapájalo do diskusií na nich vedených.

procesnom dokumente, prijatom v podobe uznesenia vlády SR – **tzv. Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov**.

Vykonávateľ testu MSP

V rámci zverených úloh zákonom č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a Jednotnou metodikou CLR hodnotí posudzované vplyvy, okrem iného, aj prostredníctvom Testu MSP ex ante (t. j. v predstihu, vo fáze prípravy danej regulácie), ako aj ex post (t. j. následne, tzv. analýzou prínosov a nákladov už účinnej regulácie).

V roku 2024 CLR rozpracovalo dva Testy MSP vo fáze ex-post, a to Test MSP ex post k opätovnému naviazaniu mzdových príplatkov na výšku minimálnej mzdy a Test MSP ex post k fungovaniu sociálnych podnikov v podmienkach Slovenskej republiky.

Iné aktivity

CLR počas roka takisto monitorovalo legislatívny proces na úrovni EÚ a spracovalo obsahové zhrnutia materiálov prerokovaných na plenárnych zasadnutiach Európskeho parlamentu. CLR taktiež v roku 2024 vypracovalo Výročnú správu lepšej regulácie v sektore MSP za rok 2023, ktorá priniesla zhodnotenie činnosti CLR v roku 2023, vyhodnotenie plnenia princípov lepšej regulácie pri tvorbe legislatívy, ako aj návrhy na zlepšenie regulačného rámca a zníženie regulačnej záťaže MSP.

CLR takisto počas roka 2023 vytváralo obsahovú náplň **aplikácie Biznisinfo** Združenia podnikateľov Slovenska, ktoré predstavuje jedinečnú platformu s cieľom informovať podnikateľov o aktuálnych legislatívnych novinkách.

Úrad pre verejné obstarávanie ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť verejného obstarávania nedisponuje priamymi možnosťami poskytovania adresnej, resp. programovej pomoci a podpory malým a stredným podnikom. Úrad zabezpečuje uplatňovanie politiky verejného obstarávania v SR, založenej na princípoch transparentnosti, nediskriminácie, efektívnosti, hospodárnosti, proporcionality, rovnakého zaobchádzania a podpory prostredia hospodárskej súťaže. Okrem iného vykonáva úrad tiež metodickú činnosť pre účastníkov procesu verejného obstarávania, dohľad nad dodržiavaním zákona, vedie zoznam hospodárskych subjektov za účelom znižovania administratívnej záťaže pri preukazovaní podmienok účasti vo verejnom obstarávaní a taktiež vypracúva koncepciu rozvoja verejného obstarávania a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti verejného obstarávania.

V roku 2024 úrad robil školenia na témy o zmenách zmlúv v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní a používaní dynamických nákupných systémov, ktoré sú prínosom pre MSP.

Úrad priemyselného vlastníctva (ÚPV SR) poskytol v roku 2024 slovenským malým a stredným podnikom (ďalej ako „MSP“) niekoľko úrovní služieb: od služieb Infocentra cez vzdelávanie a konzultácie šité na mieru až po poradenstvo pri ochrane práv priemyselného vlastníctva. ÚPV SR zároveň v roku 2024:

- aktualizoval sekciu webovej stránky, špeciálne určenú pre podnikateľov, kde MSP nájdu všetky potrebné informácie o službách ÚPV SR pre MSP, ako aj o možnostiach finančnej podpory ochrany ich inovácií a značky: <https://www.indprop.gov.sk/produkty-a-sluzby/sluzby-podnikatelom>.

- vytvoril novú sekciu webovej stránky pod názvom Finančná podpora, určenú pre zrozumiteľné a efektívne poskytovanie informácií o nových možnostiach finančnej podpory pre slovenské MSP v oblasti ochrany DV: <https://www.indprop.gov.sk/produkty-a-sluzby/financna-podpora>

Bližší popis služieb, ktoré ÚPV poskytol v roku 2024 pre MSP sa nachádza v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 40: **Prehľad služieb ÚPV SR pre MSP a ich dopad**

Názov služby	Popis aktivít v rámci služby	Počet aktivít (2024)	Dopad poskytovanej služby
Informačné služby Klientskeho centra	Klientske centrum oddelenia komunikácie ÚPV SR ako jediný útvar ústredného orgánu štátnej správy v SR poskytuje pre MSP komplexné informácie o možnostiach ochrany priemyselného vlastníctva (patentov, dizajnov, ochranných známok, zemepisných označení), podávaní a stave prihlášok, cenách registrácie	Viac ako 4200 vybavených telefonických, e-mailových a osobných žiadostí klientov o informácie.	Klientske centrum poskytuje okamžitú informačnú podporu pre klientov ÚPV SR a verejnosť.
Vzdelávanie a koordinácia osvetu v oblasti duševného vlastníctva	Oddelenie ÚPV SR pod názvom Akadémia duševného vlastníctva pôsobí ako centrálna vzdelávacia platforma a koordinačný prvok v oblasti vzdelávacích aktivít o duševnom vlastníctve v Slovenskej republike. Zamestnanci Akadémie duševného vlastníctva realizujú, koordinujú a organizačne zabezpečujú prednášky, workshopy a odborné semináre duševnom vlastníctve pre podnikateľov, ako aj odborníkov z oblasti duševného vlastníctva.	Realizácia vzdelávacích a osvetových aktivít pre viac ako 4400 žiakov, študentov, podnikateľov a odborníkov.	Vzdelávanie prostredníctvom lektorov Akadémie duševného vlastníctva podporuje zvyšovanie povedomia o duševnom vlastníctve vo vzťahu k podnikateľom.
Rešerše	Rešeršou sa vyhľadávajú informácie o registrovaných ochranných známkach, patentoch a dizajnoch na Slovensku, v EÚ a vo svete podľa zadania klienta.	Realizácia viac ako 300 rešerší na patenty, ochranné známky a dizajny	Výsledky rešerší pomáhajú klientom nastaviť stratégiu ochrany ich priemyselných práv a ušetriť prostriedky za výskum, vývoj technických riešení, do investícií alebo do prípadných súdnych sporov.
Administrácia služby IP Scan	IP Scan je profesionálny audit duševného vlastníctva pre MSP, kde expert zanalyzuje obchodný model a produkty s cieľom vytvorenia stratégie v oblasti duševného vlastníctva. Na základe analýzy podnikateľ zistí, aké sú prioritné oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť a ktoré je potrebné vyriešiť.	Vzdelávanie, administrácia a kontroly kvality výstupov pre viac ako 60 expertov zo súkromného sektora poskytujúcich IP Scan.	Určení zamestnanci ÚPV dohliadajú na odborný výkon služby IP Scan, a to formou kontroly správ od expertov pre MSP, obsahujúcich odporúčania nastavenia

Názov služby	Popis aktivít v rámci služby	Počet aktivít (2024)	Dopad poskytovanej služby
			stratégie ochrany duševného vlastníctva.
Návštevy firiem	V rámci návštev slovenských startupov a malých, stredných aj veľkých podnikov poskytujú zamestnanci OKV zrozumiteľné a na mieru šité konzultácie o stratégie ochrany priemyselných práv s pridanou hodnotou, ako si ochrániť produkt, službu či inováciu patentom, dizajnom, ochrannou známkou, alebo ako využiť inú stratégiu ochrany inovácií slovenských podnikateľov.	Zamestnanci zrealizujú 50 návštev firiem ročne.	Návštevy firiem podporujú nielen zvyšovanie povedomia slovenských podnikateľov o možnostiach ochrany ich duševného vlastníctva, ale aj registráciu a ochranu priemyselných práv prostredníctvom ÚPV SR, ako aj na európskej a medzinárodnej úrovni.

Zdroj: Spracovanie podľa údajov UPV

Inštitút znalostného pôdohospodárstva a inovácií ako rezortné vzdelávacie zariadenie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej MPRV SR) zabezpečuje ďalšie odborné vzdelávanie a odbornú prípravu pre široký okruh pracovníkov agresektoru, zároveň zabezpečuje účinný a efektívny prístup k požadovaným informáciám a informačným zdrojom pre rezort pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a spojenie rezortu s národným a medzinárodným prostredím prostredníctvom informačných služieb a IT riešení.

V rámci kontraktu na rok 2024 uzatvoreného medzi MPRV SR a IZPI a financovaného zo štátneho rozpočtu bola zadefinovaná Úloha č. 4 Odborné vzdelávanie a podpora poradenských služieb v pôdohospodárstve, ktorá obsahovala tieto aktivity:

1. Koordinácia pôdohospodársky poradenský systém;
2. Tvorba vzdelávacích programov a realizácia odborného vzdelávania a prípravy pôdohospodárskych poradcov;
3. Zabezpečenie certifikácie poradcov a vedenie Centrálného registra pôdohospodárskych poradcov SR;
4. Získavanie, spracovávanie a distribuovanie informačných zdrojov pre potreby poradenstva v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, budovanie odbornej databázy, informačných databázových systémov a databázy poradcov.

V rámci vyššie uvedeného kontraktu IZPI realizovalo nasledovné aktivity, ktoré súvisia s rozvojom MSP:

- Na stránku www.agroporadenstvo.sk bolo pridaných 316 odborných článkov a 35 legislatívnych predpisov pre oblasť pôdohospodárstva.

- V Centrálnom registri pôdohospodárskych poradcov k 31.12.2024 bolo evidovaných 137 pôdohospodárskych poradcov, s ktorými počas roka prebiehala intenzívna komunikácia a boli im zasielané aktuálne informácie týkajúce sa ich činnosti.

- V rámci odborného vzdelávania v agrosektore IZPI v rámci roku 2024 zorganizoval 69 rôznych vzdelávacích aktivít, ktorých sa celkovo zúčastnilo 1 718 osôb.

Pre rozvoj MSP boli relevantné nasledovné:

- Kurz pre mladých farmárov, ktorí žiadajú o komplementárnu podporu príjmu pre mladého poľnohospodára v zmysle § 8 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 436/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb a nemajú ukončené stredné alebo vysokoškolské vzdelanie zamerané na poľnohospodárstvo, potravinárstvo, veterinárstvo, lesníctvo alebo ochranu životného prostredia. Akreditovaný vzdelávací kurz Základy podnikania a podporné opatrenie a v agrosektore má rozsah 38 hodín v roku 2024 sa ho zúčastnilo 131 mladých poľnohospodárov. Kurzom získali mladí farmári potrebné odborné vedomosti, poznatky a informácie nevyhnutné k začiatku podnikania v agrosektore.

- Na získanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie liehovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia bol realizovaný jeden kurz, ktorého sa celkovo zúčastnilo 13 osôb. Rozsah kurzu je 80 hodín. Kurz je akreditovaný Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR.

V rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2022, podopatrenie 1.1 Podpora na akcie odborného vzdelávania a získavania zručností sme v roku 2024 pokračovali s realizáciou projektu Vzdelávanie mladých farmárov prispievajúco ku generáčnej výmene v agrosektore, v rámci ktorého bol realizovaný kurz zameraný na chov včiel a pestovanie medonosných rastlín, ktorého sa zúčastnilo 8 osôb.

V rámci Národnej siete rozvoja vidieka, ktorá je na základe transformácie od 1.1.2023 súčasťou IZPI, pôsobí 8 regionálnych pracovísk. Ich úlohou je okrem iného poskytovať poradenstvo beneficentom PRV SR 2014 - 2022 a aktérom rozvoja vidieka týkajúce sa čerpania prostriedkov v rámci PRV 2014 - 2022 na rozvoj podnikania vo vidieckom priestore. Spolu bolo v roku 2024 regionálnymi pracoviskami poskytnutých 906 poradenstiev a konzultácií.

V priebehu roku 2024 zrealizovala Centrálna jednotka Národnej siete rozvoja vidieka SR odborný seminár týkajúci sa rozvoja MSP s názvom Ako získať dotáciu na rozvoj včelárstva, ktorého sa celkovo zúčastnilo 35 osôb.

Národná sieť rozvoja vidieka SR v priebehu roku 2024 zrealizovala niekoľko seminárov týkajúcich sa poľnohospodárskej prvovýroby, ktoré súvisia s rozvojom malého a stredného podnikania ako Ekológia v poľnohospodárstve, Cirok – pestovanie, silážovanie a kŕmenie, Drobnochov a jeho potenciál pre mladého farmára, Vhodné postupy a inovácie v skladovaní objemového krmiva, Inovácie vo vinárstve a praktické rady pre začínajúceho vinára, Hospodárenie s pôdou prospešné pre krajinu a klímu – regenerácia pôdy, Objemové krmivá – základ živočíšnej výroby, Inovácie v pestovaní a obnove d'atelinotravných a trvalých trávnatých porastov a ich potenciál pre mladého farmára, Regeneratívny spôsob hospodárenia na pôde – postupy smerujúce k zlepšeniu „zdravia pôdy“ a k sekvestracii uhlíka, Kvalitné pastviny – zdroj krmovín pre prežúvavcov – potenciál a výzva pre mladých farmárov, Ako začať v rámci ekologického poľnohospodárstva, Welfare a dobré životné podmienky zvierat, Ako sa dostať k pôde, Hospodárenie s vodou na poľnohospodárskej pôde – zmierňovanie dôsledkov klimatických zmien.

Tab. č. 41: **IZPI Podpora (nefinančná) v roku 2024**

Program	Celkový objem podpory MSP	Počet podporených MSP
Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2022	75 245 eur	862

Zdroj: Spracovanie podľa údajov IZPI

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZV a EZ SR) realizovalo okrem priamej podpory aj nepriamu podporu prostredníctvom nástrojov ekonomickej diplomacie.

Presadzovať slovenské ekonomické záujmy v zahraničí sa darí sieti 65 zastupiteľských úradov, ktoré spolu s generálnymi konzulátmi zastupujú slovenský záujem v hostiteľskej krajine. Spolu s relevantnými aktérmi vonkajších ekonomických vzťahov (ďalej len „VEV“), aktívnymi v oblasti podpory exportu, investícií a cestovného ruchu, sa spoločne zasadujú za lepšie podmienky prístupu slovenských podnikateľov na zahraničný trh.

V roku 2024 sa prostredníctvom ekonomickej diplomacie realizovalo v zahraničí 511 aktivít, z toho aktívna účasť na 101 veľtrhoch a výstavách, 85 individuálnych obchodných rokovaní, 104 ekonomicky orientovaných prezentácií SR, 38 podnikateľských misií vrátane misií spojených so štátnou návštevou, 8 medzivládnych a zmiešaných komisií a iných podujatí.

Miestom prvého kontaktu pre podnikateľov je na MZVEZ SR odbor Podnikateľského centra (POCE), ktorý v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí poskytuje podnikateľskej verejnosti informácie týkajúce sa veľtrhov, výstav, tendrov, podnikateľských misií, nových podnikateľských príležitostí. Uvedené zverejňuje na webstránke ministerstva, ako aj v mesačnom vydaní Newslettera a na sociálnej sieti LinkedIn „Economic Diplomacy (Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic)“. V roku 2024 bolo spracovaných približne 1000 telefonických a e-mailových dopytov.

V roku 2024 bolo zrealizovaných 32 projektov ekonomickej diplomacie schválených v celkovej hodnote 259 841 eur, do ktorých bolo zapojených 306 malých a stredných podnikov. SOPK v spolupráci s MZVEZ SR a ZÚ SR realizovala v roku 2024 6 projektov v celkovej sume 69 018 eur. Celkovo sa na projekty ekonomickej diplomacie vynaložila suma 308 262 eur.

Vlajkovou loďou medzi profilovými podujatiami Podnikateľského centra bol v minulom roku ďalší ročník „Exportného fóra“. Platforma ekonomickej diplomacie určená slovenským exportérom, ktorá umožňuje priamy kontakt s ekonomickými diplomatmi a relevantnými aktérmi štátnej správy zodpovednými pre podporu exportu a PZI. Exportné fórum 2024, ktoré MZVEZ SR organizovalo po prvýkrát v spolupráci s Radou slovenských exportérov sa uskutočnilo 8. októbra 2024 v Žiline. Zúčastnilo sa ho 428 účastníkov, z toho 192 predstaviteľov podnikateľských subjektov. Počas fóra sa zrealizovalo takmer 800 priamych konzultácií zástupcov domácich podnikateľských subjektov so 63 diplomatmi poverenými agendou ekonomickej diplomacie (tzv. G2B).

S cieľom prispieť k trvalo udržateľnému hospodárskemu rastu a podporiť domáce spoločnosti pri ich prieniku na zahraničné trhy realizovalo MZVEZ SR v roku 2024 aj podujatia Z regiónov do sveta v rôznych modifikovaných formátoch. Boli realizované aj stretnutia na najvyššej úrovni ministerstva s regionálnymi komorami SOP, či pracovné stretnutia s predstaviteľmi zahraničných obchodných a priemyselných komôr akreditovaných v SR.

V roku 2024 pokračovalo MZVEZ SR v iniciatívach na podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti inovácií. Prostredníctvom ekonomickej diplomacie podporilo nielen zahraničné aktivity slovenských firiem a vedecko-výskumných pracovísk so silným medzinárodným

potenciálom, ale aj zorganizovalo alebo bolo súčasťou domácich diskusií na podporu inovácií. V rámci Inovačných dní pokračovalo vo vytváraní príležitostí pre slovenské firmy a vedecko-výskumné inštitúcie na prezentáciu unikátnych technológií a inovácií zahraničným veľvyslancom akreditovaných v SR. Zahraničným partnerom tak aj prostredníctvom oficiálnych predstaviteľov ich domovských krajín na Slovensku naďalej predstavujeme príbehy firiem, ktoré vo svojich oblastiach vynikajú a dosahujú výrazné medzinárodné úspechy. V roku 2024 sa uskutočnili 4 podujatia.

Ponuku nástrojov na podporu exportu dopĺňajú „Firemné dni“. Na pravidelnej báze sú formou VTC predstavené slovenským ekonomickým diplomatom pôsobiacim v zahraničí spravidla štyri domáce spoločnosti z vybraného sektora národného hospodárstva. V roku 2024 prezentovalo na deviatich online stretnutiach svoj záujem etablovať sa na zahraničných trhoch 36 slovenských podnikateľov z radov MSP.

Tab. č. 42: **MZV Podpora (nefinančná) v roku 2024**

Program	Celkový objem podpory MSP	Počet podporených MSP
Projektová schéma na podporu ekonomickej diplomacie	320 000 eur	306

Zdroj: Spracovanie podľa údajov IZPI

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo realizoval v roku 2024 stanovené úlohy na podporu MSP len zo schválených prostriedkov rozpočtovej kapitoly a nedisponoval inými doplnkovými zdrojmi. Úrad v roku 2024 pracoval na zlepšení používateľského prostredia, skrátenie času, pokračovali vo vzdelávaní. Podarilo sa rozšíriť zastúpenie MSP v technických komisiách, uzatvorili sa štyri nové dohody s MSP, ktorými je zabezpečená spolupráca v rámci európskych a medzinárodných technických komisií a subkomisií s cieľom podpory podnikateľského prostredia. Ocenenie v kategórii Kvalita si prevzal jeden MSP.

Slovenský metrologický ústav vykonával vzdelávacie aktivity zamerané na podporu MSP. V roku 2024 sa uskutočnilo spolu 130 odborných kurzov so zameraním na oblasť metrológie a systémov manažérstva kvality, vrátane vzdelávacích programov akreditovaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. Celkový počet účastníkov odborných kurzov a školení bol 671.

Úrad pre verejné obstarávanie ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť verejného obstarávania nedisponuje priamymi možnosťami poskytovania adresnej, resp. programovej pomoci a podpory MSP. Úrad zabezpečuje uplatňovanie politiky verejného obstarávania v Slovenskej republike založenej na princípoch transparentnosti, nediskriminácie, efektívnosti, hospodárnosti, proporcionality, rovnakého zaobchádzania a podpory prostredia hospodárskej súťaže. Úrad uskutočňuje vzdelávaciu činnosť smerovanú k MSP. V roku 2024 úrad robil školenia na témy o zmenách zmlúv v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní a používania dynamických nákupných systémov, ktoré sú prínosom pre MSP.

Úrad v rámci svojich aktivít prezentoval aj podporu účasti MSP a podporu projektových aktivít zameraných na spoločensky zodpovedné verejné obstarávanie v rámci ktorých aktívne prezentuje podporu MSP. MSP majú možnosť požiadať o usmernenie oddelenia metodiky úradu alebo regionálne centrá úradu, ktoré sú zriadené v krajských mestách.

Nitriansky samosprávny kraj podporuje MSP najmä prostredníctvom:

- *posilnenia úlohy klastrov pri vzniku start-upov a zvyšovanie inovačnej výkonnosti malého a stredného podnikania.*

- V oblasti rozvoja podnikania, investícií a MSP, Nitriansky samosprávny kraj aktívne spolupracuje s regionálnymi kanceláriami Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK), so Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), Slovak Business Agency (SBA), Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou (SIEA), komorami, univerzitami a s inými právnickými subjektami, regionálnymi rozvojovými agentúrami, obcami a so štátnymi inštitúciami.
- NSK pripravil a vypracoval strategické dokumenty **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030, SMART koncepciu a Integrovanú územnú stratégiu NSK**, ktoré majú prispieť k naplneniu cieľov, vrátane podpory podnikania.
- Posilňovaním **duálneho vzdelávania v stredných odborných školách** v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK zabezpečuje kraj kvalitnú odbornú pripravenosť aj pre živnostníkov a malých i stredných podnikateľov v regióne.
- Nakoľko v malých obciach dochádza k znižovaniu dostupnosti komerčných, ale aj verejných služieb, jedným z riešení je budovanie miestnych ekonomických, najmä potravinových systémov, v čom má miestna aj regionálna samospráva významnú koordinačnú a mediačnú funkciu. **Miestne poľnohospodárske podniky majú potenciál napomôcť k riešeniu pretrvávajúcich ekonomických, sociálnych a environmentálnych problémov najmä periférnych vidieckych obcí.**

K rozvoju konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania, predovšetkým v oblasti vývoja a výroby plastov, ako aj k rozvoju inovatívneho hospodárstva, najmä poľnohospodárstva a výroby potravín ako perspektívneho odvetvia národného hospodárstva bola vypracovaná „**Regionálna inovačná stratégia Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027**“, ktorá je sústredená na identifikáciu bariér a príležitostí rozvoja inovačnej kapacity a inovačnej kultúry regiónu v podnikateľskom, akademickom a verejno-právnom prostredí.

4.3.3 Oblasť zlepšovania podnikateľského prostredia

Združenie podnikateľov Slovenska (ZPS)

Združenie podnikateľov Slovenska je prvým záujmovým združením súkromných podnikateľov založeným po Nežnej revolúcii v novembri 1989, s ambíciou byť rozhodujúcim hlasom malých a stredných podnikateľov na Slovensku. Už 35 rokov zastupuje malé a stredné podniky, presadzuje slobodu podnikania a primerané postavenie podnikateľov v spoločnosti. V roku 2024 sa činnosť ZPS sústredila najmä na tieto oblasti:

Pripomienkovanie legislatívy formujúcej podnikateľské prostredie

ZPS dlhodobo upozorňuje na obmedzovanie podnikateľských slobôd, rast finančného a administratívneho zaťaženia podnikania, nárast regulácií a opakujúce sa obchádzanie štandardného legislatívneho procesu pri zásadných zmenách regulačného rámca. Z tohto dôvodu sa aktívne zapája do tvorby legislatívy s dôrazom na ochranu podnikateľských slobôd, obmedzenie regulácií, zjednodušenie pravidiel a pravidelne tiež akcentuje potrebu odbornej diskusie v legislatívnom procese – vrátane poukazovania na praktické dôsledky jej absencie.

V roku 2024 ZPS kriticky hodnotilo najmä opatrenia prijaté v skrátenej konaní v rámci konsolidačného balíčka, z ktorých viaceré bolo potrebné novelizovať ešte pred nadobudnutím účinnosti. ZPS sa zapojilo aj do diskusie k návrhu zrušiť povinnosť uvádzať účinnosť návrhov zákonov s vplyvom na podnikateľské prostredie výlučne k dátumu 1. 1. alebo 1. 7. príslušného kalendárneho roka. Zároveň upozorňovalo na potrebu opätovne rozšíriť možnosť uplatňovať zásadné pripomienky v pripomienkovom konaní pre všetkých zástupcov podnikateľov a odbornej verejnosti – tak, ako to bolo pred septembrom 2022. Téma nadobudla osobitný význam aj vzhľadom na to, že súčasťou legislatívneho procesu v roku 2024 boli aj zmeny Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky.

ZPS tiež pokračovalo v tlaku na zmeny týkajúce sa predčasných dôchodkov, ktorých nastavenie podľa ZPS negatívne vplyva na verejné financie aj trh práce. Na priblíženie tejto témy pripravilo aj infografiku „Sociálna politika má zamestnávanie podporovať, robí opak“.

Na rôznych fórach (napr. Konzultačná rada prezidenta finančnej správy SR, HN Club, bilaterálne rokovania) sa ZPS aktívne zapájalo do diskusie o opatreniach na zlepšenie výberu daní a prezentovalo názory na e-faktúru a ďalšie pripravované zmeny z perspektívy podnikateľského sektora.

Zástupcovia ZPS sa zároveň podieľali na diskusii o tvorbe verejných politík aj v ďalších odborných platformách, napríklad v Pracovnej skupine pre digitálnu transformáciu SR zriadenej pod Radou vlády pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh, v pracovných skupinách Rady vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu (skupiny odborov Ekonomické vedy, Ekonomika a organizácia, obchod a služby) či v pracovnej skupine Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+.

Európske regulácie a ich dopady na malé a stredné podniky

Pozornosť ZPS smerovala v roku 2024 nielen na regulácie na celoštátnej úrovni, ale aj na úrovni EÚ. ZPS vychádza z toho, že rozhodnutia prijímané na úrovni EÚ majú čoraz širšie dopady na podnikateľskú prax, a preto je pre firmy dôležité zapájať sa do procesu tvorby regulácií ešte pred ich schválením a implementáciou. Legislatíva EÚ má významný vplyv na malé a stredné podniky v členských štátoch, Slovensko nevynechávajúc.

V kontexte volieb do Európskeho parlamentu ZPS participovalo na aktivitách, ktoré upriamovali pozornosť na konkurencieschopnosť, dopady európskych politík na podnikateľské prostredie a na postoje kandidátov vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2024. ZPS zorganizovalo 23. 05. 2024 v Bratislave konferenciu „*Európske regulácie očami biznisu*“, ktorej cieľom bolo upriamiť pozornosť na politiky EÚ v kontexte konkurencieschopnosti a vytvoriť priestor na prezentáciu názorov k dopadom európskych politík na malé a stredné podniky. Zároveň širšia komunita podnikateľských organizácií a obchodných komôr, s aktívnym zapojením ZPS, zorganizovala 24. mája 2024 podujatie „*Competitiveness of Slovakia and the European Union – European Parliament Pre-Election Debates*“, na ktorom pozvaní zástupcovia politických strán predstavili svoju víziu dôležitých tém pre budúcnosť Slovenska a EÚ.

ZPS pokračovalo aj v monitorovaní činnosti Európskeho parlamentu z pohľadu MSP – nielen materiálov s dopadom na podnikanie, ale aj postojov zástupcov SR v Európskom parlamente pri ich presadzovaní. V úvode roka 2024 (január – apríl) Európsky parlament prerokoval 411 bodov, z ktorých 126 malo dopad na malé a stredné podniky; za obdobie január – december 2024 išlo celkovo o 497 bodov, z ktorých 139 sa týkalo podnikania.

Na priblíženie európskych tém širšej verejnosti ZPS v roku 2024 pripravilo aj dve infografiky:

- Činnosť Európskeho parlamentu v roku 2023 očami podnikateľov
- NextGeneration alebo NextTaxation?

Nútené živnosti (švarcsystém)

V roku 2024 sa po zverejnení analýzy ÚHP týkajúcej sa práce na živnosť téma zastretých pracovných pomerov opäť stala predmetom odbornej aj politickej diskusie. ZPS v tejto súvislosti iniciovalo a spolupracovalo na viacerých aktivitách:

- spoločná pozícia organizácií zastupujúcich zamestnávateľov, malé a stredné podniky a živnostníkov a profesijných organizácií, k úprave podmienok výkonu činnosti SZČO a návrhom, ktoré smerujú k obmedzeniu podnikania na živnosť
- konferencia „Zamestnávanie fiktívnych živnostníkov“ (8. októbra 2024, Bratislava) so zástupcami MPSVR SR, Národného inšpektorátu práce, Finančnej správy SR a expertmi na právo a dane,
- analýza poukazujúca na nedostatky v dátach týkajúcich sa nepravých živností/zastretých pracovných pomerov v SR,
- aktívna komunikácia s MPSVR SR o príčinách a možných riešeniach zastretých pracovných pomerov v SR.

Rodinné podnikanie

ZPS pokračovalo v aktivitách zameraných na akcentovanie tém rodinného podnikania a generačnej výmeny. V nadväznosti na dlhodobé pôsobenie v tejto oblasti a na vytvorenú Platformu ZPS pre rodinné podniky (s víziou stať sa dôveryhodným, transparentným a dlhodobým partnerom pre rodinné firmy a podčiarknuť význam rodinného podnikania) venovalo intenzívnu pozornosť podmienkam podnikania rodinných firiem. Aktivity v roku 2024 sa sústredili na dve línie:

1. legislatíva týkajúca sa rodinného podnikania,
2. popularizácia rodinného podnikania, zdieľanie know-how a uľahčenie generačnej výmeny.

V oblasti legislatívy sa ZPS zameralo spätné zhodnotenie prvého roku účinnosti novely zákona o sociálnej ekonomike, v rámci ktorej bola ukotvená definícia rodinného podniku a proces evidencie a registrácie rodinných firiem. ZPS zároveň kriticky hodnotilo nastavenie tejto legislatívy a upriamovalo pozornosť na riešenia, ktoré rodinné podniky od vlády a parlamentu očakávajú.

Popri legislatívnych témach ZPS podporovalo zdieľanie know-how a osvedčených postupov medzi podnikateľmi; spolupracovalo aj na príprave štvrtej publikácie „Generačná výmena očami slovenských rodinných firiem“. ZPS tiež participovalo na ďalšom ročníku Trend konferencie pre rodinné firmy (14. marca 2024, Bratislava) s témou „Z krízy do krízy: Odolnosť rodinného podnikania v nestabilných časoch“, kde prezident ZPS vystúpil v panelovej diskusii venovanej legislatíve pre rodinné firmy.

Ďalšie aktivity

ZPS v roku 2024 spolupracovalo na projekte *Deň daňového odbremenenia*, ktorý približuje výšku celkovej záťaže v dôsledku daní, odvodov a zákonom vynútených platieb pri priemernej mzde zamestnanca. Ako spoluvyhlasovateľ súťaže *Mladý inovatívny podnikateľ 2024* v spolupráci s Junior Chamber International – Slovakia ocenilo inšpiratívnych mladých podnikateľov. ZPS sa zároveň podieľalo na viacerých odborných podujatiach (napr. konferencia *Rozpočtová zodpovednosť nie je možná bez rastu ekonomiky*, konferencia *Alternatívne financovanie rastúcich firiem*) a na aktivitách podporujúcich rozvoj podnikavosti na rôznych stupňoch škôl (napr. *Medzinárodný veľtrh cvičných firiem*, *Skills Slovakia – Podnikateľské zručnosti v Cvičnej firme* a ďalšie).

Aj v monitorovacom roku 2024 pokračoval **Slovenský živnostenský zväz (SŽZ)** vo svojich aktivitách, ktorých cieľom je zlepšenie podmienok na podnikanie pre živnostníkov a MSP.

Slovenský živnostenský zväz neposkytoval finančnú podporu v súvislosti s energetickou krízou, napriek tomu je však jeho prínos pre rozvoj podnikateľského prostredia a živnostenského podnikania zásadný.

Stručný prehľad činností SŽZ v r. 2024

1. Podpora podnikania a vyváženého podnikateľského prostredia

SŽZ vyvíjal tlak na vládu a ministerstvá v rámci legislatívneho procesu s cieľom zlepšiť podmienky na podnikanie živnostníkov a MSP. Za týmto účelom:

- sa pravidelne zúčastňovali na kvartálnych zasadnutiach Rady vlády pre politiku súdržnosti a regionálny rozvoj. Členom rady je prezident SŽZ;
- predložili pripomienky k zákonu o cestnej doprave na podnet členskej organizácie Asociácia taxi a rokovali so štátnym tajomníkom Ministerstva dopravy SR ohľadom požiadaviek pre zlepšenie pracovno-právneho stavu v taxislužbe;
 - organizovali dňa 15. marca 2024 pri príležitosti Snemu SŽZ Diskusný panel s predstaviteľmi ministerstiev a orgánov štátnej správy pod názvom „Chýbali by nám živnostníci? Význam živnostenského podnikania“. Pri tejto príležitosti sme publikovali informačný videospot o postavení živnostníkov v ekonomike;
 - reprezentovali SŽZ na konferencii k 20. výročiu vstupu Slovenska do Európskej únie v apríli 2024 a na konferencii Priemysel, organizovanej Televíziou TA3 v októbri 2024;
- rokovali s odborom Zlepšovania podnikateľského prostredia MH SR o zapojení MSP do expost hodnotenia legislatívnych predpisov a do prípravy stanovísk pre Európsku komisiu prostredníctvom portálu Have your say (Majte slovo);
- generálna sekretárka SŽZ vystúpila na podujatí Posilnenie postavenia malých a stredných podnikov a remesiel - odolné a udržateľné stavebníctvo, organizovaného na pôde Európskeho parlamentu v gescii EBC, za účasti zahraničných aj slovenských europoslancov, p. Ondruša a p. Lexmann, v novembri 2024.

2. Podpora odborného vzdelávania

SŽZ upozorňuje na dlhodobý nedostatok absolventov SOŠ a pracovnej sily v remeselných povolaniach a pretrvávajúci nízky záujem o vzdelávanie v remeslách. Preto vyvíja vlastné iniciatívy na propagáciu remesiel a navrhuje riešenia pre zlepšenie súčasného stavu. V tejto oblasti:

- sa predstavitelia SZZ zúčastňovali na prezentáciách výstupov z projektových komisií MŠVVM Moderné vzdelávanie na SŠ, Kvalitnejšie a atraktívnejšie OVP, Celoživotné vzdelávanie;
- viedli rokovania s RÚZ a Zväzom stavebných podnikov Slovenska k príprave nového učebného odboru Stavbár, v ktorom sa má zlúčiť viacero súčasných stavebných remesiel (okrem iných Maliar, Strechár, Kachliar), s cieľom prilákať na SŠ viac mladých (na menej špecializované štúdium v stavebníctve). Pripomienky SZZ k príprave učebného odboru však neboli zohľadnené a učebný odbor vstupuje od školského roka 25/26 do experimentálneho overovania;
- zúčastnili sa na Okružlom stole k zavádzaniu centier excelentnosti OVP na vybraných SOŠ a SPŠ, na pôde Asociácie priemyselných zväzov a dopravy v apríli 2024;
- rokovali s predstaviteľmi ŠIOVu o pripravovanom 4ročnom projekte na Zvýšenie kvality a atraktívnosti OVP v súlade s potrebami trhu práce, financovaného z programu slovensko-švajčiarskej spolupráce. Cieľom projektu je zvýšiť mieru zapojenia žiakov do duálu zo súčasných 38 na 50% s dôrazom na malé podniky, prepojiť bakalárske odbory na VŠ a vyššie odborné vzdelávanie, tiež zaviesť majstrovské skúšky;
- opakovane rokovali so štátnym tajomníkom MŠVVM k národným projektom v oblasti celoživotného a podnikateľského vzdelávania, tiež k etablovaní Aliancie sektorových rád;
- pripomienkovali návrh zákona o vzdelávaní dospelých, ktorý nanovo upravuje akreditáciu programov pre získanie profesijných kvalifikácií a autorizáciu organizácií na účely overovania vzdelávacích výstupov. Celkovo sme predložili 8 pripomienok, 6 bolo neakceptovaných a 2 čiastočne akceptované;

3. Daňové podmienky

V oblasti daní SZZ usiluje o vytváranie spravodlivého systému s ohľadom na potreby živnostníkov a MSP. K našim prioritám patrí zachovanie a zlepšenie podmienok pre uplatňovanie paušálnych výdavkov a režimu mikrodaňovníka. Rovnako pozorne sledujeme zmeny v oblasti daní z pridanej hodnoty, daňových licencií, indexu spoľahlivosti stanovovaného Finančnou správou SR a ďalšie témy. V tejto oblasti sme:

- rokovali v období prípravy konsolidačného balíka pre rok 2025 s predstaviteľmi MF SR, s cieľom podporiť aktuálne nastavenie paušálnych výdavkov a poukázať na potreby rodinných firiem v oblasti zdaňovania majetkových transferov medzi generáciami majiteľov;
- publikovali sme viacero stanovísk k príprave konsolidačného balíka pre rok 2025, pričom sme kriticky vnímali nárast sadzby DPH a zavedenie novej dane z finančných transakcií, avšak privítali sme snahu vlády zachovať podmienky zdaňovania príjmov mikrodaňovníkov a živnostníkov;
- podporili sme združenia podnikov v cestovnom ruchu a gastronómie pri snahe o zaradenie ich služieb do kategórie zníženej sadzby DPH na 5%. Táto snaha bola úspešná;
- privítali sme iniciatívu riaditeľstva Finančnej správy SR spolupracovať so SZZ pri osвете a šírení informácií o nových zákonoch a službách pre podniky, v súvislosti s konsolidačným balíkom;

4. Sociálna situácia živnostníkov a MSP

SZZ sa usiluje o zlepšovanie postavenia živnostníkov v spoločnosti. V tejto oblasti:

- vytvorili priestor pre predstavenie výsledkov projektu INFO-POW zameraného na problematiku vysielania pracovníkov a SZČO do iných krajín EÚ, na konferencii Chýbali by nám živnostníci. Slovenská republika vedie v rebríčkoch početnosti vyslaných živnostníkov do zahraničia, pričom títo živnostníci majú mimoriadne slabú sociálnu ochranu a pracujú tam väčšinou ako lacná pracovná sila;
- zúčastnili sa na Okrúhlom stole APZD k núteným živnostiam a bariéram pri zamestnávaní cudzincov;
- opakovane rokovali s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny Erikom Tomášom o opatreniach pre obmedzenie vzniku tzv. nútených živností. Okrem samostatného bilaterálneho stretnutia s ministrom sme sa zúčastnili aj na spoločnom rokovaní zamestnávateľských zväzov s ministrom práce;
- rokovali sme interne s APZD o vhodnom nastavení opatrení pre elimináciu nútených živností a pripravili súladné stanovisko ministerstva práce, tak aby neboli dotknutí veľkí zamestnávatelia v priemysle ani živnostníci, ktorí majú pre vykonávanie činnosti formou živnosti rôzne motivácie, nielen finančné.
- podpísali sme Memorandum o spolupráci so Sociálnou poisťovňou, s cieľom rozšírenia vzájomnej spolupráce a poskytovaní vzájomnej podpory a výmeny informácií pre SZČ a MSP. Nadväzne na toto memorandum sa uskutočnili viaceré prezentácie Sociálnej poisťovne na podujatiach členských organizácií SZZ;
 - pokračovala činnosť zástupcu SZZ v tzv. Stakeholder Group pri Európskej agentúre práce (ELA) so sídlom v Bratislave, kde zastupujeme MSP vo vzťahu k potrebe mobility pracovnej sily v rámci EÚ. Naša nominácia ako zastupujúceho člena je v mene Európskej konfederácie staviteľov (EBC), ktoré túto pozíciu obsadzovalo. Skupina Stakeholder Group zasadá spravidla dvakrát ročne za účasti vedenia ELA.

5. Podpora ochrany verejného zdravia a ochrany životného prostredia

SZZ podporoval v roku 2024 aktivity vedúce k zvýšeniu ochrany verejného zdravia a ochrany životného prostredia. V tejto oblasti:

- vystúpili ako spíkri na konferencii „Slovensko bez dymu“, ktorú organizovala Televízia TA3. Okrem zástupcu SZZ sa v diskusných paneloch prezentoval zástupca Cechu kachliarov;
- sprostredkovali vystúpenie zástupcu EBC na podujatí „Klimaticky odolné mestá“, ktoré v Bratislave organizovala Asociácia pre zelené strechy a zelenú infraštruktúru;
- predložili pripomienky k návrhu nového stavebného zákona, v spolupráci s Cechom strechárov Slovenska. Zúčastnili sme sa aj na spoločnom rozporovom konaní k tejto legislatíve na Ministerstve dopravy SR;
- prostredníctvom zástupcu SZZ pokračovali v členstve v komisii pri Monitorovacom výbore pre Operačný program Kvalita životného prostredia;
- v spolupráci s členskými organizáciami APZD sa pravidelne zúčastňovali koordinačných stretnutí zväzov k príprave podkladov do Rady vlády pre Európsku zelenú dohodu;

6. Požiadavky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Požiadavky SZZ v oblasti BOZP smerujú predovšetkým k potrebe zvyšovania informovanosti a ochrany zdravia živnostníkov. V tejto oblasti:

- pokračovali v členstve v koordinačnom výbore pre BOZP, ktorého riadnym členom je viceprezident SZZ.
- zúčastnili sme sa na rozporovom konaní k Stratégii BOZP a plánu úloh na roky 2024 – 2027, kde sme obhajovali našu pripomienku o potrebe otvorenia systému úrazového poistenia v Sociálnej poisťovni aj pre SZČO a tiež o potrebe štatistického sledovaní počtu úrazov SZČO.

- rokovali sme s predstaviteľmi Národného inšpektorátu práce za účasti členov Asociácie taxi, k téme **nútených živností a dodržiavania pracovno-právnych podmienok v taxislužbe.**

Okrem uvedeného SZZ podporoval členskú základňu a spoluprácu s partnerskými organizáciami (Cech strechárov Slovenska, Slovenský podkúvačský cech, Cech maliarov Slovenska), pokračoval v členstve v APZD, spolupracoval s Európskou konfederáciou staviteľov, či podporoval neziskové organizácie a prezentoval svoju činnosť v médiách a na sociálnych sieťach. V roku 2024 začal SZZ publikovať podporné príspevky Finančnej správy k opatreniam konsolidačného balíčka a podporné programy SBA.

Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK) kladie dôraz na nasledujúce oblasti:

- zvyšovanie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky,
- skvalitňovanie podnikateľského prostredia s dôrazom na legislatívne prostredie,
- zefektívnenie činnosti pri spolupráci s EÚ,
- podpora slovenskej výroby a exportu,
- posilnenie postavenia a skvalitnenie činnosti SOPK.

Činnosti SOPK podľa druhu poskytovaných služieb:

- legislatívna, poradenská a konzultačná činnosť,
- činnosť v oblasti koordinácie ATA systému a akreditovaného systému vydávania osvedčení o pôvode tovaru,
- podnikateľské misie,
- vzdelávacie aktivity.

V priebehu roka 2024 Slovenská obchodná a priemyselná komora operatívne zabezpečovala pripomienky a odborné stanoviská k predkladaným návrhom právnych noriem, opatreniam v oblasti podnikateľského sektora, ako aj k nelegislatívnym materiálom týkajúcim sa podnikateľského sektora. Za sledované obdobie bolo vypracovaných 43 stanovísk a pripomienok (v roku 2023: 7) najmä z oblasti sociálneho zabezpečenia, vzdelávania dospelých, odborného vzdelávania.

Slovenská obchodná a priemyselná komora na úrovni Úradu SOPK, regionálne komory SOPK a sekcie SOPK zabezpečili v roku 2024 celkom 121 seminárov, na ktorých sa zúčastnilo 2 491 účastníkov, najmä zástupcov podnikateľských subjektov, členov i nečlenov Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory. V roku 2024 sa uskutočnilo niekoľko podnikateľských misií.

Tab. č. 43: **SOPK: podnikateľské misie realizované v r. 2024**

Misie do/zo zahraničia v rámci krajín EÚ	Misie do/zo zahraničia mimo krajín EÚ
Kooperačné podujatie Brno Industry 4.0 s účasťou 9 slovenských firiem Kooperačné podujatie Technology & Business Cooperation Days 2024 s účasťou 5 slovenských firiem 6. Rakúsko-slovenská kooperačná burza s účasťou 52 slovenských firiem Obchodná misia na Stavebné veletrhy Brno s účasťou 6 slovenských firiem Obchodná misia na módny veľtrh STYL-KABO s účasťou 8 slovenských firiem Kooperačné podujatie Contact-Contract s účasťou 19 slovenských firiem Kooperačné podujatie HORECA, ENOEXPO s účasťou 3 slovenských firiem	Na úrovni Úradu SOPK bolo v roku 2024 v rámci projektu Enterprise Europe Network (EEN) zorganizované toto podujatie mimo krajín Európskej únie: Misia do Japonska z digitálneho sektora – CEATEC 2024 s účasťou 1 slovenskej firmy (pozn. keďže z celej Európskej únie bolo vybraných iba 12 firiem, výber slovenskej firmy je považovaný za významný úspech)

Zdroj: SBA, spracované na základe Výročnej správy SOPK 2023.

Regionálne poradenské a informačné centrum Prešov vzniklo v roku 1993 na platforme združenia právnických osôb. Členmi združenia sú v súčasnosti štyri komerčné firmy a mesto Prešov. Organizácia sa zaoberá podporou podnikania vo všetkých jej formách. Poskytuje služby inkubátora, finančné služby, poradenstvo, vzdelávanie a podporu podnikania v EÚ. V roku 2024 RPIC Prešov podporilo v rámci programu BISS Slovakia EEN 55 firiem v sume 26 000 eur.

Univerzity

V rámci **Ekonomickej univerzity v Bratislave (ďalej len “EUBA”)** – sa v roku 2024 aktivity týkali najmä výučby súvisiacej s problematikou MSP.

Okrem toho sa odborníci z vybraných podnikov z radov MSP dlhodobo podieľajú na spolupráci s univerzitou. Odborníci z praxe sa aktívne zúčastňujú na vyučovanom procese pre študentov (prostredníctvom odborných prednášok, seminárov a rôznych workshopov na jednotlivých fakultách). EUBA v predchádzajúcom roku zintenzívnila odbornú prax študentov, ktorú zväčša vykonávajú v MSP. Prepojenie na prax je napríklad zabezpečované aj účasťou MSP na študentských vedeckých aktivitách, či konzultačnej činnosti.

Národohospodárska fakulta realizovala aktivity v súvislosti s MSP najmä v rámci výučby jednotlivých predmetov (Sociálna ekonómia a ekonomika, Podnikateľské financie, Úvod do podnikateľských financií, Simulátor pracovných pohovorov), vedení záverečných prác. Študenti vykonávali odbornú prax v konkrétnych podnikoch a problematikou MSP sa zaoberajú aj vedecké a odborné publikácie.

Obchodná fakulta venovala pozornosť problematike MSP najmä prostredníctvom pedagogického procesu na viacerých predmetoch (Marketing, Biznis a marketing, Právo v podnikaní, Spotrebiteľské právo a ďalšie). Viacero prednášok bolo zabezpečovaných odborníkmi z praxe, problematike MSP sa venovali tiež záverečné práce. Odbornú prax študentov v MSP absolvovalo v roku 2024 celkom 82 študentov.

Fakulta podnikového manažmentu realizovala viacero predmetov, napríklad Podnikanie v malých a stredných podnikoch. Ten predstavuje povinne voliteľný predmet, na ktorom sa študenti detailne oboznamujú so systémom podnikania MSP, rodinných podnikov, typológiou MSP a životným cyklom MSP. Obsah je primárne zameraný na organizačnú, ekonomickú

a finančnú stránku podnikania v MSP a nástroje a formy podpory MSP. Záujem študenti prejavujú dominantne z dôvodu praktickej orientácie využiteľnej v reálnych podmienkach bežnej podnikateľskej činnosti. Problematike MSP sa venovala pozornosť tiež v ďalších predmetoch. Fakulta tiež spolupracuje s odborníkmi z podnikov v kategórii MSP, vedie záverečné práce týkajúce sa MSP. Viaceré výskumné projekty VEGA a KEGA, projekty COST a HORIZON Europe majú zameranie na MSP.

Na katedre Manažmentu sa výskumný tím venoval v období 2022-2024 aj riešeniu ďalšieho projektu s názvom „Akcelerácia rastu inovatívnych podnikov – škálovanie scale-upov a podnikov založených na nových technológiách“. Jeho predmetom bolo budovanie inovatívneho podniku a identifikácia inhibítorov a akceleratorov jeho rastu. Pozornosť malým a stredným podnikom je venovaná tiež v rámci projektu „Na dátach založená zelená transformácia: Strategické cesty k udržateľným podnikateľským modelom a zeleným inováciám.“, ktorý je orientovaný na zisťovanie spôsobov, ako môžu podniky využiť veľké dáta na adaptáciu na meniace sa ekologické a sociálne podmienky a na transformáciu svojich stratégií a podnikateľských modelov smerom k zeleným inováciám.

Na Katedre informačného manažmentu sú riešené dva vedeckovýskumné projekty zamerané na MSP a digitalizáciu podnikových procesov: Digitálna transformácia podnikov a ich pripravenosť na integrovanie prvkov Priemyslu 5.0., Budovanie ambientného ekosystému podniku.

Katedra podnikových financií rieši projekty s názvom Výskum ekonomickej výkonnosti rodinných podnikov s dôrazom na implementáciu nástrojov merania technickej efektívnosti, ktorý je aktuálne v druhom roku riešenia a zameriava sa na rodinné podniky, ktoré sú prevažne zaradené do kategórie MSP a projekt s názvom Výskum akcelerovanej digitalizácie v malých podnikoch s dôrazom na udržateľný rozvoj vzťahov so zákazníkmi je zameraný na výskum v malých podnikoch. Projekt je v druhom roku riešenia.

Zároveň sú na katedre riešené projekty:

- Interreg CE s názvom Digi-B-Well – Enhancement of capacities of SMEs, public authorities and academia for digitalisation, digital era-fit management and achievement of digital wellbeing je taktiež v druhom roku riešenia.

- Interreg CE s názvom Futurepreneurs and SMEs for a sustainable Central Europe Certification Scheme je aktuálne v treťom roku riešenia.

Na fakulte sa v rámci výuky uskutočňujú prednášky zástupcov hospodárskej praxe.

V roku 2024 Podnikovohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach realizovala v spolupráci s malými a strednými podnikmi výučbu. MSP boli zapojené do výučby rôznych predmetov na prvom a druhom stupni štúdia. Všetci študenti PHF EU v Bratislave so sídlom v Košiciach absolvovali odbornú prax v malých a stredných podnikoch, kde strávili minimálne štyri týždne, počas ktorých sa priamo zúčastňovali na primárnych a sekundárnych procesoch MSP.

Ekonomický ústav SAV realizoval projekt APVV, ktorý analyzoval, či je možné využiť metódy strojového učenia na predikovanie atraktívnosti online pracovného inzerátu, konkrétne, ktoré informácie z pracovného inzerátu zvyšujú jeho atraktivitu. Zvýšenie efektívnosti interných procesov MSP – Na základe výsledkov výskumu bol vytvorený predikčný model atraktivity pracovných inzerátov, ktorý umožňuje cielene optimalizovať obsah pracovných ponúk a tým zvýšiť počet reakcií uchádzačov.

Posilnenie spolupráce medzi verejnou výskumnou inštitúciou a súkromným sektorom – Spolupráca prispela k prenosu know-how z EÚ SAV do praxe a podporila budovanie dôvery medzi výskumnými inštitúciami a MSP.

Žilinská univerzita v Žiline (ďalej len “UNIZA”) aj v roku 2024 pokračovala v realizácii vzdelávacích aktivít zameraných na rozvoj podnikateľských zručností, organizovanie vzdelávacích aktivít pre podnikateľov a v rozvíjaní spolupráce formou realizácie spoločných projektov v oblasti vedy a výskumu. Taktiež UNIZA pokračovala s podporou vzdelávania v oblasti podnikania vo všetkých stupňoch vysokoškolského vzdelávania.

UNIZA úspešne pokračovala v realizácii unikátneho predmetu Povolenie podnikateľ v aktualizovanej verzii *Startup program*, ktorý je zameraný na podporu teoretických znalostí, ale aj na výmenu praktických skúseností medzi študentmi a expertmi z praxe. Zároveň univerzita pokračovala v realizovaní projektov financovaných zo štrukturálnych fondov, ktoré podporovali spoluprácu s malými a strednými podnikmi. Pokračovala spolupráca prostredníctvom dohody o spolupráci medzi UNIZA, Žilinským samosprávnym krajom a mestom Žilina v rámci regionálneho inovačného centra INOVIA.

V rámci univerzity bola realizovaná séria prednášok zameraná na popularizáciu podnikania a začatie podnikania.

Výskumné centrum UNIZA realizovalo výskumnú spoluprácu s dvoma MSP. Strojnícka fakulta riešila viaceré projekty s MSP zamerané na napr. na výrobnú činnosť a iné.

V rámci Strojníckej fakulty boli realizované aktivity súvisiace s malým a stredným podnikaním zameraným na podnikanie, vzdelávanie spoluprácu s podnikmi strojárenského priemyslu.

Viaceré fakulty UNIZA realizujú projekty s praxou, pričom dochádza k spolupráci s MSP na úrovni školení, riešení projektov polovodičov, webinárov, ktoré sa dotýkajú obsahového zamerania jednotlivých fakúlt univerzity a znamenajú príklad spolupráce MSP a akademickej sféry.

Technická univerzita v Košiciach vyčíslila počet podporených MSP na viac ako 250. Aktivity TUKE v oblasti podpory MSP sa sústreďujú do niekoľkých oblastí:

- Spolupráca s MSP pri riešení výskumno-vývojových úloh: pre naplnenie poslania TUKE je zásadným práve prepojenie univerzitného prostredia s praxou, najmä vychádzajúc z technickej orientácie univerzity.

- Ďalšou oblasťou podpory je zapájanie MSP do projektov financovaných zo zdrojov Európskej únie. Univerzita, jej fakulty a pracoviská aktívne spolupracujú s malými a strednými podnikmi z regiónu pri príprave projektových myšlienok a zostavovaní spoločných návrhov výskumných a inovačných projektov.

- Podpora internacionalizácie MSP: vďaka zapojeniu do siete Enterprise Europe Network (EEN.SK) umožňuje MSP nájsť nových obchodných partnerov a nových trhov, rozširovanie sortimentu ich produktov, budovanie kompetencií v rôznych oblastiach (inovácie, rast, udržateľnosť a odolnosť firmy, udržanie a tvorba pracovných miest), zároveň ich podporujeme v oblasti získavania externých finančných zdrojov z EÚ programov a v budovaní medzinárodných sietí.

- Podpora digitalizácie MSP: vďaka zapojeniu do TUKE do rôznych európskych iniciatív dokáže univerzita úspešne podporovať MSP v ich digitálnej transformácii. Medzi hlavné aktivity v tejto oblasti patrí podpora MSP pri ich zapájaní do kaskádových projektov zameraných na digitalizáciu ale najmä zapojenie do siete Európskych centier digitálnych

inovácií (European Digital Innovation Hubs). TUKE je koordinátorom Európskeho centra digitálnych inovácií EDIH CASSOVIUM.

- Akceleračné a rastové aktivity pre startup (vznik a rozvoj MSP v prostredí inkubátora): TUKE je jedným z lídrov v oblasti akceleračných a rastových aktivít pre startupy (MSP) v regióne Východného Slovenska. Startup centrum TUKE pomáha „naštartovať“ proces od myšlienky k produktu, ktorý podporí záujemcov (predovšetkým študentov a zamestnancov TUKE) pri realizácii ich inovatívnych myšlienok, poskytne pred-inkubačnú podporu v úvodnej etape vývoja ich projektových zámerov. Za obdobie fungovania centra bolo od roku 2017 zorganizovaných 16 kôl súťaže, do ktorých sa zapojilo viac ako 220 inovatívnych projektov (startupov). Viac ako 75 startupov získalo možnosť absolvovať 6 mesačný pred-inkubačný pobyt. Inkubátor TUKE poskytuje inkubačné prostredie novovznikajúcim inovatívnym MSP (startupom), vznikajúcim najmä vďaka výsledkom výskumu a vývoja na odborných pracoviskách TUKE. Rastový program inkubátora pomáha MSP premeniť inovatívne myšlienky na komerčne využiteľný produkt.

- Podpora rozvoja kvalifikovanej pracovnej sily v regióne: študenti TUKE pravidelne absolvujú študijné stáže v malých a stredných podnikoch v regióne, ako súčasť ich vysokoškolského vzdelávania.

Kľúčovú úlohu pri podpore MSP v rámci TUKE zohráva Univerzitný vedecký park TECHNICOM (UVP TECHNICOM), ktorý pôsobí ako ekosystém technologického transferu a inovácií. UVP TECHNICOM má regionálny presah a vytvára podmienky pre rozvoj vedecko-výskumných aktivít a ich prepájania s podnikateľskou praxou, najmä vo vzťahu k malým a stredným podnikom, pre podporu inovácií, technologického transferu a ochranu duševného vlastníctva. TUKE prostredníctvom UVP TECHNICOM podporuje vznik a rozvoja firiem, ktoré využívajú výsledky výskumu a vývoja pre svoje inovatívne produkty alebo samy vykonávajú výskumné, vývojové a inovačné aktivity.

Slovenská poľnohospodárska univerzita spustila coworkingové centrum Superuni Cowork centrum zamerané na vzdelávanie v oblasti podnikania a poskytujúce priestor študentom, ktorí majú záujem o prácu na tímových projektoch alebo o rozbehnutie vlastného projektu a samostatné startupy. Nachádza sa tu prednášková časť s audiovizuálnym vybavením (projektor, ozvučenie) s kapacitou 40 miest na sedenie, časť pre tvorivú prácu s tabuľou a vybavená kuchynka.

SPU podporuje startupy prostredníctvom projektu EIT FOOD HUB a vzdelávacie aktivity univerzity smerom k MSP podporuje tiež Kreatívne centrum.

Slovenská technická univerzita (STU) - Univerzitný technologický inkubátor STU (UTI STU) od svojho vzniku (v roku 2005) poskytuje vhodné podmienky na vývoj projektu a validáciu produktu alebo formou vzdelávania vďaka edukačnému systému, poskytovaním individuálneho, ako aj skupinového mentoringu, networkingu. Technologický inkubátor podporuje zvýšenie úrovni podnikateľských zručností u účastníkov programu, vznik viacerých funkčných prototypov a MVP, ktoré sa ďalej rozvíjajú v rámci inkubátora, získavanie prvých zákazníkov. Počet podporených mikropodnikov je tri v roku 2024.

Tab. č. 44: **Vybrané aktivity realizované UTI STU v r. 2024**

Realizované aktivity	 Vzdelávanie v oblasti podnikania	 Vzdelávanie podnikateľov	 Spolupráca s MSP	 Iné aktivity
Univerzitný technologický inkubátor STU (INQB)	✓	✓	✓	✓

Zdroj: SBA, spracované na základe doručených podkladov od STU

5 Návrhy na zlepšenie podnikateľského prostredia pre MSP

Zámerom predmetnej časti *Správy o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2024* je sprostredkovať návrhy opatrení na zlepšenie regulácie v prospech MSP.

Možnosti zníženia regulačnej záťaže pre MSP z pohľadu SBA. Zásady a odporúčania, ktoré špecializovaný odbor Slovak Business Agency „CLR“ sformulovalo na základe skúseností zo svojej každodennej činnosti a spolupráce s relevantnými podnikateľskými organizáciami zastupujúcimi MSP, by si mali osvojiť všetci tvorcovia regulácie, aby bola pre MSP prijateľným systémom pravidiel. Mnohé z týchto odporúčaní sú súčasťou strategického dokumentu RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie z dielne MH SR, prípadne sú už zakotvené v samotnej Jednotnej metodike. Uvedené zásady a odporúčania sú klasifikované: a) z hľadiska procesu aplikácie pravidiel lepšej regulácie; b) z hľadiska ich obsahu; c) z hľadiska doterajších iniciatív, ktorých obsahom sú zozbierané opatrenia, ktoré vyplynuli z praxe, a ktorých aplikácia je predpokladom odstránenia administratívnej a inej záťaže MSP. V ďalšej časti je venovaná pozornosť konkrétnym obsahovým návrhom, v prípade jednoznačnej zodpovednosti je uvedený príslušný tvorca regulácie.

Z hľadiska procesu⁷⁶

- dostatočne zreteľne naformulovať obsah predbežnej informácie, aby z nej bol zrejmý zámer tvorcu regulácie, čo do potenciálu vzniku vplyvov na MSP,
- uskutočniť konzultácie s dotknutými subjektmi a brať ich návrhy do úvahy, prijímať kompromisy, vnímať konzultujúce MSP ako rovnocenných partnerov pri tvorbe regulácie,
- v Analýze vplyvov na podnikateľské prostredie určiť, na ktorú z veľkostných kategórií podnikov bude mať navrhovaný materiál vplyv a kvantifikovať približný počet dotknutých podnikateľov s využitím dostupných štatistík, evidencií a dát,
- v rámci zavádzania nových povinností pre podnikateľské subjekty zvážiť povinnosť zavedenia zjednodušených režimov pre MSP (napr. vo forme výnimiek z povinností, prechodných období, znížených sadzieb, zjednodušených formulárov),
- Pri zavádzaní nových alebo sprísňovaní existujúcich povinností, dôsledne uplatňovať princíp „one in – two out“, t. j. kompenzovať zvýšenie nákladov (IN) znížením nákladov (OUT) v dvojnásobnej výške. (princíp „one in – two out“ – jednu prijať, dve zrušiť),
- vyhnúť sa implementácii smerníc EÚ nad ich minimálny rámec, t. j. nevytvárať zbytočné rozširujúce povinnosti (tzv. efekt neopodstatneného goldplatingu),
- rozšíriť pravidlá agendy lepšej regulácie aj na reguláciu prijímanú na základe zákonodarnej iniciatívy poslancov a výborov NR SR (napr. povinná Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie s kvantifikáciou vplyvov, stanovisko Komisie pre posudzovanie vplyvov),
- v súlade s odporúčaniami OECD zaviesť proces hodnotenia dopadov aj pri reguláciách prijímaných na regionálnej úrovni (t. j. na úrovni miest, obcí a vyšších územných celkov).

⁷⁶ Od momentu zrodu myšlienky novelizovať reguláciu až po prehodnotenie jej účelnosti po uplynutí určitého obdobia od nadobudnutia účinnosti.

Z hľadiska obsahu⁷⁷

- ďalej pokračovať v zlepšovaní funkcionality portálu Slov-lex (napr. zlepšovanie filtrov vyhľadávania, zavedenie režimu sledovania zmien, aktuálnosť legislatívneho procesu jednotlivých materiálov, ako aj sprievodnej dokumentácie a pod.),
- realizovať všetky ambície projektu RIA 2020, vrátane podpory budovania analytických kapacít na jednotlivých ministerstvách či vytvorenia registra regulácií (ktorý by obsahoval aj nástroj tzv. rozhodovací strom, a prostredníctvom ktorého by každý podnikateľ prakticky a jednoducho získal prehľad o regulácií, ktorá sa ho týka),
- vykonať audit opodstatnenosti a primeranosti všetkých povinností, ktoré vyplývajú podnikateľom z regulácie, kvantifikovať celkové náklady spojené s ich plnením, uskutočniť medzinárodné porovnanie v sporných oblastiach a inšpirovať sa „best practices“ zo zahraničia a následne odstrániť všetky povinnosti, ktoré sú neúmerné (nakol'ko vo vzťahu k účelu spôsobujú nepríjemnú administratívnu či finančnú záťaž podnikateľom).

Z hľadiska doterajších iniciatív

- pokračovať v plnení opatrení prijatých ako súčasť Antibyrokratických balíčkov – tzv. Kilečiek I. – III,
- dôsledne uplatňovať princíp „one in – two out“ aj v prípade poslaneckých zákonov a zároveň rozšíriť jeho uplatnenie aj na regulácie, ktoré upravujú výšku či sadzbu daní, odvodov a ciel,
- zlepšiť proces ex-post hodnotenia prostredníctvom zvýšenia účasti podnikateľských subjektov na konzultačnom procese.

5.1 Konkrétne návrhy zmeny regulácie

Pracovné právo a zamestnávanie

- prijať kompromis pri vyplácaní príplatkov pre zamestnancov za prácu nadčas, v sobotu, nedeľu a vo sviatok pre všetky MSP bez výnimky – formou oslobodenia príplatkov od dane a odvodov (do určitej sumy/navýšených, resp. novo ustanovených/v plnej výške) (MPSVR SR),
- zjednodušiť systém minimálnej mzdy v Slovenskej republike odstránením šiestich stupňov náročnosti práce, ktoré sú v súčasnosti viazané na násobky základnej minimálnej mzdy, nakoľko tento systém vytvára nadmernú administratívnu a finančnú záťaž pre zamestnávateľov, najmä pri zamestnávaní nízko kvalifikovanej pracovnej sily (MPSVaR SR),

⁷⁷ Na zabezpečenie fungovania pravidiel lepšej regulácie prostredníctvom uvedených inštitútov.

- odstrániť mäťúcu právnu úpravu prihlasovania zamestnanca do Sociálnej poisťovne v lehote 7 dní od začatia výkonu činnosti vo vzťahu k výkonu kontroly a možnosti uloženia pokuty (MPSVR SR),
- znížiť neúmerne prísne sankcie za oneskorené prihlásenie nového zamestnanca do Sociálnej poisťovne podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (MPSVaR SR),
- zrušiť obmedzenie možnosti byť „dohodárom“ a zároveň evidovaným na úrade práce v dĺžke 40 dní v kalendárnom roku u jedného zamestnávateľa (MPSVR SR),
- vypustiť zákaz „dohodárov“ programovať, fotografovať, vytvárať grafické práce, odborné texty či iné autorsky chránené diela v § 223 ods.4 Zákonníka práce (MPSVR SR),
- umožniť flexibilnejšie nastavenie pracovného času pre tých zamestnancov, ktorí si to sami želajú - na báze dobrovoľnosti (najmä v kontexte zmenového režimu, práce na viacerých úväzkoch, alebo výnimočných pracovných situácií) zmenou príslušných ustanovení Zákonníka práce, najmä § 85 a 92 zákona (MPSVaR SR),
- upraviť výkon práce pre viacerých zamestnávateľov, resp. zavedenie možnosti prekročiť súhrnné limity len pri splnení podmienky dobrovoľného súhlasu a dodržania odpočinku zmenou ustanovenia § 83 Zákonníka práce (MPSVaR SR),
- zvýšiť časovú dotáciu dohôd o pracovnej činnosti z 10 na 20 hodín týždenne v ustanovení § 228a ods. 1 písm. a) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (MPSVaR SR),
- zvýšiť počet 350 hodín, na ktorú môže byť uzatvorená dohoda o vykonaní práce medzi zamestnávateľom a fyzickou osobou počas kalendárneho roka. Vypustiť podmienku, na základe ktorej sa do rozsahu práce započítava aj práca vykonávaná zamestnancom pre zamestnávateľa na základe inej dohody o vykonaní práce (MPSVaR SR),
- zvýšiť rozsah týždenného pracovného času, ktorú je možné vykonávať podľa Dohody o brigádnickej práci študentov z 20 hodín na 40 hodín podľa § 227 ods. 2 Zákonníka práce (MPSVaR SR),
- umožniť, aby sa dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru mohli uzatvárať na dobu neurčitú - § 226 ods. 1 § 228 ods. 2 § 228a ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (MPSVaR SR),
- zmierniť následky nelegálneho zamestnávania, za ktoré je podnikateľ trestaný dvakrát - pokutou, ako aj následkami, ktoré vyplývajú z 5 ročného zápisu do Centrálného registra nelegálnych zamestnávateľov (MPSVR SR),
- určiť zoznam odporúčaných dokumentov, ktoré môže inšpektorát práce pri kontrole žiadať podľa § 12 ods. 1 písm. d) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (MPSVaR SR),
- zrušiť povinnosť podnikateľa zisťovať, či zamestnanci jeho dodávateľa nevykonávajú nelegálnu prácu podľa ustanovenia § 7b ods. 4 až 10 Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (MPSVR SR),
- zrušiť povinnosť zamestnávateľa nahlasovať voľné pracovné miesto a jeho charakteristiku úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 62 ods. 6 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (MPSVR SR),
- zrušiť povinnosť zamestnávateľa zasielať písomnú správu o splnení opatrení na odstránenie zistených porušení predpisov po vykonaní inšpekcie práce podľa

§ 14 ods. 2 písm. b) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce, aj podľa vzoru zrušenia rovnakej povinnosti predkladania písomnej správy o splnení opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku po kontrole Sociálnej poisťovne, nakoľko daná povinnosť bola zrušená novelou č. 198/2020 Z. z. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení s účinnosťou od 21.7.2020 (MPSVaR SR),

- umožniť, aby bezplatná pomoc príbuzných vo všetkých obchodných spoločnostiach (nielen v 1 a 2-osobových s. r. o.) nebola považovaná za nelegálnu prácu podľa § 2a ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (MPSVR SR),
- znížiť maximálnu výšku pokuty ukladanú Sociálnou poisťovňou za omeškanie platieb alebo za platby v nesprávnej výške ustanovenú v § 239 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (MPSVaR SR),
- znížiť neúmerne prísne sankcie za oneskorené prihlásenie nového zamestnanca do Sociálnej poisťovne podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní (MPSVaR SR),
- odstrániť duplicitnú oznamovaciu povinnosť zamestnávateľov voči zdravotnej poisťovni zamestnanca pri jeho prechode z materskej na rodičovskú dovolenku ustanovenú v § 24 ods. 1 písm. c) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení (MPSVaR SR),
- zrušiť povinnosť zamestnávateľa podľa § 152. ods. 7 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce umožniť zamestnancom výber medzi zabezpečením stravovania prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, formou stravovacej poukážky alebo poskytnutím finančného príspevku na stravovanie a presunúť túto možnosť do výlučnej kompetencie zamestnávateľa (MPSVaR SR),
- zrušiť poskytovanie stravovania pre zamestnancov formou gastrolístkov podľa § 152 ods. 7 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, pričom navrhujeme ponechať len možnosť finančného príspevku na stravovanie (MPSVaR SR),
- zdobrovoľniť rekreačné poukazy ustanovené v § 152a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (MPSVaR SR),
- zrušiť umožnenie zamestnancom preniesť svoj rekreačný poukaz na svojich rodičov (MPSVaR SR),
- zrušiť povinnosť zamestnávateľov upravenú v ustanovení § 152 Zákonníka práce, a to zabezpečiť stravovanie zamestnancov prostredníctvom gastrolístkov alebo finančného príspevku na stravovanie, pričom navrhujeme po vzore Českej republiky upraviť stravovanie zamestnancov ako dobrovoľný benefit zamestnávateľa (MPSVaR SR),
- zrušiť zverejňovanie zoznamu zamestnávateľov, ktorí si neplnia povinnosti, čoho dôsledkom je nedoplatok na poistnom Sociálnou poisťovňou a navrhujeme ponechať len zverejňovanie zoznamu neplatičov odvodov (MPSVaR SR),
- uľahčiť sezónne zamestnávanie aj v sektore stavebníctva prostredníctvom doplnenia vybraných stavebných činností do zoznamu Prílohy č. 1b Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z. (MPSVaR SR),
- zrušiť vekový nárok na vyššiu dovolenku (momentálne vek 33 rokov) zmenou ustanovenia § 103 ods. 2 Zákonníka práce, nakoľko tento vekový limit bol stanovený v historických podmienkach, ktoré už nezodpovedajú aktuálnym demografickým a sociálnym trendom a ponechať rozdiel len pri zamestnancoch, ktorí sa starajú o deti,

prípadne pracujú v náročných podmienkach podľa osobitných predpisov, resp. reagovať na tieto zmeny miernym posunom vekovej hranice aspoň na 50 rokov (MPSVaR SR),

- prehodnotiť a umožniť pracovať predčasným dôchodcom (§67 Zákon 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) alternatívne zvýšiť mesačnú odmenu, za ktorú môže pracovať predčasný dôchodca na dohodu o pracovnej činnosti alebo dohodu o vykonaní práce.

Dane a účtovníctvo

- opätovne umožniť oslobodenie príjmu z príležitostných činností do 500 eur u fyzickej osoby aj v prípade, ak ide o protistranu, ktorá si tento výdavok uplatní do daňových nákladov, resp. môže si ich uplatniť (MF SR),
- zrušiť odpisovú skupinu 6 v prílohe č. 1 k zákonu č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, v rámci ktorej sa majetok odpisuje 40 rokov a položky z doterajšej odpisovej skupiny 6 presunúť do odpisovej skupiny 5, na ktorú sa vzťahuje 20-ročná doba odpisovania (MF SR),
- znížiť povinnú dobu archivácie účtovných dokumentov zo súčasných 10 rokov na minimálne pôvodných 5 rokov, nakoľko podnikateľom vznikajú zabezpečením tohto opatrenia dodatočné náklady (MF SR),
- odstrániť povinnosť vyplniť žiadosť o vrátenie preplatku na dani v prípade jeho vzniku (MF SR),
- umožniť dosiahnutie daňovej straty pri prenájme nehnuteľnosti nezaradenej do obchodného majetku (MF SR),
- zmeniť povinnosť zasielať mesačné prehľady o zrazených a odvedených preddavkoch na daň na minimálne štvrťročné zasielanie prehľadov o zrazených a odvedených preddavkoch na daň, a zároveň znížiť resp. úplne vypustiť pokutu za nesplnenie tejto povinnosti, čím sa zmenší administratívna záťaž podnikateľov (MF SR),
- zrušiť daň z neživotného poistenia vo výške 8 % (MF SR),
- navýšiť, resp. úplne zrušiť limit 20 000 eur pre uplatňovanie paušálnych výdavkov SZČO v § 6 ods. 10 zákona č. 595/2003 Z. z. (MF SR),
- zvýšiť % sadzbu paušálnych výdavkov zo súčasných 60 % v kľúčových odvetviach hospodárstva - napr. podnikanie v poľnohospodárstve (MF SR),
- zmena zložitého vzorca používaného pre výpočet mesačného vymeriavacieho základu, z ktorého sa odvíja výška sociálneho poistenia SZČO (MF SR),
- zvýšiť hranicu potrebnú na povinnú registráciu platiteľa DPH v zmysle Európskych pravidiel až na 85 000 eur (MF SR),
- zjednodušiť DPH znížením počtu sadzieb a sprehľadnením systému DPH (MF SR)
- zrušiť povinnosť, resp. predĺžiť lehotu oznamovania skončenia uplatňovania osobitného režimu DPH na základe prijatých platieb (MF SR),
- zaviesť zjednodušený daňovo-odvodový režim pre SZČO s určitou hranicou príjmov, pod ktorými by daň z príjmu a odvody na sociálne a zdravotné poistenie nahradil jednotný mesačný poplatok (MF SR),
- znížiť ročnú sadzbu dane z ťažkých nákladných vozidiel, t. j. motorových vozidiel alebo jazdných súprav, určených výlučne na prepravu tovaru po ceste s celkovou maximálnou prípustnou hmotnosťou naloženého vozidla minimálne 12 ton, bližšie k minimálnym sadzbám stanovených legislatívou EÚ (MF SR),

- zrušiť povinnosť zakúpenia diaľničnej známky na prípojné vozidlo (príves alebo prívesný vozík) pri prekročení súčtu najväčšej technicky prípustnej celkovej hmotnosti motorového vozidla a najväčšej technicky prípustnej celkovej hmotnosti prípojného vozidla nad 3,5 t podľa § 2 ods. 2 písm. b) v zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke (MDaV SR),
- vylúčiť kontrolované transakcie z definície mikrodaňovníka v zákone o dani z príjmov, nakoľko podnikateľ v prípade ich vykonania stráca štatút mikrodaňovníka, a tým aj výhody s ním spojené (napr. zvýhodnené podmienky pre odpisovanie hmotného majetku, zvýhodnené pravidlá odpočtu daňovej straty) / resp. úplne zrušiť inštitút mikrodaňovníka v právnom poriadku SR (MF SR),
- znížiť daň z obchodovania s virtuálnou menou, zjednodušiť systém platby prostredníctvom virtuálnej meny (daňové oslobodenie) za tovary a služby, zrušiť zdravotné poistenie platené z obchodovania prostredníctvom virtuálnej meny
- zlúčiť 3 výkazy DPH - daňové priznanie, kontrolný výkaz a súhrnný výkaz a nahradiť ho zasielaním jedného podania (MF SR),
- rozšíriť okruh daňovníkov a transakcií, pri ktorých nie je potrebné pripravovať transferovú dokumentáciu (MF SR),
- stanoviť výnimku z povinností povinnej osoby podľa § 5 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti v odôvodnených prípadoch (MF SR),
- zrušiť minimálnu daň pre právnické osoby, kedysi označovanú ako daňová licencia, resp. stanovenie jej maximálnej výšky v nižšej miere a oslobodenie pre mikro a malé podniky (MF SR),
- zrušiť daň z finančných transakcií (celkovo), nakoľko neprimerane zaťažuje podnikateľov a firmy (MF SR),
- zaviesť rozšírený zoznam činností a služieb s nárokom na zníženie 5 % sadzbu DPH napr. aj pre remeselné a opravárenské služby - obuvníci, krajčíri, opravári domácich spotrebičov, vybrané ekologické produkty a služby, detské produkty a služby - jasle, krúžky, tábory atď. (MF SR),
- zníženie odvodového zaťaženia zo strany zamestnávateľa resp. opätovné zavedenie napr. odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie a valorizáciu nezdaniteľnej časti základu dane ako riešenie aktuálneho stavu veľkého množstva fiktívnych živností na Slovensku (MPSVaR SR),
- zavedenie odvodového zvýhodnenia pre osoby, ktoré majú uzavreté viacero pracovných zmlúv so skráteným pracovným časom zmenou zákona o sociálnom poistení - podmienkou by bolo, že tieto úväzky spolu dosahujú aspoň 30 hodín týždenne a zamestnanec by si mohol vybrať jednu pracovnú zmluvu, z ktorej sa budú platiť odvody, pričom zvyšné zmluvy by boli oslobodené od daní (napr. oslobodenie od odvodov do určitej výšky vymeriavacieho základu) v rozsahu špecifikovanom vykonávacou vyhláškou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR),

- uľahčiť prevod majetku v rámci generačnej výmeny v obchodných spoločnostiach napr. prostredníctvom zavedenia inštitútu rodinných nadácií či fundácií (MH SR),
- znížiť požadované základné imanie spoločnosti s ručením obmedzeným (s.r.o.) na 1 euro, nakoľko suma minimálne 5 000 eur predstavuje bariéru k začatiu podnikania na Slovensku (MS SR),
- zakotviť, že s. r. o. s minimálnym základným imaním nemusí povinne vytvárať rezervný fond, resp. úplne zrušiť povinné vedenie rezervného fondu v obchodných spoločnostiach po vzore Českej republiky (MS SR),
- v súlade s čoraz vyššou mierou digitalizácie umožniť v spoločnostiach účasť na riadení distančným spôsobom (t. j. per rollam) a zaviesť pravidlá a podmienky takéhoto hlasovania v obchodných spoločnostiach (MS SR),
- zrušiť požiadavku na overenie podpisu predsedu valného zhromaždenia (MS SR), zaviesť možnosť vydávať rozličné druhy akcií (zakladateľské a investorské) spoločnostiam s premenlivým základným imaním (MS SR),
- zaviesť inštitút všeobecnej voľnej živnosti (MV SR),
- umožniť založenie voľnej živnosti aj osobám od 16 rokov veku resp. umožniť podnikanie neplnoletých na Slovensku po vzore Českej republiky (MS SR),
- zaviesť nový inštitút tzv. ekonomicky závislej samostatne zárobkovo činnnej osoby novelou Zákonníka práce a ďalších zákonov inšpirovaný modelom z Nemecka („arbeitnehmerähnliche Selbständige“) ako medzistupeň medzi zamestnancom a SZČO, nakoľko v slovenskej praxi existuje výrazný počet tzv. fiktívnych živnostníkov, ktorí reálne vykonávajú závislú prácu, ale formálne vystupujú ako SZČO, čo vedie k strate právnej ochrany a nižším príspevkom do verejných systémov (MPSVaR SR),
- umožniť založenie akejkoľvek obchodnej spoločnosti online spôsobom v Obchodnom zákonníku (MS SR),
- umožniť, aby zodpovedný zástupca na Slovensku mohol byť ustanovený vo viacerých prevádzkarňach bez potrebného povolenia výnimky po vzore Českej republiky, t. j. jedna osoba (zodpovedný zástupca) môže vykonávať túto funkciu vo viacerých prevádzkarňach, pričom je nastavený limit v zákone - napr. nie viac ako pre 4 podnikateľov (MV SR),
- zavedenie automatického oznámenia a zaevidovania skutočnosti, že si štatutár zmenil trvalé bydlisko a došlo k vyhotoveniu nového občianskeho preukazu v obchodnom registri, s ohľadom na zbytočnú byrokráciu a náklady, ktoré zmena trvalého pobytu, resp. vyhotovenie nového občianskeho preukazu štatutára so sebou momentálne prináša (MS SR),
- zrušiť povinnosť zložiť preddavok na odmenu likvidátora v prípade, ak likvidátor vykonáva svoju funkciu bez nároku na odmenu (MS SR),
- zakotviť premlčaciu dobu nárokov obchodnej spoločnosti voči členom orgánov, ktorá bude plynúť odo dňa, kedy skončia vo svojej funkcii (MS SR),
- zaviesť ako štandardný režim bezodplatného výkonu funkcie členov štatutárneho orgánu, prokuristu, členov dozorného orgánu a vedúceho organizačnej zložky, pričom ak tieto

osoby chcú vykonávať funkcie za odmenu, nech je dohodnutá v zmluve o výkone funkcie (MS SR),

- rovnako riešiť aj systém zdaňovania týchto odmien v spolupráci s Ministerstvom financií SR (MF SR),
- zaviesť nárok na poberanie dávky v nezamestnanosti aj pre štatutárov a spoločníkov obchodných spoločností za predpokladu, ak vo svojom postavení nebudú dosahovať príjem zo závislej činnosti (MPSVaR SR),
- zosúladiť terminológiu v oblasti obchodného, účtovného, konkurzného a daňového práva v pojmoch ako napr. základné imanie, obchodné imanie, základný kapitál, podnik, a pod. (MH SR; MS SR),
- upraviť výnos MZ SR o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálne - technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení a povoliť štatút zdieľanej sestry, explicitne upraviť možnosť zamestnávania administratívneho pracovníka pre účely výkazníctva a podporných činností (napr. recepcia a objednávanie) v spolupráci s MPSVaR SR (MZ SR),
- zaviesť transparentné a spravodlivé stanovenie hodnoty ambulancií pri ich predaji, vrátane regulácie súvisiacich procesov prostredníctvom zmeny a doplnenia zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve, nakoľko v súčasnosti v slovenskej legislatíve neexistuje štandardizovaný postup na stanovenie hodnoty ambulancie, čo vedie k netransparentným prevodom, často bez primeranej evidencie alebo informovania príslušných orgánov (MZ SR),
- zaviesť daňové úľavy prostredníctvom zrýchleného odpisovania nehnuteľností a hnutel'ného majetku využívaného na ambulantnú zdravotnú činnosť novelou zákona o dani z príjmov (napr. 3 roky pre nehnuteľnosti a 2 roky pre hnutel'ný majetok), ktorej cieľom je podpora vzniku nových ambulancií, predovšetkým v nedostatkových regiónoch, kde je ekonomicky náročné zabezpečiť dlhodobé fungovanie (MZ SR),
- zrušiť povinnosť viesť a uchovávať evidenciu o cenách tovarov, vrátane kalkulácií nákladov a zisku 3 roky po predaji tovaru v § 13 ods. 1 zákona č. 18/1996 Z. z. (MF SR).

Nadmerná byrokracia, neúmerná finančná záťaž a právna neistota

- zrušiť zákaz používať suroviny od drobných farmárov na podnikanie (MPRV SR),
- významne liberalizovať nelogickú povinnosť ubytovateľov nahlasovať ubytovaných cudzincov do 5 dní od ubytovania cudzineckej polícii, ktorá okrem nadmernej administratívnej záťaže neprináša želaný účel, nakoľko priemerná doba ubytovania je nižšia ako 5 dňová lehota v § 113 písm. c) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (MV SR),
- zjednodušiť proces posudzovania žiadostí o nepriamu formu podpory podnikania (MH SR),
- zaviesť alternatívnu možnosť prihlásenia sa do elektronickej schránky prostredníctvom mena, hesla či mobilným kľúčom v zákone č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente) (MIRRI SR),
- v prípade súkromných bezpečnostných služieb ustanoviť výnimku z povinnosti zamestnávania povinného podielu zamestnancov so zdravotným postihnutím podľa § 63 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, nakoľko zákon im umožňuje zamestnávať len osoby bez zdravotného postihnutia, resp. osoby zdravotne spôsobilé

(súkromná bezpečnostná služba je tak prakticky automaticky odsúdená na povinnosť uhrádzať povinný odvod podľa § 65 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti za nesplnenie povinnosti zamestnávať určený podiel osôb zo zdravotným postihnutím) (MPSVaR SR),

- vypustiť v § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nakoľko súčasná právna úprava porušuje princíp prezumpcie neviny. Trestné stíhanie by mohlo byť dôvodom na dočasné pozbavenie výkonu obdobne ako pri zákone č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (MPSVaR SR) (MPSVaR SR),
- zrušiť nadbytočnú povinnosť zriaďovateľov jasli reportovať úradom ako fungujú a aký majú výsledok hospodárenia, aj v prípade, ak na svoje fungovanie nepoberajú žiadne dotácie podľa § 67a ods. 1 a 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) (MPSVaR SR),
- vypustiť povinnosť vykonania kontroly originality pri vývoze auta do zahraničia ustanovenú v § 116 ods. 6 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá predstavuje pre podnikateľov finančnú a administratívnu záťaž (MD SR),
- zlúčenie podaní o zápise zmeny konečného užívateľa výhod a iných zmien v s. r. o. do jedného formulára s jedným správnym poplatkom a vyriešiť tak aktuálne vznikajúcu situáciu (kedy je nutné podať na obchodný register dve podania pod dvomi rôznymi číslami podania, ktoré sú pridelené aj dvom rôznym vyšším súdnym úradníkom a oddeleniam), tak aby mohol podnikateľ vykonať obe zmeny údajov v jednom formulári a zaplatil iba jeden správny poplatok (MS SR),
- zverejnenie zoznamu všetkých záväzných Slovenských technických noriem (STN) v oblasti BOZP priamo v právnych predpisoch alebo v jednotnom predpise a zároveň bezplatný prístup k týmto STN pre všetkých zamestnávateľov - s ohľadom na fakt, že oblasť BOZP a noriem, ktoré v tejto oblasti treba dodržiavať nie je upravená jednoznačne a zákonodarcu by mal jasne uviesť, ktoré STN je nevyhnutné dodržiavať pre zabezpečenie minimálnej bezpečnosti v oblasti BOZP zo strany zamestnávateľa (MPSVaR SR),
- zautomatizovať výmenu informácií medzi regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva po schválení príslušnej prevádzkarne tak, aby v prípade, že sa jedná o prevádzku súvisiacu akokoľvek s potravinami, nemusel podnikateľ zvlášť oznamovať vznik tejto prevádzkarne ešte aj príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správe SR pod hrozbou vysokej pokuty, resp. zrušiť alebo znížiť predmetnú sankciu za neoznámenie prevádzkarne podľa § 28 ods. 2 písm. l) zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách, nakoľko ide často iba o formálne pochybenie bez priameho vplyvu na bezpečnosť potravín a táto povinnosť sa vzťahuje aj na malé prevádzky (napr. e-shopy, rozvoz, sklady), ktoré si nemusia byť vedomé tejto oznamovacej povinnosti (MPaRV SR),
- zrušiť povinnosť nahlasovania stavu zásob, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti štátu podľa § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 152/1995 Zb. o potravinách, nakoľko sa jedná o duplicitu zasielania údajov zo strany povinných subjektov (povinnosť podľa § 24 ods. 1 zákona č. 152/1995 Zb. majú podnikatelia dvakrát ročne, v rovnakej frekvencii však vyplňajú aj polročný výkaz zo Štatistického úradu) (MPaRV SR),

- umožniť použitie elektronicky podpísaných dokumentov od orgánov verejnej správy v papierovej forme na právne účely bez potreby zaručenej (MIRRI SR),
- odstrániť povinnosť žiadať obec o povolenie, ak chce dať zamestnávateľ zamestnancovi paletu na využitie v domácnosti podľa § 97 ods.1 písm. n) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch (MŽP SR),
- znížiť zaťaženie podnikateľov spojené so získavaním súhlasu od orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva v prípade odovzdávania odpadov vhodných na využitie v domácnosti (napr. odpadové drevo z paliet, bedne na tovar atď.), t. j. navrhujeme zrušiť povinnosť získavania tohto súhlasu od orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva, ktorý je navyše aj spoplatnený sumou 11 eur (MŽP SR),
- znížiť výšku sankcií za porušenie povinností v zmysle zákona o ochrane osobných údajov (GDPR) - napr. pre menšie porušenia môže byť maximálna pokuta znížená na 1 000 eur až 10 000 eur, v závislosti od povahy porušenia a opakovanosti (pre závažnejšie porušenia ako je napr. nezabezpečenie osobných údajov, nedodržanie práv subjektu údajov by mala byť výška sankcie nastavená podľa závažnosti, ale s povinnosťou prejsť prejednaním pred udelením pokuty), resp. zaviesť zmiernený režim sankcií pre malé podniky do 50 zamestnancov alebo s ročným obratom do 2 miliónov eur, pričom pokuty by sa mali prispôbiť veľkosti organizácie a jej schopnosti implementovať GDPR (ÚOOÚ SR),
- zaviesť možnosť tzv. druhej šance, resp. odpustenia sankcie pri prvom porušení povinnosti v zmysle zákona o ochrane osobných údajov (GDPR), najmä pre malé podniky by mal byť zavedený systém upozornení a poradenstva radšej než okamžitý finančný postih (ÚOOÚ SR),
- zaviesť do sankčného mechanizmu zákonov (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa či zákon o odpadoch) tzv. druhú šancu – t. j. uloženiu pokuty by malo predchádzať upozornenie a možnosť nápravy drobných nedostatkov, nakoľko v súčasnosti sú sankcie za porušenie predpisov pomerne prísne až neprimerané, najmä pre malé a stredné podniky, ktoré sa môžu dopustiť porušenia z nebanlivosti alebo nevhodného výkladu legislatívy (MS SR; MH SR; MŽP SR),
- prijať mechanizmus tvorby hierarchického prístupu k sankciám: pre malé a stredné podniky by mal byť zavedený miernejší režim, kde najskôr príde upozornenie a až následne, ak dôjde k neodstráneniu porušenia, sankcia. V prípade závažných porušení (napr. nedodržanie povinností pri nakladaní s nebezpečnými odpadmi) by pokuty zostali na vysokej úrovni (MS SR; MH SR; MŽP SR),
- vytvoriť systém na elektronické hlásenie o náprave - podniky by mali mať možnosť cez online portál informovať o náprave situácie bez nutnosti fyzickej prítomnosti alebo notárskej konverzie (MS SR; MH SR; MŽP SR),
- zrušiť opätovnú povinnosť duplicitného nahlasovania bankových účtov určených na podnikanie (MF SR),
- vytvoriť jedno kontaktné miesto, umožňujúce v jednom kroku vykonať a ohlásiť zmeny v OR SR a zosúladiť s ďalšími registrami ako napr. CDCP, NCDP, OCP, ZRSR, a s tým súvisiaci centralizovaný systém spravovania, aktualizácie, evidencie a zdieľania dát medzi verejnými inštitúciami (MS SR),
- presun povinnosti stanovovať teploty skladovania na výrobcu mäsových výrobkov, namiesto ich ustanovovania Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 83/2016 Z. z. o mäsových výrobkoch, nakoľko výrobcovia mäsových výrobkov by mali mať právo a zodpovednosť stanoviť optimálnu teplotu skladovania pre každý

druh svojich výrobkov na základe technických, technologických a bezpečnostných požiadaviek, čím výrobcovia budú môcť rýchlejšie reagovať na zmeny v technologických postupoch alebo v nových výrobkoch bez potreby čakať na zmenu predmetnej vyhlášky (MPaRV SR),

- zabezpečiť nastavenie splniteľných teplotných podmienok pri skladovaní potravín, a to rozšírením rozpätí v ustanovení § 9 ods. 3 písm. a) až c) Výnosu MPRV SR a MZ SR z 25. júla 2007 č. 28167/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky, nakoľko v súčasnosti sú tieto teplotné podmienky veľmi striktné definované, čo môže spôsobovať problémy pre podnikateľov a obchodníkov, ktorí musia dodržiavať veľmi úzke teplotné rozpätia (MPaRV SR),
- zavedenie možnosti zakúpiť si diaľničnú známku na ľubovoľný počet dní novelou zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke, nakoľko v súčasnosti umožňuje zakúpenie známok len na pevne stanovené obdobia – napr. 10 dní, 30 dní, 365 dní, pričom tento model nie je dostatočne flexibilný (MDaV SR),
- zníženie pokút za porušenie pravidiel o cookies podľa § 124 zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách na úroveň európskeho minima, nakoľko výška sankcií môže dosahovať až 10 % z celkového ročného obratu, čo je neprimerané najmä pre malé a stredné podniky, ktoré často netušia, že vôbec porušujú pravidlá. V porovnaní s inými členskými štátmi EÚ je slovenský sankčný rámec prísnejší, čo spôsobuje nerovnováhu a zvyšuje podnikateľské riziko v digitálnom priestore (MD SR a MIRRI SR),
- vytvoriť centrálnu evidenciu všetkých samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR) a umožniť elektronickú formu ohlásenia činnosti SHR v zákone č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov (MPaRV SR),
- preniesť kompetenciu evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov z obcí na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zmenou § 2 a § 6 zákona č. 105/1990 Zb. tak, aby evidencia SHR bola centralizovaná pod správu MPRV SR, ohlásenie činnosti bolo vykonateľné centrálnne a elektronicky a údaje boli uchovávané a prístupňované v rámci jednotného informačného systému (MPaRV SR),
- zrušiť povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok a ponechať hygienické pravidlá v medziach úpravy HACCP, nakoľko prevádzkový poriadok často duplikuje alebo opakuje hygienické požiadavky už obsiahnuté v systéme HACCP a regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) požadujú podrobné poriadky, ktorých obsah nie je štandardizovaný a často ide len o formálnu povinnosť bez pridanej hodnoty (MZ SR),
- zrušiť povinnosť vykonávania kontrol a revízií pre elektrické spotrebiče skupiny E (tlačiarne, PC v kanceláriách) resp. zmeniť ich na nepovinné / odporúčané opatrenie na základe analýzy rizík zamestnávateľa, alebo výrazne predĺžiť intervaly - napr. raz za 5 rokov (MPSVaR),
- znížiť poplatky za prvozápis a zmeny v OR SR, keďže ich zvýšenie od apríla 2024 predstavuje finančnú záťaž pre podnikateľov. Poplatky sa vzťahujú aj na úkony, ktoré podnikateľ vykonáva z dôvodu zákonnej povinnosti, nie na základe vlastnej iniciatívy – je preto opodstatnené uvažovať o ich výraznom znížení (MS SR).

Záver

MSP tvorí dôležitú súčasť modernej trhovej ekonomiky. Na Slovensku je ich význam umocnený ešte aj ich početnosťou, pričom tvoria viac ako 74 % podiel na zamestnanosti a 99,9 % podiel zo všetkých registrovaných podnikov.

Na dôležitosť MSP v slovenskej ekonomike pravidelne poukazuje Správa o stave MSP, ktorú SBA vydáva už od jej vzniku v roku 1993. Správa mapuje programy na podporu MSP na európskej a národnej úrovni a poukazuje na ich dôležitosť a rôzne tematické zameranie.

Správa taktiež každoročne hodnotí politiku vlády nielen v kontexte prijatých strategických dokumentov ale tiež v kontexte realizovaných opatrení. Už druhý rok po sebe vyhodnocujeme v Správe o stave MSP opatrenia, ktoré majú pozitívny, negatívny alebo neutrálny dopad na podnikanie MSP.

Žiaľ, aj v roku 2024 konštatujeme nielen nestabilitu regulačného a legislatívneho prostredia, ktorá je spojená s častými novelizáciami kľúčových zákonov dotýkajúcich sa podnikania. Podnikateľské prostredie v roku 2024 na jednej strane pomohli zlepšiť nástroje na podporu malého a stredného podnikania, ako napríklad zrušenie jedného štátneho sviatku, oslobodenia od nepeňažného plnenia od dane u zamestnanca, či zavedenie nových inštitútov v práve obchodných spoločností, no prevažujú negatívne návrhy zákonov, napríklad neustále zvyšovanie minimálnej mzdy a v súvislosti s konsolidáciou tiež zvyšovanie daní a odvodov, či zavádzanie minimálnej dane právnických osôb, ktorá sa najcitlivejšie dotýka práve mikropodnikateľov. V roku 2024 navyše stúpili aj dane z dividend.

Ekonomické prostredie bolo v roku 2024 charakterizované vysokou mierou zamestnanosti, aj keď došlo k miernemu poklesu, a tiež pomerne dynamickým rastom slovenského hospodárstva o 2,1%. Možno aj preto došlo k nárastu počtu malých a stredných podnikov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry bolo v roku 2024 najviac MSP pôsobiacich v sektore služieb, obchodu, významné sú tiež sektory stavebníctva a priemyslu. Podrobnejšie štatistiky uvádzame v kapitole 3 a špecializovaných výstupoch, ktoré SBA publikuje v priebehu roka.

V kapitole 4 mapujeme podporu malého a stredného podnikania z hľadiska čerpania verejnej podpory. Dlhodobo sledujeme priamu a nepriamu formu verejnej podpory, pričom priama podpora má zväčša charakter dotácií, úverov, či rizikového kapitálu. Nepriama podpora má formu bankových záruk, stimulov a úľav na daní, či rôzneho poradenstva. Dlhodobo dominuje verejná podpora formou dotácií a grantov, ktorá v roku 2024 dosiahla podľa našich zistení asi 750 mil. eur pre MSP. Významné sú tiež bankové úvery vo výške asi 285 mil. eur. Forma podpory prostredníctvom poradenstva bola v minulom roku výrazne nižšia a to najmä z dôvodov končiacich eurofondových schém. Nefinančnú podporu MSP poskytuje tiež široký diapazón inštitúcií, ktoré poskytujú možnosť slovenským MSP prenikať na zahraničné trhy, či poradenstvo, ktoré im môže pomôcť zvýšiť konkurencieschopnosť.

Aj v roku 2024 ako hlavný garant podpory MSP na Slovensku fungovala SBA. SBA plnila svoje úlohy nielen v oblasti podpory rodinného podnikania ale tiež mikropôžičiek, či analytickej činnosti, ktorá mapuje legislatívne a podnikateľské prostredie v SR.

V závere Správy o stave MSP sme formulovali odporúčania. Tieto odporúčania sú sformulované do viacerých oblastí: procesnej oblasti, obsahovej, pracovného práva, daňovej legislatívy, či obchodného práva. Ich realizácia by pomohla zásadne zlepšiť podnikateľské prostredie pre MSP.

Zoznam použitej literatúry

Analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu; analýzy vplyvov na životné prostredie a analýzy vplyvov na informatizáciu spoločnosti. Dostupné online: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/reforma-goldplating?csrt=17516329495503000378>

CED Slovakia. Základné info. Dostupné online: <https://cedslovakia.eu/zakladne-info/>

Era. Implementácia programu Horizont Európa, 2023. Dostupné online: https://commission.Europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/justtransition-fund_sk

Eraportal. EIC Impact Report 2023. Dostupné online: <https://eraportal.sk/horizont-Europa/aktualita/eic-impact-report-2023/>

Eraportal. Európska rada pre inovácie. Dostupné online: <https://eraportal.sk/horizont-Europa/inovativna-Europa/Europska-rada-pre-inovacie/>

Eureka Network. Informácie o financovaní programu Eurostars. Dostupné online: <https://Eurekanetwork.org/programmes/Eurostars/funding-information/>

Eureka Network. Program Eurostars. Dostupné online: <https://Eurekanetwork.org/programmes/Eurostars/>

Európska komisia 2021 The EU's 2021-2027 long-term Budget and NextGenerationEU, ISBN 978-92-76-30627-6, dostupné online na: <https://op.Europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3e77637-a963-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en>

Európska komisia, 2023, Annual Report on European SMEs 2023/2024, SME Country Fact Sheet, bez ISBN, Brusel: Európska komisia, dostupné online na: https://single-market-economy.ec.Europa.eu/document/download/2bef0eda-2f75-497d-982e-c0d1cea57c0e_en?filename=Annual%20Report%20on%20European%20SMEs%202024.pdf

Európska komisia, 2023, Komisia zavádza Nástroj na medziregionálne inovačné investície vo výške 570 miliónov Eur, dostupné online: https://ec.Europa.eu/regional_policy/sk/newsroom/news/2021/11/24-11-2021-commission-launches-the-Eur570-million-interregional-innovation-investment-instrument

Európska komisia. (2023, 27. júna). Komisia schválila upravený plán obnovy a odolnosti Slovenska v hodnote 6,4 miliardy Eur. Dostupné online: https://slovakia.representation.ec.Europa.eu/news/komisia-schvalila-upraveny-plan-obnovy-odolnosti-slovenska-v-hodnote-64-miliardy-Eur-2023-06-27_sk

Európska komisia. Európa pripravená na digitálnu éru – Európska priemyselná stratégia. Dostupné online: https://commission.Europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/Europe-fit-digital-age/European-industrial-strategy_sk

Európska komisia. Horizon Europe. Dostupné online: https://research-and-innovation.ec.Europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-Europe_en?prefLang=sk&ettrans=sk

Európska komisia. InvestEU. Dostupné online: https://commission.Europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-fundingprogrammes/investeu_sk

Európska komisia. Nariadenie (EÚ) 2021/690. Dostupné online: <https://Eur-lex.Europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0690&qid=1694608114120>

Európska komisia. Nový program Digitálna Európa investuje viac ako 176 miliónov EUR do Európskych digitálnych kapacít a technológií. Dostupné online: <https://digital-strategy.ec.Europa.eu/sk/news/new-digital-Europe-programme-invests-over-eu176-million-European-digital-capacities-and-tech>

Európska komisia. Program jednotného trhu EÚ. Dostupné online: https://commission.Europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_en#budget-and-performance

Európska komisia. Rozpočet EÚ pre budúcnosť (jún 2018) – Čo je InvestEU. Dostupné online: https://commission.Europa.eu/document/download/acb295a9-0324-4797-b336-5f93c7ad1586_sk?filename=budget-june2018-what-is-investeu_sk.pdf

Európska komisia. Tlačová správa - Q&A. Dostupné online: https://ec.Europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/QANDA_23_4411

Európsky parlament, Európsky fond regionálneho rozvoja, dostupné online: <https://www.Europarl.Europa.eu/factsheets/sk/sheet/95/Europsky-fond-regionálneho-rozvoja-efrr> -

CHODASOVÁ, Alena a BUJNOVÁ, Darina. *Podnikanie v malých a stredných podnikoch*. 2. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2008. ISBN 978-80-225-2554-1.

InvestEU. Dostupné online: <https://eraportal.sk/eraportal/ine-Europske-programy/investeu/>

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Národný program reforiem 2024. Dostupné online: <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforiem/npr-2024.pdf>

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Národný program reforiem 2023. Dostupné online: <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/institut-financnej-politiky/strategicke-materialy/narodny-program-reforiem/narodny-program-reforiem-2023.pdf>

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Dostupné online: <https://www.economy.gov.sk/uploads/files/wRKb2ncO.pdf>

Ministerstvo hospodárstva SR. Ex post hodnotenie regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí. Dostupné online: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/ex-post-hodnotenie-regulacii-posobiacich-v-podnikatelskom-prostredi?csrc=11053295882050123075>

Ministerstvo hospodárstva SR. Stratégia lepšej regulácie – RIA 2020, schválená uznesením vlády SR č. 32 z 24.01.2018. Dostupné online: <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/virtualny-ucet-predkladatelov?csrc=11053295882050123075>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií. Dostupné online: <https://vaia.gov.sk/wp->

content/uploads/2023/05/01_Narodna-strategia-vyskumu-vyvoja-a-inovacii_vlastny-material_V2.pdf

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Akčný plán digitálnych technológií na roky 2023-2026. Dostupné online: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2023/01/APDTS-2023-2026.pdf>

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Publikácia: Zelenšie Slovensko. Dostupné online: https://www.minzp.sk/files/iep/publikacia_zelensie-slovensko-sj_web.pdf

Nariadenie EÚ 2023/955, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0118&from=en>

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ako súčasť Pomoci pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe REACT-EU, Dostupné online: <https://www.consilium.europa.eu/sk/infographics/repowereu/>

Národná banka Slovenska, 2023 Správa o finančnej stabilite, dostupné online: <https://nbs.sk/publikacie/sprava-o-financnej-stabilite/sprava-o-financnej-stabilite-november-2023/>

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novelou zákona č. 222/2004 o dani z pridanej hodnoty, povinnosť registrácie za platiteľa DPH bude od roku 2025 pre tuzemské podniky s obratom za predchádzajúci rok väčším ako 50 000 EUR. Dostupné online: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>

Program Horizont Európa pre výskum a inovácie, EU4 Health, InvestEU, Nástroj na prepájanie Európy v oblasti digitálnej infraštruktúry, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky 2023-2027. Dostupné online: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2018/10/Strategia-vyskumu-a-inovacii-pre-inteligentnu-specializaciju.pdf>

Rada EÚ. Hlavné body o jednotnom trhu EÚ. Dostupné online: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/deeper-single-market/>

Rada EÚ. Zelená dohoda - Fit for 55. Dostupné online: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/green-deal/fit-for-55/>

SBA, 2023 Alternatívne formy získavania kapitálu pre MSP prostredníctvom kapitálového trhu, bez ISBN, dostupné online na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2024/01/Alternativne-formy-ziskavania-kapitalu-pre-MSP-prostrednictvom-kapitaloveho-trhu.pdf>

SBA, 2023 Porovnanie hraníc obratu na platenie DPH v krajinách EÚ a na Slovensku, bez ISBN, dostupné online na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/08/Porovnanie-hranic-obratu-na-platenie-DPH-v-krajinach-EU-a-SR-1.pdf>

SBA, 2023 Porovnanie podmienok podnikania v krajinách strednej Európy, bez ISBN, dostupné online na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/10/Porovnanie-podmienok-podnikania-v-krajinach-strednej-Europy.pdf>

SBA, 2023 Živnostenské podnikanie v SR, bez ISBN, dostupné online na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2023/10/Zivnostenske-podnikanie-na-Slovensku-.pdf>

Slovenská inovačná a energetická agentúra. Výzva Eurostars. Dostupné online: <https://slord.sk/aktualita/vyzva-Eurostars/>

Slovenská inovačná a energetická agentúra. Výzva na podporu inovácií v podnikoch. Dostupné online: <https://www.siea.sk/vyzva-na-podporu-inovaci-v-podnikoch-je-otvorena-aj-v-roku-2024/>

Štatistický úrad SR (2024). *Štatistická správa o hospodárstve SR vo 4. štvrtroku 2023*.

Šúbertová, E. a kol. (2011). *Podnikanie v malých a stredných podnikoch*. Bratislava: KARTPRINT. ISBN 9788088870951.

Šúbertová, E., & Kinčíková, M. (2014). *Podpora podnikania pre malé a stredné podniky*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014. ISBN 978-80-225-3967-8.

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo. FAQ - SME Fund 2023. Dostupné online: <https://www.euipo.europa.eu/sk/the-office/help-centre/websites/faq-sme-fund-2023>

Úrad priemyselného vlastníctva SR. Fond pre MSP rozšírený na podporu ukrajinských podnikov. Dostupné online: <https://www.indprop.gov.sk/aktuality?clanok=fond-pre-msp-rozsireny-na-podporu-ukrajinskych-podnikov>

© SLOVAK BUSINESS AGENCY
2025
WWW.SBAGENCY.SK
WWW.MONITORINGMSP.SK